

T.C
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
UYGULAMALI PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İMKANSIZ BİR YAS DENEYİMİ: ÇOCUĞUNU ÖLDÜREN ANNELERİ
PROJEKTİF TESTLERLE DEĞERLENDİRME

MUKADDES KAMALI ARINÇ

2501171685

TEZ DANIŞMANI
DR. ÖĞR. ÜYESİ BENGİ PİRİM DÜŞGÖR

İSTANBUL - 2021

ÖZ

İMKANSIZ BİR YAS DENEYİMİ: ÇOCUĞUNU ÖLDÜREN ANNELERİ

PROJEKTİF TESTLERLE DEĞERLENDİRME

MUKADDES KAMALI ARINÇ

Bu çalışmada çocuğunu öldüren annelerin kendi anneleriyle olan ilişkileri ve öldürdükleri çocukluklarının ardından ayrılık, kayıp ve yas duygulanımını nasıl deneyimledikleri araştırılmıştır. Cezaevinde çocuğunu öldürmek suçundan bulunan 6 kadın ile bu çalışma gerçekleştirilmiştir. Katılımcılarla psikanalitik yönelimli ön görüşme yapıldıktan sonra Rorschach Testi ve Tematik Algı Testi uygulamıştır. Uygulanan testler Fransız Okulu'na özgü içerik analiziyle değerlendirilmiştir.

Bulgular erken dönem anne imgesinin korkutucu, zarar verici olduğu ve yoğun bir persekütif endişe uyandırdığını aynı zamanda çok yoğun simbiyotik arzunun olduğunu göstermektedir. Çocuğu öldürmenin anneyle olan bu ölümcül simbiyotik bağın yok edilmesi anlamına geldiği düşünülmektedir. Suçun açığa çıkması ile birlikte uzun süredir reddedilen ıstırap deneyimlerinin bu kadınları baskıdan kurtardığı görülmektedir. Eylemin çaresiz doğası nedeniyle ayrılık, kayıp ve yas duygularını işlemlenemediği, bu anne için çocuğun ölümünün imkansız bir yasa tekabül ettiği çünkü annenin ancak çocuğunu öldürerek kendini bu ölümcül füzyondan kurtarabildiği ve hayatta kaldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Çocuğunu Öldüren Anne, Filicide, Infanticide, Kayıp ve Yas, Projektif Testler.

ABSTRACT

AN IMPOSSIBLE EXPERIENCE OF MOURNING: MOTHERS WHO KILLED THEIR CHILD EVALUATION WITH PROJECTIVE TESTS

MUKADDES KAMALI ARINÇ

In this study, the relationship of mothers who killed their children with their own mothers and how they experienced separation, loss and mourning after their child that they killed was investigated. This study was carried out with 6 women who were found guilty of killing their child in prison. After psychoanalytical interviews, Rorschach Test and Thematic Apperception Test (TAT) were applied. Rorschach and TAT results are interpreted according to the French School by the content analysis.

The results are show that the image of the early mother is frightening, damaging, and arouses intense persecutive anxiety, as well as a very intense symbiotic desire. It is thought that killing the child means destroying this deadly symbiotic bond with the mother. It seems that their long-denied experience of suffering, combined with the revelation of the crime, has freed these women from oppression. It was seen that the act did not process the feelings of separation, loss and mourning because of the helpless nature of the act, and for this mother, the death of the child was an impossible mourning because the mother could only save herself from this fatal fusion and survive by killing her child.

Key words: Mother Who Killed Her Child, Filicide, Infanticide, loss and mourning, projective tests.

ÖNSÖZ

Lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca Psikanalitik kuram ve projektif testlerle ilgili kendisinden çok şey öğrendiğim ve kapsayıcılığını her zaman hissettiğim değerli hocam ve tez danışmanım Dr. Öğretim Üyesi Bengi PİRİM DÜŞGÖR'e çok teşekkür ederim.

Psikanalitik merakı, arzusu ve bilgi birikimini öğrencileriyle her fırsatta paylaşan, öğrencilerine kendini şanslı hissettiren ve bu çalışmayı yapma konusunda da beni destekleyip cesaretlendiren değerli hocam Prof. Dr. Tevfika TUNABOYLU-İKİZ'e, her daim bilgi birikimini cömertçe paylaşan kapsayıcılığı ve sakinliği ile güven veren değerli hocam Dr. Öğretim Üyesi Elif Yavuz SEVER'e, lisans eğitimim sırasında derslerini büyük bir keyifle dinlediğim henüz tez sürecinin çok başındayken bu konuyu anlamama yardımcı olduğu ve tüm sorularımı cevaplandırduğu için değerli hocam Prof. Dr. Gökhan ORAL'a teşekkür ederim.

Nerdeyse tüm yüksek lisans eğitimim boyunca kurumdaki görev ve sorumluluklarım konusunda bana yardımcı olup okula rahatça gitmemi sağlayan ve tezle ilgili iniş çıkışlarda desteğini esirgemeyen saygı değer meslektaşım Osman ÇAKMAK'a teşekkür ederim. Takıldığım zamanlarda desteğini esirgemeyen ve bu sancılı tez sürecini birlikte götürmeye çalıştığımız dönem arkadaşlarımdan Ahmet DÖNMEZ'e, Ayşenur ŞAFAK'a ve Nebil BOZYİĞİT'e teşekkür ederim.

Son olarak bu zorlu süreçte kaygılarımı anlayıp beni sakinleştirebilen, sabrı ve ilgisiyle destek olan sevgili eşim Ali'ye, eğitim hayatım boyunca beni hep destekleyip gurur duyan sevgili anneme ve babama, canım abime ve biricik kardeşime sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Mukaddes KAMALI ARINÇ

İstanbul, 2021

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	v
RESİMLER LİSTESİ.....	ix
KISALTMALAR LİSTESİ.....	x
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

İMKANSIZ BİR YAS DENEYİMİ: ÇOCUĞUNU ÖLDÜREN ANNELER

1.1. ÇOCUĞUNU ÖLDÜREN ANNE İLE İLGİLİ BAZI BİLGİLER.....	3
1.1.1. Çocuk Öldürme ile İlgili Bazı Kavramların Açıklanması.....	3
1.1.2. Tarihsel ve Kültürel Bakış.....	4
1.1.3 Hukukta Çocuğunu Öldüren Anne.....	5
1.1.4. Çocuk Öldürmenin Psikiyatrik Sınıflandırması.....	6
1.2. PSİKANALİTİK KURAMDA ÇOCUĞUNU ÖLDÜREN ANNEYE BAKIŞ.....	9
1.2.1. Mitolojide Çocuğunu Öldüren Anne.....	16
1.2.2. Edebiyat ve Sinemada Çocuğunu Öldüren Anne Teması.....	19
1.3. Kız Çocuğunda Anneliğinden İnşasından Çocuğunu Öldüren Anneye Bakış.....	22
1.4 Çocuğunu Öldüren Annelerde İşlemlenemeyen Kayıp, Yas ve Ayrılık ve Sorunsalı.....	27
1.5. Çocuğunu Öldüren Anne ile İlgili Psikanalitik Çalışmalar.....	29
1.6. Türkiye’de Çocuğunu Öldüren Anneyi Konu Alan Çalışmalar.....	31

İKİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMA

2.1. Araştırmanın Hipotezleri	36
2.1.1. Araştırmanın Kuramsal Hipotezleri.....	36
2.1.2. Araştırmanın İşlemsel Hipotezleri.....	36
2.2. Araştırmanın Yöntemi.....	37
2.2.1. Katılımcılar	37
2.2.2. Araştırmaya Dahil Edilme Kriterleri.....	37
2.2.3. Veri Toplama Araçları.....	37
2.2.3.1 Demografik Form.....	37
2.2.3.2. Yarı Yapılandırılmış Psikanalitik Ön Görüşme.....	38
2.2.3.3. Rorschach Testi.....	38
2.2.3.4. Tematik Algı Testi (TAT)	39
2.2.4. Veri Toplama ve Analiz Süreci.....	39

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

3.1. Sosyo-Demografik Bulgular.....	41
3.2. Psikanalitik ÖnGörüşmenin Genel Bulguları.....	42
3.2.1. Çocukluk Yaşantıları.....	42
3.2.2. Anne ve Babalar ile İlgili Söylemler.....	43
3.2.3. Eş-Partner Seçimi ve İlişkileri.....	46
3.2.4.Çocukluklarını Öldürme Yöntemleri ve Sebepleri.....	47
3.2.5 Kendi Annelik Deneyimlerinin Değerlendirilmesi.....	48
3.3. Projektif Testlere Yönelik Genel Bulgular.....	49
3.3.1. Çocuğunu Öldüren Annelerin Kendi Anneleri ile Füzyonel veya Simbiyotik bir İçeriğe Sahip Nesne İlişkisine Dair Rorschach Bulguları.....	52

3.3.2. Çocuğunu Öldüren Annelerin Kendi Anneleri ile Füzyonel veya Simbiyotik bir İçeri- ğe Sahip Nesne İlişkisine Dair TAT Bulguları.....	58
3.3.3. Çocuğunu Öldüren Annelerin Kayıp ve Yas Çalışmasını Yapmaktaki Güçlüğe İşaret Eden Rorschach Testi Bulguları	63
3.3.4. Çocuğunu Öldüren Annelerin Kayıp ve Yas Çalışması Yapmaktaki Güçlüğe İşaret Eden Tematik Algı Testi Bulguları.....	73
TARTIŞMA VE SONUÇ.....	82
KAYNAKÇA.....	94
EKLER.....	100

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1: Delacroix, “Medea” 1838, Louvre Müzesi, Paris, Fransa.....	16
Resim 2: Medea – c. 330BC, The Louvre.....	18
Resim 3: Small Sacrifices Film Afişi.....	21

KISALTMALAR LİSTESİ

Ark. : Arkadaşları

Akt. : Aktaran

Çev. : Çeviren

Ed. : Editör

TAT : Tematik Algı Testi

TCK: Türk Ceza Kanunu

GİRİŞ

Çocuğunu öldürmek, konuşulamaz hatta düşünülemez bir eylem olmasına rağmen çoğu çocuk katliamı ebeveynler tarafından yapılır. Çocuk çok küçükken anne, çocuk büyüdüğünde baba. Zamanın başlangıcından beri ebeveynlerin çocukları üzerinde yaşam ve ölüm hakkı var gibi görünüyor (Brès, 2015).

Bu ölümcül eylem korkunç soğukluğa, tutkuya ve açıklanamaz olana atıfta bulunan bu tuhaf cinayetlerde sıklıkla bulunan karmaşık bir yolculuğun sonucudur. Yalnızlık eylemi, aşk eylemi, nefret eylemi: çocuğu öldürmek dayanılmaz bir durumu "çözer" mi? Başka türlü söylenemeyen duygulanım, dilin sembolik ve öznel boyutunu ortadan kaldıran yıkıcı bir eylem aracılığıyla bir "çözüm" bulur mu? Suç eylemi, düşlemde canlandırılan dayanılmaz bir duruma bir "çözüm" dür ve kişinin düşsel yaşamını gerçeğe çevirir. Zamansal boyutu ve psişik çalışmayı atlayan bir kopma anında çocuk yok edilecek bir nesne haline gelir. Söylemek gerekir ki çocuk cinayetleri insanı inançsız kılar ya da hayret ve dehşete neden olur ki bu da beraberinde ölümü taşır. Filozof Empedokles'in bize söylediği gibi nefret her şeye rağmen çok sıradansa, bebek öldürme veya çocuk öldürme bizi alışılmadık bir nefret duymaya yönlendirir. Çünkü burada bizler sıradan olmayan, her zaman trajik, yayılma etkileri ve belirli bir öznelikten uzaklaşma biçimiyle sıra dışı bir nefretin yanındayız (Morhain, 2013).

Öldürülen bir çocuğun keşfi her zaman korku ve öfke uyandırır, bize çocukluk masallarımızdan canavarların ve büyük kötü kurtların zulmünü hatırlatır. Kendi akrabası tarafından öldürüldüğünü keşfetmek şaşkınlığa neden olur. Sonra düşünülemez olanın emrine gireriz, herhangi bir suç bizi kendimize geri döndürür ve kaçınılmaz olarak içsel hareketler yaratırsa, bu suç, kendi evlatlığıımızdan ve kendi ebeveynlik temsillerimizden bize sesleniyor demektir. Geçmişte olduğumuz ve hala olduğumuz çocuğun tarafında olsak da ya da olduğumuz ya da sahip olduğumuz ebeveynin bakış açısından, temsil edilemez olanla karşı karşıya kalırız, hayal gücümüz imkansızla karşı karşıya gelir. Aile soyumuza dahil olmamız, tüm toplumsal yasaklar ve çocuğun mevcut Batı kültüründeki merkezi yeri ile birleştiğinde BİRİNCİ BÖLÜM başlangıçta böyle bir eyleme anlam bulmamızı engeller (Verschoot, 2013).

Özellikle medyada geniş bir şekilde yer alan bebek öldürme kliniği, mevcut sosyal bağlamda son derece kutsal anne-çocuk bağının temsillerini sarsıyor. Şaşkınlık ve/veya hayranlık yaratan etkileriyle dikkat çeken bu klinik, yine de genelci bir bakış açısı öneren tanımlardan kaçıyor gibi görünüyor. Mevcut epidemiyolojik veriler, hüküm giymiş bebek öldürme oranından daha yüksek bir bebek öldürme oranını göstermektedir. Tüm referanslarımızı altüst eden böyle bir eylemin şiddetini çevreleyen sessizliğin sadece burada altını çizmek mümkündür (Ravit, 2013).

Medya gibi bazıları, bir sosyo-ekonomik rasyonalizasyona ya da kanıtlanmış bir şiddet geçmişine yapışırsa hiçbir şey bu suçu haklı gösteremez. Nesnel nedensellik araştırması başarısız olur. Bu nedenle, başka bir yerde, bu suç eyleminin yazarının son derece öznel intrapsişliği içinde, küçük bir şeyi kavramaya çalışmak için gidip dinlemeliyiz (Verschoot, 2013).

Bu çalışma, psikanalitik bir bakış açısıyla ve projektif testler aracılığıyla cezaevinde karşılaşılan bu kadınların ruhsal dinamiklerini anlamak, bu dinamiklerle çalışabilmek ve yapılacak olan çalışmalara katkı sağlaması amacıyla gerçekleştirilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

ÇOCUĞUNU ÖLDÜREN ANNE İLE İLGİLİ BAZI BİLGİLER

1.1.1. Çocuk Öldürme ile İlgili Bazı Kavramların Açıklanması

Çocuk cinayeti için kullanılan genel terim “infantisittir” (Bourget ve Bradford 1990). Bir çocuğun kendi ebeveyni tarafından öldürülmesi ise “filisid” kavramı ile ifade edilmektedir ancak babaların çocuklarını öldürmeleri ile annelerin çocuklarını öldürmelerinin birbirlerinden çok farklı olduğu belirtilmekte; çocukların babaları tarafından öldürülmesi “paternal filisid” anneleri tarafından öldürülmesi “maternal filisid” olarak adlandırılmaktadır. Genel olarak babaların yaşça daha büyük çocukları, ateşli silah ya da kesici-delici alet, kafaya yönelik travmalar gibi yöntemlerle, annelerin genelde yaşça daha küçük çocuklarını çeşitli sebeplerle ve çeşitli şekillerde öldürüldüğü görülmektedir. Maternal filisid çok yönlü doğası ve karmaşık bir durum olması nedeniyle diğer tüm cinayet suçlarından ve paternal filisidden ayrı bir araştırma alanı olarak benimsenmektedir (Eke ve ark., 2015). Bu kavramlara ek olarak Resnick (1970) yenidoğanın doğum gününde öldürülmesini “neonatisid” olarak tanımlamıştır.

İnfantisit genellikle çocuk cinayetine atıfta bulunmak için kullanılsa da esas olarak 12 aylıktan küçük bir çocuğun hamilelik ve emzirme etkilerinden tam olarak kurtulamayan ve bir dereceye kadar zihinsel rahatsızlıktan muzdarip bir anne tarafından öldürülmesi için geçerlidir (Bourget, 2007).

Çocuk öldürme ile ilgili literatürde filisit, neonatisit ve infantisit terimlerinin birbirlerinin yerine kullanıldığı görülmektedir. Kavramsal terminolojideki bu karışıklık ve çocuk öldürme terimlerinin ceza söyleminden çıkması, bir çocuğun annesi tarafından öldürülmesinin isimlendirilmesinin zorluğu, temsilin ne kadar dayanılmaz olduğunu tam olarak yansıtır. Kötü anne, bozuk anne hatta (ve belki de herşeyden önce ?) köklerin anne deliliğini çağrıştırdığı zamandır (Ravit ve Roman, 2009).

Literatürde sık kullanıldığı görülen, öldürülen çocuğun yaşına göre yapılan kavramsal-laştırma ise şöyledir: 0-24 saat içinde öldürme neonatisid, doğumdan sonraki ilk 12 ay içinde-

ki öldürme infantisid, 1-18 yaş arasındaki öldürmeler ise filisid olarak adlandırılmaktadır (Palermo, 2002). Şu an da bu alandaki literatür daha genel olarak yenidoğan öldürmeyi bebek öldürmeden ayırmaktadır (Ravit, 2013).

1.1.2. Tarihsel ve Kültürel Bakış

Bebek öldürmenin insan toplumunun kendisi kadar eski olduğuna ve hiçbir kültürün bu durumdan muaf olmadığına inanmak için her türlü neden vardır. (Meyer & Oberman, 2001). Tarihsel olarak bebek öldürme iki bağlamda varmış gibi görünüyor: engelli çocukların öldürülmesi ve görünüşte normal ama istenmeyen çocukların öldürülmesi. Bu çocukların ölümlerinin nedenleri çok çeşitli. Normal ancak istenmeyen çocukların öldürülmesi genellikle ekonomik baskılar ve gayri meşru bir çocuk doğurmaya eklenen sosyal damgalama içeriyordu. Öte yandan engelli çocukların öldürülmesi genellikle doğaüstü ve/veya batıl inançlarla ilgilidir (Lambie, 2001).

Tarih boyunca, çocuk öldürme suçu belirli kültürel normları ve zorunlulukları yansıtmıştır. Örneğin, bebek öldürme Mezopotamya, Yunanistan ve Roma'nın kadim medeniyetleri boyunca yasaldı ve nüfus kontrolünden soy ıslahına ve gayrimeşruluğa kadar değişen gerekçelerle meşrulaştırıldı. Arkeolojik kanıtlar, bebek kurban etmenin Vikingler, İrlandalı Keltler, Galyalılar ve Fenikeliler de dahil olmak üzere ilk halklar arasında yaygın olduğunu gösteriyor. Çocuk öldürme tarihçileri, bu suçun görülme sıklığıyla ilgili bir dizi faktöre atıfta bulunur: yoksulluk, aşırı nüfus, mirası düzenleyen yasalar, evlilik dışı çocuklarla ilgili gelenekler, engelliliğe ilişkin dini ve/veya batıl inançlar, soy ıslahı ve anne deliliği. Çocuğunu öldüren bir annenin eylemine ilişkin bu geniş açıklama yelpazesi, bebek öldürmenin farklı kültürlerde oldukça farklı biçimler aldığını göstermektedir. Nitekim örneğin antik Yunanistan'da engelli veya başka bir şekilde talihsiz yenidoğanların ölüme maruz kalması ile günümüz Hindistan'ında kız çocuklarının öldürülmesi uygulaması arasında sezgisel olarak açık bir bağlantı yoktur (Meyer & Oberman, 2001).

Çocuk, Batı toplumumuzda mülk edinme ve sonraki nesillere aktarılmasında merkezi bir yere sahip olduğundan, çocuklara karşı işlenen suçlar "doğal olmayan" boyutları nedeniyle özellikle korkunçtur. Yine de Tarih bize edebiyat, biyografiler veya antropolojik araş-

tırmalar aracılığıyla bunların her zaman var olduklarını ve bu nedenle modern toplumsal işlev bozukluğunun ürünü olmadığını göstermektedir (Verschoot, 2015).

Sonuç olarak; bebek öldürme her zaman var olmuştur ve tüm yasalara, doğum kontrolüne erişim, kürtaj ve çocuk koruma sistemine rağmen devam edecektir: çağları ve kültürleri aşmaktadır (Verschoot, 2013). Şimdilerde medyayı ve mahkemeleri böylesi bir "anti-sosyal" eylemi gerçekleştiren herkesi ciddi şekilde baskı altına almaya iten, küçük insana verilen önem ve onun korunmasına yönelik kolektif endişedir. Yüzyıllar süren ihmal ve hatta ilgisizliğin ardından, çocuk istismarı artık suçtur ve ahlaki açıdan yanlıştır (Verschoot, 2015).

1.1.3. Hukukta Çocuğunu Öldürmek

Yasal olarak, bir çocuğun öldürülmesi her zaman aynı şekilde tanımlanmamış ve cezalandırılmamıştır (Ravit, 2013). Yoksulluk, nüfus kontrolü, hükümet ve din gibi toplumsal kısıtlamalardan farklı olarak, kendi çocuğunu öldürmek hastalık tarafından işlenen bir suç olarak yirminci yüzyılın başına kadar anlaşılmamıştı. 1800'lerin sonlarında, iki Fransız doktor hamilelik, doğum ve akıl hastalığı arasında bir ilişki olduğunu öne sürdü. İngiltere, hamilelik, doğum ve çocuk bakımının annenin ruhsal durumu üzerindeki etkisi nedeniyle filisiti ayrı bir cinayet biçimi olarak tanıyan ilk ülke oldu. 1922 ve 1938'de İngiltere, doğum sonrası ruhsal bir bozukluktan muzdarip olduklarını gösterebilen annelerin cinayetten ziyade kasıtsız adam öldürmekle suçlanabileceğini gösteren filisit yasaları geliştirdi. Bu yasalar yirmi iki diğer ülke tarafından çoğaltılıp kabul edilmiş olsa da doğum sonrası süreçler ve filisit arasındaki ilişki konusunda tıp uzmanlar arasında bir fikir birliği yoktur (Sunder, 2014).

Tarihsel olarak bakıldığında birçok Avrupa ülkesinde, çocuğunu öldüren anne yasası katıydı ve suçun tam olarak kanıtlanması durumunda anneye zorunlu ölüm cezası uygulanacaktı. Buna rağmen, birçok kadın cezadan kaçındı, çünkü jüriler çocuk öldürme davalarında hüküm vermeye isteksizdi ve mahkemeler, aksine kanıtlara rağmen suçlu bulmadıkları kararları sık sık iade ettiler (Lambie, 2001).

Ülkemizde ise 5237 sayılı Türk Ceza Kanunun Hayata Karşı Suçlar bölümünde “*Bir insanı kasten öldüren kişi, müebbet hapis cezası ile cezalandırılır*” şeklinde belirtilmektedir. Suçun nitelikli halleri ile ilgili 82. Maddenin “’e” bendinde *Çocuğa ya da beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı işlenmesi* halinde, kişi ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılır hükmü verilmiştir (TCK, 2004). Buradan anlaşılacağı üzere kanun çocuğunu öldüren kişinin annesi olması durumunu ayrı olarak değerlendirmemektedir. Yeni doğanı öldürmekle ilgili olarak; 765 sayılı Türk Ceza Kanun’unun 453. maddesinde yer alan “Öldürme fiili, anası tarafından şerefini kurtarmak saikiyle yeni doğmuş bulunan çocuğa karşı işlenmiş” olmasının ayrı bir suç olarak ve failin daha az ceza ile cezalandırılmasını öngören hükmüne çağdaş eğilimler doğrultusunda 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nda yer verilmemiştir (Gökçen, 2011). Mevcut ceza kanununda yeni doğanı öldürmekte ayrı bir madde olarak tanımlanmamış olup hayata karşı suçlar başlığı altında değerlendirilmektedir.

1.1.4. Çocuk Öldürmenin Psikiyatrik Sınıflandırılması

Annesi tarafından öldürülen çocuklar için literatüre bakıldığında birkaç araştırmacının sınıflandırma sistemleri görülmektedir. Bu sınıflandırmalar arasında en eskiye dayanan ve diğer sınıflandırmaların temelini oluşturan Amerikalı Psikiyatrist Resnick’in (1969) sınıflandırması olmuştur. Resnick anne ve baba arasında ayırım yapmadan motivasyona (motive) dayalı bir sınıflandırma önermiştir. 1751’den 1967’ye kadar olan çocuk cinayeti üzerine dünya literatürünü gözden geçirip ulaştığı 13 dildeki ilgili makalelerden toplanan 155 vaka raporundan 131’ini dahil ederek filisidin sebepleri ile ilgili sınıflandırmalar yapmıştır.

Resnick (1969) çocuk cinayetlerinin izlenmesine yönelik bir çerçeve sağlamak amacıyla bu durumun sebeplerini; Altıristik (Fedakarlık), Akut Psikotik, İstenmeyen Çocuk, Kazazen ve Partnerden öç alma olarak beş kategoriye ayırmıştır. Altıristik bir filisidde, bir anne çocuğunu sevgisinden öldürür; ölümün çocuğun yararına olduğuna inanır (örneğin intihara meyilli bir anne, annesiz çocuğunu tahammül edilemez bir dünyaya bırakmamak için terk etmek istemeyebilir veya psikotik bir anne, çocuğunu ölümden daha kötü bir kaderden kurtardığına inanabilir), akut psikotik bir cinayet olayında, psikotik ya da hezeyanlı bir anne çocu-

ğunu anlaşılır bir neden olmaksızın öldürür (örneğin, bir anne öldürmek için halüsinasyon emrini uygulayabilir), ölümcül kötü muamele olayları meydana geldiğinde, ölüm genellikle beklenen sonuç değildir; birikerek artan çocuk tacizi, ihmali veya vekaleten Munchausen sendromundan kaynaklanır; istenmeyen bir çocuk cinayetinde, bir anne çocuğunu bir engel olarak düşünür; en nadir görülen eş intikam olayları ise (spouse revenge filicide), bir annenin özellikle çocuğun babasına duygusal olarak zarar vermek için çocuğunu öldürmesi durumunda ortaya çıkar.

Resnick dünya psikiyatri literatürüne dair maternal filisid üzerine yaptığı incelemede filisidal annelerin sık sık depresyon, psikoz, daha önce akıl sağlığı tedavisi ve intihar düşüncelerine sahip olduğunu buldu (Resnick, 1969). Filisitlerin çoğu " fedakarlık " nedenlerle işlenirken, çoğu neonaticide eylemi sırf çocuk istenmediği için gerçekleştirilir. Neredeyse tüm yenidoğan öldürmeleri anneler tarafından yapılır. Neonaticidal anneler genellikle, doğum öncesi bakım almayan, istenmeyen gebelikleri olan genç, bekar kadınlardır (Resnick, 1970). Verileri basitleştirmek için grup teşhisleri karşılaştırıldığında; neonatisit ve filisit in iki farklı psikiyatrik popülasyon tarafından işlendiğini göstermektedir. Yenidoğan öldürme grubundaki kadınların sadece% 17'si psikotikken, filisid grubunun üçte ikisinde psikoz belirgindi. Filisid grubundaki vakaların% 71'ine kıyasla, neonatik ölüm vakalarının sadece üçünde ciddi depresyon unsurları kaydedildi. Son olarak, filisidlere vakaların üçte birinde intihar teşebbüsleri eşlik etti, ancak neonatik grupta hiçbirisi olmadı (Ravit ve Pittel-Buttez, 2013).

Resnick'in filiside ile ilgili sınıflandırmalarını belirsiz ve öznel bulan Scott (1973), daha çok cinayet işleme dürtüsünün kaynağına odaklanmış ve kendi filisid sınıflandırmasını yapmıştır. Bunlar; istenmeyen bir çocuğun ihmali ya da saldırı ile ortadan kaldırılması, acıma hissiyle öldürme, ağır bir mental patolojiye bağlı agresyon, öfkenin yerinden edilmesi, (aşk nesnesinin kaybının önlenmesi, kınamadan kaçınma veya statü kaybı) ve kurbanlardan doğan uyaranlardır (döven ya da hırpalayan ebeveynler).

Dorban (1979) ebeveyn filisidinin en eksiksiz sınıflandırmalarının Resnick (1969, 1970) ve Scott (1973) tarafından yapıldığını belirtmiştir. Resnick'in sistemi motivasyona dayalı olsa da Scott'ın, öldürme dürtüsünün kaynağına dayandığını belirtmiştir. Scott'ın beş ka-

tegorisini küçük değişikliklerle kullandığını, ek olarak Resnick'in (1970) tanımladığı altıncı bir kategori olan neonatisidi eklediğini belirtmiştir. Dorban'ın (1979) Resnick (1969,1970) ve Scott'ın (1973) ebeveyn sınıflandırmalarını eklemleyerek ortaya koyduğu maternal filisid sınıflandırması şu şekildedir: Döven anneler, Akıl hastalığı olan anneler, Neonatisidler (Yeni-doğanı Öldürme), Öç alan anneler, İstenmeyen Çocuğu Öldüren Anneler ve Acıma hissiyle öldüren anneler.

Bourget ve Bradford (1990) yapılan bu sınıflandırmaların olguları açıklamaya yardımcı olduğunu ancak her gruba özellikler atfetme girişiminin literatürde bazı karışıklıklara neden olduğunu ifade etmişlerdir. Katı kriterlerin yokluğunda gruplar arasında önemli bir örtüşme meydana gelebileceğinden, bir vakayı belirli bir gruba doğru bir şekilde atamak genellikle zordur. Bu sebeplerden çeşitli klinik durum türlerini kapsayan beş ana kategori ve bazı spesifik özellikler önermişlerdir. Bunlar: Patolojik filisid - fedakarlık motivasyonu ve ya cina-yet-intihar şeklinde-, kaza sonucu filisid- dövülmüş çocuk sendromu-istismar, misilleme, neonatisid- istenmeyen çocuk-, son olarak babanın öldürmesidir.

Sonuç olarak; tüm bu çeşitli sınıflandırmalar filisit türlerini belirlemede yardımcı olsalar da, filisidin çok faktörlü doğasını açıkça temsil etmekte yetersiz kalmaktadırlar. (Bourget, 2002) Nozografik yaklaşım eylemin bağlamını anlamak için az çok temel göstergeler (çevresel, sosyal, psikiyatrik) oluşturabilen kriminolojik bir anlaşılabilirlik sağlar ancak bu tipolojiler, faillerin klinik yönetimiyle bağlantılı ağır aktarımsal zorluklar karşısında her zaman aydınlatıcı değildir (Ravit ve Roman, 2009).

1.2. PSİKANALİTİK KURAMDA ÇOCUĞUNU ÖLDÜREN ANNEYE BAKIŞ

"İnsanlar ne duymadan önce ne de sonra bu konuşmanın anlamını asla tam olarak kavrayamayacaklar."

Heraklitos

Bir annenin veya babanın şiddeti ve daha da fazlası çocuğuna yönelik yıkıcı nefret bize her zaman "şeytani" görünmektedir. Ama Oidipus'un hikayesinin bebek öldürmeyle başladığını unutuyoruz. Oğlunun baba tarafından öldürülmesi, gizli değilse de örtülü olarak kalır. Ve eğer Sfenks aslında bir Sfenks ise, bunun nedeni Oidipus'un katil anneye yüzleşmek ve kadınla yüzleşmeden önce bilmecesini çözmek zorunda kalmasıdır. Bir anne figürü tarafından savunulan bu muamma, insanın başarısı için bir metafor, yetişkinin gerçekleşmesinde anne-çocuk ilişkisinin payına işaret eder. Burada ebeveynlik paradoksunu, ebeveynleri için aynı zamanda aynı, özdeş, kendisinin iki katı, diğeri farklı olan bir çocukla buluyoruz (Morhain, 2013).

S. Freud (1914) ebeveynlerin çocuğa yaptıkları bu çifte yatırımın doğuşunu şu şekilde tanımlar: "Ebeveyn sevgisi, çok dokunaklı ve temelde çok çocukça, yeni doğan ebeveyn narsisizminden başka bir şey değildir ve bir nesneye olan sevgiye dönüşmesine rağmen, yanılmadan eski doğasını ortaya çıkarır." Birini harekete geçiren her şey, paylaşılan bir narsisistik algıda, birbirini besleyen eş zamanlı aşklarda diğeriyle rezonansa girecektir.

Psikanalitik alanda, anne sevgisinin her kadında önceden var olduğu düşünülemez. İlk kadın psikanalist M. Hilferding'in 11 Ocak 1911'de Viyana Psikanaliz Cemiyeti çerçevesinde verdiği ilk konferansı sırasında sorduğu şey anne sevgisinin doğuştan var olup olmadığıdır. Bayan Hilferding'e göre, anne sevgisi rüyaların dil dünyasının bir parçasıysa; psikanaliz düşünce alanındadır (Akt. Morhain, 2013).

Çocuk öldürme terimi kriminal söylemden çıkmışsa bir çocuğun cinayetini adlandırmanın zorluğu; kötü annenin, anormal ebeveyn temsilinin ne kadar dayanılmaz olduğunu tam olarak yansıtır (Ravit, 2013).

Hapishanede tanıştığımız bu annelerin ruhsal dinamiği, kendisini Freudyen bir trajedinin tek açısından sunmuyor. Çocuğun öldürülmesi, yalnızlık, korku, tehlike, çaresizlikle işaretlenmiş arkaik yakın dövüş deneyimin tüm modellerini içerir (Ravit ve Roman, 2013).

Verschoot, bu ebeveynlerde -sabıka kaydı veya kanıtlanmış bir psikiyatrik hastalık olmaksızın- bebek öldürme hareketinin çifte arzudan kaynaklandığını söylüyor: bir yandan, kaybetmekten korktuğumuz çocuğu kendi içinde tutmaya yönelik çılgın arzu ve diğer yandan, çocuğu ortadan kaldırarak kendi ailesi içindeki “psişik bebek” yerini muhafaza etme arzusu (Verschoot, 2007).

Dufourmantelle (2009), çocuk öldürmenin bir fedakarlık eylemi olarak anlamını sorgular, bu cinayette başka bir suçlu, gömülü ve aile tarihi alanının geri kalanından sürgün edilmiş bir travma bulur. Çocuğun öldürülmesi, deyim yerindeyse, önceden bildirilmiş bir ölüm vakayinamesinin yeni bir versiyonu ise infantisid bir bakıma, ebeveynin bakışında zaten var olmayan bir çocuğun öldürülmesidir. Bir çocuk için var olmamaktan daha ciddi bir şey yoktur... A. Dufourmantelle'in altını çizdiği çocuk öldürme, var olmak için bu nihai isyan, gerçek bir “terk etmenin iki katı” olacaktır.

Medea'nın dramasına dayanan A. Depaulis (2003), maternal infantisidin kalbinde bir "medeik yapı" (structure médéique) öngörmektedir. Burada, kurban edilen çocuğun temeli, yazara göre, özneyi rahatsız eden kastrasyon problemini ve ondan kaynaklanan acıyı ifade eder. Dayanılmaz kayıp problematiği, Medea'nın kendi cinselliğini üstlenemediği için çocuklarını öldürmesine neden olur. Bu açıdan çocuk, kastrasyonu engelleyen narsisistik bir dolgu olarak düşünülür (Akt. Ravit, 2013).

Henry (2007), bir gözaltı merkezinde özel bir psikiyatri birimini yöneten bir psikiyatrist olarak yaşadığı deneyimlere dayanarak çocuğunu öldürmek suçundan cezaevinde bulunan anneler ile ilgili bir tipoloji önermektedir. Sonuçta Lacancı psikanalize ilişkin olarak üç metaforik konfigürasyon ortaya çıkar: jouissance'a karşı bir engel, Medea'nın intikamı ve yaşam acılarıdır.

Balier (2007), bebek cinayet davranışında yer alan intrapsişik mekanizmalara ışık tutmak amacıyla; şiddet suçluları ve hastalarla yapılan psikodinamik psikoterapi verileri toplayıp klinik incelemesini yapmıştır. Ego-İdeal'in (İdeal-Ego) ilkel biçimlerinin ve arkaik ebeveyn imgelerinin rolünü klinik materyalle göstermiştir. Çocuk öldürme eylemi sorununun merkezinin, aslında kendisinin bir parçası olan ve erken ebeveyn ilişkileri sırasında yaşanan çıkmazdan miras kalan, işlenemeyen bir şiddeti başka birine yöneltmek olduğunu söyler.

Guettier (2007), doğum ve anne-çocuk psikiyatrisi ortamında çalışırken yenidoğanı öldüren annenin klinik durumu gözden geçiriyor. Ambivalansın normal anne-bebek ilişkisinin bir parçası olduğunu ancak bunun şiddetlenmesinin obsesif fobilerde (örneğin saldırgan hareketler yapma korkusu), çocuklara kötü muamele ve bebek cinayetlerinde gözlemlediğini belirtiyor. Dürtü ve psişik yeniden yapılanmaların yanı sıra obsesif fobilerin öngörücü değerini tartışıyor. Çocukluktaki travmatik deneyimler ile sosyal ve duygusal çevrenin saldırgan bir eyleme geçmek için risk faktörleri olduğunu söylüyor.

Kendilerini hapisane koşullarında klinik uygulamanın ve projektif testlerin (Rorschach ve T.A.T) yardımıyla temel alan psikanalistler Magali Ravit ve Pascal Roman (2009) bir çocuğun annesi tarafından öldürülmesinin acı verici bir deneyimi organize etmek için nasıl dramatik ve umutsuz bir girişim olabileceğini düşünüyor. Çocuk öldürmenin, çocukla ölümcül bir füzyon içinde sahneye çıkan derin, kendi kendine neden olan acıdan kaçmanın bir yolu olarak görünebileceğini bu eylemin, ilkel füzyondan travmatik bir hayal kırıklığına atıfta bulunan bir şeyi dışsal olarak sunmanın tek yolu gibi görüneceğini, böyle eyleme geçmenin anneye faydasının; ölü, kurban edilmiş çocuğun temsilinin yabancılaştırıcı bir acı için bir karşı yatırım olarak hareket etmesine izin vereceğini ifade etmişlerdir.

Çocuğunu öldürme suçundan önce, hepsinin sıradan bir yaşamı vardı ve onları etkili bir şekilde koruyan belirgin bir normallik içinde hareket ettiler. Bununla birlikte, bu gerçeklik anlayışı, esneklik ve uyum sağlama kapasitesinden yoksun olduğu için ruhsal araçlarının ötesine geçmektedir. Hayatta kalma mekanizmasına yakın olan bu mekanizma, aslında tüm düşmanca hareketler reddedildiği için sınırlarını bulur. Toplumsal olarak yanlış görülen saldırganlık, ilham aldığı modelin dışında tutulur. Hastalarımız kendi nefretlerini ve saldırganlıklarını çevreye yansıtıyorlar, bu da yaşam olayları " yapması gereken "bir dönüş yapmadığında bir

zulme dönüşür. Yansıtımlı bir mekanizmada reddedilen orijinal nefret, hepimizin kendimizi başkalarına karşı konumlandırması ve başarı için mücadele etmemiz için gerekli olan dinamik ve sosyalleşmiş bir saldırganlığa doğru olgunlaşma olasılığı olmaksızın "kendi dışında" kalmıştı. Bu nefret, filisid hastalarımızda, sınırsız, çığ bir dürtü halinde kaldı. Su tutan bir baraj gibi çalışan yarılmada izole edilmiş, en temel haliyle "betonlama" yerini basınca bıraktığında ortaya çıkar. Nitekim, meydana gelen kayıp karşısında, "-mış gibi" işlev görmek tüm etkinliğini yitirir ve ruhsal aygıtı tamamen çözülmeye maruz bırakır. Dolduran çocuk, kayıptaki nefretin nesnesi haline gelir. Daha sonra yıkıma mahkum edilir (Verschoot, 2013).

Bazı hastalar, işledikleri eylemler ve hayatlarında bir kopuşu temsil eden hapis cezası nedeniyle şok ve şaşkınlık hali gösterirler. Daha sonra klinisyenin huzurunda yeniden düzenlenen gerçeklerin tekrarlanan anlatımı, bakımda farklı yollar izleyen, tarif edilemez bir çöküş deneyimini (Winnicott, 1974) ve içsel kaosun sınırını belirleme ve sınırlandırmaya yönelik umutsuz bir girişim olarak kalır. Bu kadınların anne olarak yaşadıkları deneyimler etrafında uyandırdıkları ilişki modelleri, yalnızlık, korku, tehlike, çaresizlik ile işaretlenmiş çocukla yakın bir karşılaşmayı içerir. Genellikle cezaevinde, telafi edilemez olan eyleme geçişlerini kavramaktan çok, telafisi mümkün olmayan çocuğu var kılmak için destek talep ederler. Ölü çocuk danışma sırasında her yeredir ve anneyi sessiz acı içinde dondurur. Bu hapsedilen kadınlar, diğer mahkumların aksine, duruşmalarından, hapishane ortamının sertliğinden veya kendilerini aktif bir şekilde savunma arzusunda aldıkları hapis cezasının uzunluğundan korkmuyorlar. Bütün varlıkları ayrılığa dönmüş gibi görünüyor, çocuğun yokluğu her zaman mevcut ve sonsuza dek kaybolmuş... Kısacası kelimelerle anlatılmayanın, deneme ve testlerin kliniğidir; duyusallık kliniği, çağrışımsal düşünceden daha fazlasıdır (Ravit ve Pitel-Buttez, 2013).

Anne öznelliğine bir korku, ilkel ıstırap deneyimi (kaynağı ne olursa olsun, anne sevgisinin geri çekilmesiyle bağlantılı) olarak kaydedilen şey, çocukla sonraki simbiyotik ilişkide yeniden harekete geçecektir. Bu kaynaşma, anneyi eski bir çöküş deneyimine geri göndereceği ölçüde (D.-W. Winnicott'un anladığı anlamda deneyimlenmiş ancak düşünülemez) bu "orijinal travmatik bölgede" alınacaktır. Birincil nesneyle karşılaşmanın radikal başarısızlığının bir göstergesi olan bu öznelğin çöküşü düşünülemez ve akiste bir biçimde içselleştirilmiş

olarak kalır. Çocuk öldürme, ıstırapın arka planına karşı, nesneye bağın ilk inşasını etkileyen travmanın ve bağlantı biçimlerini düzenleyen "narsisistik bağlanma sözleşmesini" (Roussillon, 2002) yeniden başlatır. Ayrıca kendisini reddeden bir nesnenin çaresizliğine rağmen (çünkü kullanılamaz, öngörülemez, ulaşılamaz, yok), bebek öldürme, kendi ürettiği ve hatta ölümden bile sahip olunan bir nesnenin narsisistik bir şekilde kurtarılmasına yönelik bir girişim olarak başlatılacaktır. Bu anlamda, çocuğun öldürülmesi, bir inkar arka planına karşı ölümcül bir narsisizm icra edilmesi altında yaratılan-yeniden keşfedilen orijinal simbiyozu dikme girişimidir. Nesneye karşılaşmanın başarısızlığı ve ölümcül şekilde yaralanmış bir öznenin öyküsüdür (Akt. Ravit ve Roman, 2009).

Korku ve yalnızlığı dizginlemek için, "herkes gibi" olmak için ellerinden gelen her şeyi yaparlar, bunu daha çok dışlanmış hissettiği herkesle birlikte olma isteği olarak anlıyoruz. "Bir daha asla yalnız olmamanın" reçetesinin her şeyi "doğru" yapmak olduğuna inanıyorlar. Klinik görüşmeler, herkes gibi olmaktan başka hiçbir argümanı olmaksızın değerler ve ilkeler tarafından istila edilir... Olmak istedikleri bulanık ama harika bir dünya. Bu soyut sosyal modele uygunluk arayışı, onların takıntıları, ortak noktaları, eylemlerine rehberlik eden "hayat projesi" dir (P. Jonckheere, 1998 Akt. Verschoot, 2013). Yani çocuklarının eğitimi hakkında kesin ve tartışılmaz fikirleri var... Çünkü itiraf ettikleri suç fiiline rağmen "iyi ebeveyn" olduklarını iddia ediyorlar. Liste, iyi bir babanın veya annenin yapması gerekenler kadar uzundur: dengeli yemek, yatma vakti, hijyen, şık kıyafet, eğitici oyunlar... Ebeveyn rolünün bu mükemmel kompozisyonunda her şey kontrol altındadır, bu da bize bir baba ya da anne olmaktan ziyade yetişkinlerin jestlerini taklit ederek bebeklerle oynayan çocuğa daha yakın görünmektedir. Aslında bu hastalar, "dünyadaki her şeyden çok sevdiklerini" söyleseler de, cinsiyetsiz, yaşsız ve isimsiz kalan çocuklarından asla bahsetmezler. Bu ebeveynler, çevredeki kültüre tabi iyi öğrenciler gibi sadece iyi olmak için yaptıkları hakkında konuşurlar. Onların varsaydığı sosyal norm, zalimce, içselleştirilmemiş benliğin bir ideali olarak kurulur: takip edilecek, hatta kopyalanacak veya taklit edilecek dışsal bir modeldir (Verschoot, 2013).

Bu hastalar öyküleri boyunca çocukları hakkında konuştuklarında, simbiyoz öyledir ki kendileri veya yavruları hakkında konuşup konuşmadıklarını ayırt etmek zor olacak şekildedir. Hayatta kalmak için düello gerçekleştiğinde bu gizli anlaşma çarpışmaya dönüşür: çocuk zulmedici olur ve bu mücadelede "o veya ben" ölümüne ortadan kaldırılmalıdır. J. Bergeret

(1981) tarafından ele alınan, "anneyi mi çocuğu mu kurtarmalıyız?" sorusunu, "anneyi mi çocuğu mu öldürmeliyiz?" diye tercüme ediyoruz, hastalarımızın yanıtı "çocuğu öldürmek" çünkü anneyi kurtarmak, çocuğu/ bebeği hala psişik düzeyde tutmalarına izin veriyor (Akt. Verschoot, 2013).

Hastaların çocuklarını öldürme düşlemiyle karşı karşıya kaldığı aktarımsal bir durumda, semptomun sembolik bir anlamı vardır, bu da başlangıçtaki bir patojenik çekirdeğin ifade-sine izin verir ve rüyanın anlatımı gibi yorumlamaya, serbest çağrışımlara yer bırakır. Öte yandan, öldürücü eylem, uzaklaşma ve ölümcül kopma, öznenin umutsuzluğunun, kendini inkar etmenin arka planına karşı feda edilmesidir. Benliği aşan alacakaranlık durumunda, özne eyleminde çöker. Bastırmanın başarısızlığı, bilinçdışının, bastırılmış, özneli varlığın aniden birleşmesinin, patlayıcı bir davranışta yabancılaşmanın "endopsikik (endopsychic) çözümünün" başarısızlığı, bir tür geçici acımasız öznellikten uzaklaştırma var. Eylemdeki bu geçiş, olayın gerçekliği ile travma (reddedilen, bölünmüş hatıraların izleri) arasında bir bağlantı kuracaktır. Bu, öznenin herhangi bir tarihsel kasıtlılığı meselesi olmadığı sürece, ruhsal temsil biçiminde içe atılmadığı için elde edilemeyişi yok etme meselesi olduğu sürece, dürtünün kontrol için bir parçasıdır. (Morhain, 2013)

İçsel deneyim ile görünen dışsal normallik arasındaki bölünme açıktır; bu "model ebeveynler" deki iç yapısal hataları önceden tespit etmek imkansızdır: hiçbir yakın çevrenin veya bir öğretmen, bir doktorun veya bir sosyal hizmet uzmanının endişesini veya şüphesini uyandırmamıştır. Bu bebek veya çocuk öldürmelerinde uyarı işareti olabilecek hiçbir uygun-suz davranış yoktur: bölünme katıdır. Bu da düşmanca deneyimlenen bir dış gerçeklikten korunmayı mümkün kılmıştır. Ruhsal hayatta kalmaları, egonun bu bölünmesine dayanır. Suç eylemi bu ölümcül sessizliği ortaya çıkaracaktır. Bölünme ve inkar, bu filisidal katillerin bağlı kaldığı birincil ve arkaik mekanizmalardır; güven veren ebeveyn imgesi ile yeterince güvenli bir çevre içinde narsisistik bir temel bulmada başarısız olurlar. Suç eylemine başvurma, bu güvensiz ve kırılgan ruhsal işleyişe dayanmaktadır ancak eyleme geçtikten sonra suç, yeni bir psişik düzenin "başlangıç" kurucusu olarak görünür. Bu hastalar çocuk olarak yerlerini (yeniden) bulurlar ve olası bir yapılanmanın temeli olan ideal bir çocuksu benliğe (yeniden) bağlanırlar. Cezaevinde ziyaret odaları bir yatıştırma kaynağı olarak (yeniden) keşfedilirse, bu boş-

lukların ve eksikliklerin birdenbire dolduğu anlamına gelmez. Ruhsal aygıt, yapabildiği kadarıyla kendisini organize eder. Sonuçta suçun açığa çıkması ve bölünmede bu kadar uzun süredir reddedilen içsel ıstırap deneyimleri, onları kendileri ve çevreleri üzerindeki baskıdan kurtarır (Verschoot, 2013).

Antik çağ trajedilerinin de gösterdiği gibi, kayıp karşısındaki çaresizlik ve nefret, filisid suçunun merkezinde yer alır. Ancak Medea salonun sonundaki arabasıyla görkemli bir şekilde uçarsa da, bizim hastalarımız hapishane yerleşkesine katılır ve adalete cevap vermek zorundadır. Hiçbir rasyonalizasyon, aksi halde suçlunun yansıtan bir yarılma yaratma riski altında böylesine kanlı bir eylemi asla haklı gösteremez. Bununla birlikte, Kanunla ve sınırlar koyan cezaeviyle yüzleşme güven verici ve yapılandırıcı görünmektedir. Eksik olan üçüncü taraf olarak Kanun yer alır ve ayırıcı duvarların koruyucu olduğu ortaya çıkar. Katı savunmalar, kendilerini tehlikede hissetmeden yavaş yavaş düşer. Artık sadece kelimeler dolaşıyor. Suç, yeni bir psişik düzenin "başlangıç" kurucusu olarak görünür. Bu hastalar çocuk olarak yerlerini (yeniden) bulurlar ve olası bir yapılanmanın temeli olan ideal bir çocuksu benliğe (yeniden) bağlanırlar (Verschoot, 2013).

Sonuç olarak çocuğunu öldüren bu annelerde kökensel eksiklikler psişik bir yapının inşasına izin vermemişti. Hepsi arkaik bir erken cukluk dönemine saplanıp kalmıştı ve varsayılan sosyal normlara güvenerek büyümüştü. Nevrotik yapı klinik sorularımızdan hariç tutulursa bu ebeveynler her şeyi iyi yapmakla ilgililer ve öyle bi görünüşe sahipler. Psikotik yapıya gelince, işleyen koruma ve savunma mekanizmaları nedeniyle pek olası görünmüyor: nesenin somut gerçekliği içinde sahiplenilmesi, psikotiğin sanrılarının veya halüsinasyonlarının yerini doldurur. Daha ziyade, bu hastalar donmuş bir psişik durumda kalmış gibi görünmektedir ve bu süre zarfında tutunamamıştır: psişik aygıtları, bir varlık olarak kurulmayan bir benlikle kendini korumuştur. Temel bir hayatta kalma kiti gibi çalışan, inşa edilmemiş bir bulmaca gibi kısmen bölünmüş parçalarla çalıştı. Klinik gözlemlerimizin unsurları, bu yapı yokluğunu bir yapı olarak korumamıza yol açar (Verschoot, 2013).

1.2.1. Mitolojide çocuğunu öldüren Anne

Resim 1: Delacroix, “Medea” 1838, Louvre Müzesi, Paris, Fransa

Mitolojiye baktığımızda antik Yunan şairi Euripides’in (M.Ö 432) Medea adlı tragedyası göze çarpar. Medea’nın en uzun aşk hikayesinin başkahramanı olduğu görülmektedir. Anlatınlara göre Medea’nın ülkesi Colchis o yıllarda her türlü zenginliğiyle ünlü bir ülkedir. Bugünkü sınırlara göre Samsundan başlayıp Gürcistan’ın Batum kentine kadar olan büyük bir coğrafyayı kapsayan bu ülke altın bir post ile korunmaktadır. Hikaye bir Yunan şehri olan Korinthos’ta başlamaktadır. Korinthos kralı Peidos, Jason’un krallığı kendisinden alacağından endişe etmektedir. Bu nedenle Jason’u altın postu alması için görevlendirerek Colchis’e gönderir ancak altın postu alamayacağından emindir. Jason kendine Argo adlı bir gemi yaptırır ve

yola koyulur. Colchis'e vardıklarında Jason, Medea'nın babası kral Ayet'e altın postu almaya geldiğini söyler. Ayet, altın postun bir ejderha tarafından korunduğunu, eğer o ejderhayı öldürüp, dişlerini söküp, tarlaya ekip onlardan çıkacak ejderhaları da öldürebilirse altın postu alabileceğini söyler. Ancak Jason'un bu kadar vakti yoktur. Zaten Medea, Eros'un oku ile vurulmuş ve Jason'a aşık olmuştur. Jason, Medea'nın annesinden ve halasından öğrendiği büyücülüğü yardımıyla altın postu alır ve geri dönüş için yola koyulurlar. Hikayenin bu kısmına kadar Medea'nın erkek kardeşinin onlara eşlik ettiği ancak bundan sonra Medeanın kardeşini öldürdüğü söylenir. Altın post ile birlikte Korinthos'a dönmeyi başaran Jason, Medea ile evlenir ve ülkesinin kralı olur. Kral olmasında rivayetlere göre yine Medea'nın rolü büyüktür. Aradan geçen zaman zarfında Jason, başka bir kadına aşık olur ve Medea'ya bu durumu anlatır. Medea büyük bir üzüntü ve kıskançlık duymaktadır ancak bunu Jason'a belli etmez ve düğüne izin verir. Yeni geline bir giysi hediye eder. Elbiseyi giyen yeni gelin oracıkta çığlıklar atarak can verir. Ardından da iki çocuğunu öldürerek Jason'un önüne atar Jason da delirmiştir artık. Medea, kocası Jason'un gazabından korkarak Korinthos'tan kaçar, Atina'ya yerleşir (Kırcı, 2017).

Euripides'den yaklaşık dört yüz yıl sonra bu söylenceyi işleyen Romalı düşünür ve tragedya yazarı Seneca da Medea adlı yapıtında, bu terk edilmiş ve ihanete uğramış eşin melankolik çaresizliği üzerine trajediyi kurar (Seneca, Medea 1997, Akt. Verschoot, 2013). Olan biteni, Medea'yı bu bunalıma sürükleyen her şeyi tek bir güne sıkıştırır ama öfkesinden kuduran kadının cadılık sanatını enine boyuna, uzun uzadıya betimleyip Jason'ı bu çılgın kadının öfkesinin zavallı bir kurbanı olarak gösterir. Aslında gerçek kurban Medea'dır, çünkü sevdiği adam için yurdundan, ailesinden kopmuş, onu yüceltmek ve başarıya ulaştırmak için her şeyi yapmıştır (Fink, 2004, s. 266, Akt. Ercan, 2013).

Günümüzde kaynağını bu tragedyadan alan; kadının kıskançlık ve adanmışlıkla intikam arzusunu konu alan, intikam suçu kavramı birçok klinisyenin "Medea kompleksi" dediği şeydir (Torun, 2011).

Medeanın trajedisi birçok yönden çocuk katline klinik ışık tutuyor. Her şeyden önce, ebeveynlik sorunuyla ilgili olarak. Medea kendi ailesinden vazgeçti, babasına ihanet etti, erkek kardeşini öldürdü ve böylece kökenini; özel, tutkulu ve füzyonel bir evlilik ilişkisinden

yana olarak inkar etti. Jason onu başka bir kadın için terk ettiğinde, Medea ihanete uğramış bir eş olarak tepki vermeye başlar ve değerli şeylerini (gençlik, güzellik, zenginlik) yok ederek rakibini ortadan kaldırmaya çalışır ancak bu yeterli değildir. Medea için evlilik ve ebeveynlik ayrılmaz bir bütün oluşturuyor gibi görünüyor. Çiftin dağılması, ailenin dağılmasına işaret ediyor. Bu füzyonel evlilikten doğan çocuklar mirasçılar değil üründü, onlar çifte “aitti”. Dahası, bu suçun failine karşı korku ve acıma arasında gidip gelen çağdaş toplumsal algımız gibi, antik çağ trajedileri de Medea'nın ölümcül eylemine ilişkin kendi yorumlarına sahiptir. Bu nedenle, Yunan Euripides (MÖ 430) "öfkeyi", yani öldürücü bir nefretle dolu kanlı bir öfkeyi vurgular. Kıskançlıktan deliye dönen ve şiddetle sarhoş olan Medea, çocuklarını Jason'ın önünde ve sahnede öldürür. Seneca ise Medeanın çaresizliği üzerine trajediyi kurar (Verschoot, 2013).

Resim 2: Medea – c. 330BC, The Louvre

Medea'nın bu iki versiyonunun kombinasyonu klinik gözlemlerimize en yakın olanıdır. Gerçekten de yalnızca umutsuzluk nefretle birleştğinde böylesi bir yıkıcılık yaratabilir. Yine de fail hakkında şu soru ortaya çıkıyor: ihanete uğramış aşık mı, terk edilmiş eş mi yoksa baba tarafından bırakılan anne mi? Euripides'in yorumuna göre alıcı Jason ise, yıkıcılık adama mı, evlilik anlaşmasına ihanet eden kocaya mı yoksa çocukların babasına mı yönelik? Medea, Jason'ı babalık ve erkeklik niteliklerinden mahrum etmeyi hedefliyorsa, kendi annesel konumu ne olacak (Verschoot, 2013).

Medea ile ilgili son olarak söyleyebileceğimiz; Medea efsanesi günümüzde güç kullanarak yeniden ortaya çıkıyorsa, bunun nedeni belki de annelerin çok özel şiddeti hakkında kafa kafaya verip konuşmanın zor olmasından kaynaklanmaktadır (Morhain, 2013).

1.2.2. Edebiyat ve Sinemada Çocuğunu Öldüren Anne Teması

Brighton Üniversitesinden Dr Julia Stroud ‘‘Filisidi anlamak ve cevap vermek’’ adlı sunumunda Sanatta; (görsel sanatlar, performans sanatları, drama, edebiyat) fiziksel saldırılar, cinayet, tecavüz, cinsel taciz, hırsızlık gibi şiddet ve suç biçimlerinin çoğunun tasvir edilmesine rağmen filisidin çok nadir incelendiğini (İbrahim ve İsmail ile Medea gibi birkaç önemli istisna dışında) ifade etmiştir. Bu durumun olguyu ele alırken ve incelerken toplumun psikolojik ve duygusal zorluklarının yansımalarından kaynaklandığını belirtmiştir (Stroud, 2013).

Edebiyat alanında; Guy de Maupassant'ın gazetecilik tarzında yazdığı ve ilk olarak 2 Mart 1886'da Gil Blas'ta yayınlanan Sağduyulu Rosalie kısa öyküsünde, yazarın keskin ve neredeyse natüralist gözü, patronun yeğeninden hamile kalan bir hizmetçi tarafından çocuk öldürme vakası sunuyor. Sosyal koşullar ve sefalet, figürleri bebek öldürme eylemine yönlendiriyor. Maupassant'ın bakışları muhtemelen 19. yüzyılın ortalarından kalma ünlü bir adli tıp çalışmasından etkilenmiştir. Burada bize çocuk öldürme eyleminin neden işlenmiş olabileceğini açıklamak için hareketli bir resim sunuyor (Goldenberg, 2009). Hizmetçi olarak çalıştığı evin patronunun yeğeninden hamile kalan Rosalie yargılandığı mahkemede bebeklerini neden öldürdüğünü anlattıktan sonra mahkeme heyetinin ağlayarak beraat vermesi şu şekilde anlatılmaktadır:

Bu olayda ne jüri üyelerinin ne başkanının ne de savcının anlayamayacağı bir gizem vardı. Mantes'li Varambot çiftinden bir hizmetçi olan ve efendilerinin haberi olmadan hamile kalan sağduyulu kız (Rosalie), geceleyin tavan arasında doğum yapmış, sonra çocuğunu öldürüp bahçeye gömmüştür.

Onlar ordaydılar, erkek ve kadın, evlerini kirleten bu durumdan rahatsız olan dar gelirliler duruşmadan hemen sonra onun giyotine atıldığını görmek istiyorlardı ve ağızlarında suçlamalara dönüşen nefret dolu ifadelerle onu bunalıttılar. Aşağı Normandiya'dan güzel ve uzun boylu bir kız olan suçlu, durumu için yeterince eğitilmiş, durmadan ağladı ve hiçbir şeye cevap vermedi. Bu barbar eylemi bir çaresizlik ve delilik anında gerçekleştirdiğine inanmaya indirgendi, çünkü her şey oğlunu tutmayı ve büyütmeyi

umduğunu gösteriyordu. Başkan onu bir kez daha konuşturmaya, bir itirafta bulunmaya çalıştı ve ondan büyük bir nezaketle ricada bulunarak, onu yargılamak için toplanan tüm bu adamların onun ölümünü istemediklerini ve hatta ona acıyabileceklerini anlamasını sağladı. Rosalie böylece kararını verdi. "Hadi söyle bize önce bu çocuğun babası kim? O zamana kadar onu inatla saklamıştı." Aniden cevap verdi, ona öfkeyle iftira atan efendilerine baktı. "Bu Bay Joseph, Bay Varambot'un yeğeni."

Hem gelin hem de damat bir başlangıç yaptılar ve aynı zamanda bağıldılar: "Bu doğru değil! Yalan söylüyor. Bu bir rezalet." Başkan onları susturdu ve devam etti: "Lütfen devam edin ve bize nasıl olduğunu anlatın." Evet, bu Bay Joseph Varambot, geçen yıl izne çıktığında iki ay evde kaldı. İki yaz ayı. Bana bakmaya başladığında ve gün biterken beni kucakladığında hiçbir şey düşünmedim. Ben, kendimin alınmasına izin verdim efendim. Bana güzel bir kız olduğumu, onun hoşuna gittiğimi söyleyerek şaka yaptığımı söyleyip durdu... Onu kesinlikle sevdim... Sonra bir akşam nehir kenarına inip sessizce sohbet etmemi istedi. Orada bulundum, Belimi tutuyordu... tabii ki hayır demek istemedim... hayır... yapamam... ay ışığıydı... Yapamam... Hayır... Yemin ederim... İsteddiğini yapamazdım. O kaldığı sürece üç hafta daha devam etti... Onu dünyanın sonuna kadar takip ederdim... o gitti... Şişman olduğumu bilmiyordum! Önümüzdeki aya kadar bilmiyordum ... "

O kadar ağlamaya başladı ki iyileşmesi için zaman verilmesi gerekiyordu.

Sonra başkan günah çıkarma kürsüsüne rahip sesiyle devam etti: "Hadi, devam et."

"Şişman olduğumu görünce, ebe Madam Boudin'e ne yapacağımı sordum ve onsuz olursa diye oraya nasıl gideceğimi sordum. Sonra gece çeyizimi yaptım. gece, sabah bire kadar, her akşam; ve sonra başka bir yer aradım çünkü kovulacağımı çok iyi biliyordum; ama paradan tasarruf etmek için sonuna kadar evde kalmak istedim, çünkü Çok şeyim yok ve biraz ihtiyacım olacak, küçük olan için ...

Yani onu öldürmek istemedin?

Oh! kesinlikle hayır, efendim.

O halde neden onu öldürdün?

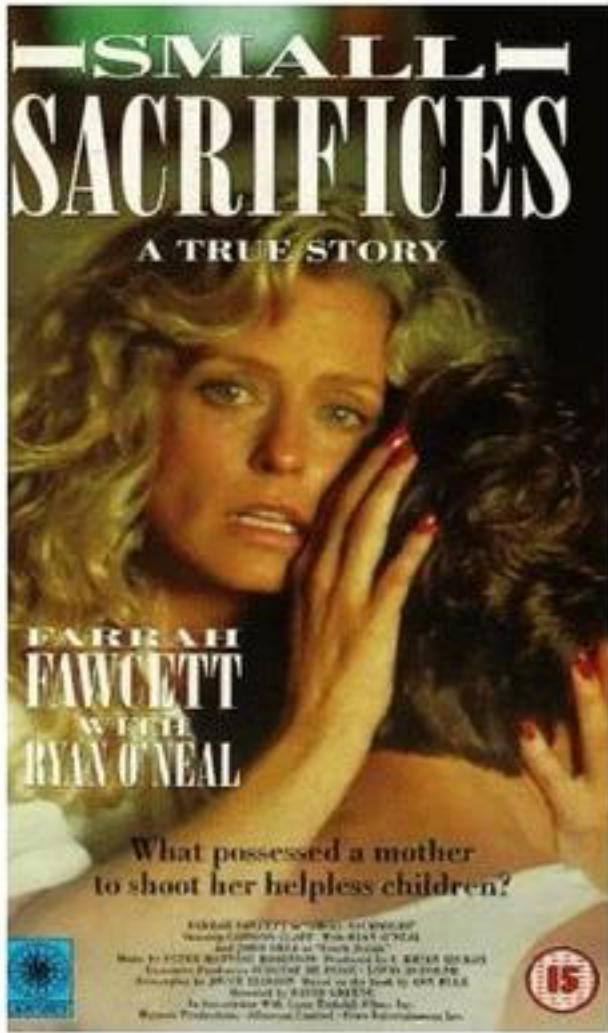
Düşündüğümden daha erken oldu. Bulaşıklarımı bitirirken beni mutfakta yakaladı. Belki bir saat sürdü, belki iki, belki üç; Bilmiyorum, beni çok incitti; ve sonra tüm gücümle onu ittim, dışarı çıktığını hissettim ve onu kaldırdım. "Ah! Evet, mutluydum, kesinlikle! Madam Boudin'in bana söylediği her şeyi yaptım, her şeyi! Ve sonra onu yatağıma koydum! Ve sonra bana bir acı, ama ölmek için bir acı geliyor. Dizlerimin üzerine düştüm, sonra sırtıma, yere; ve burada yine beni alır, belki bir saat daha, belki iki saat, orada tek başıma ve sonra başka biri diğeri çıkıyor küçük..., iki..., evet..., iki..., böyle. İlk olarak aldım ve sonra yan yana yatağa koydum - iki. Mümkün mü diyelim iki çocuk Ayda yirmi frank kazanan ben! Söyle, mümkün mü? Bir, evet, bu kendinizi mahrum bırakarak yapılabilir, ama iki değil!

"Biliyor muyum! Bilmeden yastığı koydum. İkisini tutamadım ve yatmaya gittim. Sonra kıvrıldım ve pencereden günün girdiğini görene kadar ağladım; elbette yastığın altında ölmüşlerdi. Bu yüzden onları kolumun altına aldım, merdivenlerden indim, sebze bahçesine çıktım, bahçıvanın küreğini aldım ve onları benden daha derine gömdüm. Biri burada, sonra diğeri orada, birlikte değil, böylece anneleri

hakkında konuşmasınlar. “Sonra, yatağında o kadar kötüleştin ki kalkamadım. Bunu meseleyi çözen doktoru aradık. Gerçek bu, Yargıç. Ne istersen yap, ben hazırım.” Jüri üyelerinin yarısı ağlamamak için burunlarını hızlı bir şekilde çekti. Kadınlar seyircilerin arasında ağladı. Başkan sorguladı. "Diğerini nereye gömdün?" "Hangisine sahipsin? Enginarın içinde olana.

Oh peki! Diğer çileklerde, kuyunun kenarında. “ Ve o kadar hıçkırmaya başladı ki, üzücü bir şekilde inledi. Rosalie Prudent beraat etti.

Pek çok yazar, efendiler ve hizmetçiler arasındaki kaçınılmaz olarak eşit olmayan ilişkilerden ilham almış ve hamile ve terk edilmiş hizmetçi konusunda yazmıştır. Guy de Maupassant'ın akıl hocası Flaubert, "Chambermaids" girişindeki alınan fikirler sözlüğünde şöyle yazdı: "Evin oğlu her zaman onursuzdur" (Goldenberg, 2009).

Sinema alanında ise yaşanmış bir olayın kurgulanması olarak; "Small Sacrifices" genç bir annenin üç küçük çocuğunu soğukkanlılıkla vurmaya iten yıkıcı güçlerin gerçek suç hikayesi; aynı isimle hem kitap hem film olarak işleniyor. Joyce Eliason tarafından yazılan ve aynı adlı Ann Rule'un en çok satan gerçek suç kitabına dayanan, 1989 Amerikan televizyon için yapılmış bir suç drama filmidir. Film, Diane Downs ve üç çocuğunun öldürülmesi ve öldürülmesine teşebbüs hakkındadır. Filmde Farrah Fawcett, Ryan O'Neal, Gordon Clapp, John Shea ve Emily Perkins rol alıyor.

Resim 3: Small Sacrifices Film Afışı

“Biri çocuklarımı vurdu!” 19 Mayıs 1983 günü saat 22: 48'de Diane Downs kolunda bir kurşun yarasıyla, arabasını Springfield, Oregon'daki bir hastanenin önünde durdurdu, yanında 3 ağır yaralı çocuğu vardı. Bilinmeyen bir saldırganın onu arabayla kaçırmaya çalıştığını ve üç çocuğunu vurduğunu iddia ediyor: Böylece gerçekten düşünülemez bir suçun hikayesi başlar. Polis, Diane'in 8 yaşındaki Christie'yi, 7 yaşındaki Cheryl'ı ve 3 yaşındaki Danny'yi vurmakla suçladığı "tüylü saçlı yabancıyı" ararken, suçun kendisinden daha da korkunç bir şüphe büyüdü: Diane kendi çocuklarını mı vurdu? Bu sorunun peşini bırakmayan kendini adanmış bir bölge savcısı, cevabı aradı ve enstet, psikolojik yaralama, çaresiz olaylar ve taşıyıcı annelik kronolojisini ortaya çıkardı. En büyük kızı, vurulduktan sonra felç nedeniyle geçici bir konuşma kaybı yaşıyor ancak iyileşip annesine karşı mahkemede tanık olarak ifade verecek; Diane'in oğlu, silah sesi nedeniyle felç olur. Diane Downs ömür boyu hapis cezasına çarptırılır ve hayatta kalan iki çocuğu savcı Frank Joziak ve karısı Lola tarafından evlat edinilir.

1.3. Kız Çocuğunda Anneliğin İnşasından Çocuğunu Öldüren Anneye Bakış

Bir çocuğun öldürölmesi sorununu düşünmek, anne-bebek ilişkisi deneyiminin ruhsal yaşamda nasıl örölldüğünü ve organize edildiğini sorgulamak ve birincil bağı şiddetli bir patolojik bağlamda organize etmekle ilgilidir (Ravit ve Pitel-Buttez 2013).

Şunu teyit edebiliriz, annelik ruhsal pozisyonuna tam olarak sahip olan bir anne çocuğunu öldürmez: bir bıkkınlık anında bunu yapma arzusunu hisseder veya bu pozisyonda sarsılırsa, yardım bulmak için çabalarsa kötü muameleye kapılır ancak çocuğunu öldürmek çok farklıdır (Verschoot, 2013).

Oedipus'tan önce, her iki cinsiyet için de anne-çocuğu birleştiren ayrıcalıklı bağı, S.F-reud için de gizemli kalmıştır: “Anneyle olan bu ilk bağıın alanındaki her şeyin analitik olarak anlaşılması bana zor göründü” (Freud, 1931).

Psikanalitik kurama göre anne; yaşamın başlangıcından itibaren hem kız çocuk hem erkek çocuk için ilk aşk nesnesi olmakla birlikte kız çocuk için ayrıca bir özdeşim nesnesi ko-

numundadır. Anne ile kız çocuğu arasındaki bu özdeşleşme sınırsız olup, iyi bir ödipal yapılanma ile birlikte kadınlık ve anneliliğin dengeli bir şekilde ayarlanması sonucunda olumlu bir şekilde gelişirse, kızın annesel kapasitesinin gelişmesine ve gelecekteki annelik konumunun belirlenmesine yardımcı olacaktır (Tunaboğlu-İkiz, 2005).

Freud (1905) Oidipus karmaşası sırasında çocuğun karşı cinsten ebeveynine bağlandığını kendi cinsinden ebeveynine karşı ilişkisinin düşmanca olduğunu belirtmiştir. Erkek çocuğu için bu süreci açıklamakta bir güçlük olmadığını ancak kız çocuğu için durumun farklı olduğunu, penisi olmadığını fark eden kız çocuğunun bu durumdan annesini sorumlu tuttuğunu böylelikle anneyi terk edip babaya döndüğünü ve babadan bir penis veya çocuk sahibi olma düşlemine sahip olduğunu söyler.

1931’de yayımlanan ‘‘Kadın Cinselliği’’ makalesinde Freud, anne olmanın ilk nesneden şefkat görmekle ona bağlanmakla ve bu nesneyle özdeşleşerek erkek için arzu edilebilen bir konuma geçmekle olacağını ifade etmiştir. Anne-kız arasındaki aşk ilişkisinde annenin bir üçüncüyü yani babayı arzulaması durumunda küçük kız için anneden ayrışıp kendi anneliğini düşlemek mümkün hale gelir. Babaya verilebilecek enstiyöz bir bebek düşlemi ile ancak küçük kız kendi anneliğe giden yolu açabilecektir (Keser, 2007).

Herkes için ilk nesne olan anne kız çocuk için aynı zamanda iletinin kaynağıdır. Kız çocuğu özdeşim kurduğu annesi gibi olmak veya olmamak, annesinden başkalarını sevme kapasitesini öğrenmek bunu yaparken annesini düşman ve rakip olarak görmek gibi karışık durumlar yaşamaktadır. Hem anneye özdeşim kurup ona aşk nesnesi olarak yatırım yapmak hem de anneden gelen iletileri alıp düzenleyebilmek zordur. Annenin kendisinde bir zamanlar çocuk olduğunu bilir, onunda bilinç dışında yatırım yaptığı nesneleri vardır böylelikle kızının yatırımlarına yanıt verir. Anne ile kız arasındaki ileti annenin kızına ilettikleri beraber kendi bilinçdışını içerdiği için oldukça zengindir ama bir o kadar da karmaşıktır (Tunaboğlu-İkiz, 2004).

Erken çocukluk psikopatolojisindeki çağdaş çalışmalar, iki ruhun bulunduğu ve kaynaştığı bir yanılsama alanı olan "orijinal narsistik birlik “ olarak tanımlanan anne-çocuk bağının özgüllüğünü kabul etti. D. W. Winnicott (1958) bu bölünmezlik kliniğini "birincil anne

endişesi" kavramıyla tanımlamıştır. Winnicott'tan sonra, annenin bu dönemde ne kadar adaptasyon ve hayal gücü ile çocuğun içsel şiddetini içerdiğini, onun tarafından yok edilmeden çocuğun kendi her şeye kadirlik, kontrol duygusunu deneyimlemesine izin verdiğini ve böylece ona farklılaşmış kimlik duygusunu oluşturmak için gerekli desteği sağladığını biliyoruz. Bununla birlikte, anne sevgisinin içerdiği düşünülemez şiddeti, bir annenin çocuğuna olan sevgisi ile uygulayabileceği şiddetli tutumu arasındaki sınırın kırılgan olduğunu da kabul etmeliyiz. D.W. Winnicott (1949), her annenin zaman zaman çocuğuna yönelik nefret duygularına teslim olma ihtiyacına işaret etmiştir.

Anne ile çocuk arasındaki bağ doğrudan bir aşk bağı değil, yaşam ve ölüm bağıdır. Kadın her şeyden önce bir anne olmak istiyor. Annelik ve anne sevgisi, yeterince iyi bir anneyi temsil etmenin aksine, başlangıçta kıskançlık, saldırganlık, reddedilme gibi kabul edilemez arzu ve duygulanımları barındıracaktır. Bu anne sevgisi aynı zamanda çocuğa arzunun öznesi olarak bir yer sağlayan şeydir (Morhain, 2013).

Çocuklarını öldüren anneler, ilişkinin erken dönemlerinde neyin saf bir heyecan durumunda kaldığını, yani bedeninin deneyimi ile öznel deneyim arasındaki bağlantıda başarısızlığa mahkum olanı test eder. Cinayet sahnesi, olası bir içselleştirme olmaksızın bir çöküş gibi, temelde deneyimlenemeyen bir çaresizlik durumu ile doludur. (Winnicott, 1974). Annenin öznelliğine o zaman bir çocuk (veya bebek) konumunda bir korku deneyimi olarak kaydedilen şey, çocukla sonraki simbiyotik ilişkide yeniden harekete geçecektir (Akt. Ravit ve Pitel-Buttez).

Kendi hayatlarında deneyimledikleri hayal kırıklıkları ve terk edilmeler büyük bir boşluk ile yaşanır. Bu terk edilmeler travmadır, çünkü bilinçdışında bir inatçılık vardır ve bu kadınlar için bir tekrar meselesidir, sevginin ilk nesnesi olan anneyle ilk kopuşun yeniden harekete geçmesidir ancak ardından gelen bu boşluk, yasın ardından yaşanan depresyon değil daha arkaik bir boşluktur; bu Winnicott'ın (1971) bahsettiği ilkel bir ızdırap gibi görünüyor, öznenin sahip olduğu çevrenin iflası nedeniyle üniter benliğin çöküşü. Öznenin geçmişte yaşadığı ancak benliğin yeniden düzenlenmesi nedeniyle bütünleştirilemediğini belirtir. Bu genç

anneler, geçmişin içerdği tüm saldırganlığa yatırım yaparak hikayesinin hayal kırıklığını temsil eden çocuğa yönelik yıkıcı şiddeti patlatıyor (Akt, Morhain; 2013).

A. Green (1980), "ölü anne" kompleksinde, görünürde bir neden olmaksızın ve hiçbir uyarı işareti olmaksızın acımasız annenin yatırımdan geri çekilmesinin, öznenin ateşli bir şekilde ona sahip olmayı dilediğini aynı zamanda nesneden vazgeçtiği paradoksal ve yabancılaştırıcı bir deneyim ürettiğini belirtir. Öznenin sonraki duygusal ilişkilerinin çerçevesinin bu erken travmatik hayal kırıklığını yansıtacak şekilde şekilleneceğini söylemeye gerek yoktur. İkilinin inşasında ve çocukla daha sonraki ilişkilerde, nesneyi bir nesne olarak sevmek için bir isteksizlik olacağı varsayılabilir, çünkü bu bağ, geçmişten kalmadır ancak özneyi sürekli bir şekilde tehdit eden bu yatırım yoksunluğunun travmatik izleri tarafından büyük ölçüde tehdit edecektir (Akt, Ravit ve Roman, 2013).

Anne sevgisinin ani kaybının bir başka sonucu da, çocuğun hiçbir açıklaması olmadığı için anlam kaybıdır. Bu beklenmedik hayal kırıklığı, nesneye yönelik dürtülerin sonucu olarak yorumlanır. Başka bir deyişle, erotik libidinal yatırımın zayıflamasının ardından ikincil olarak salıverilen yıkıcılık, nesnenin ilkel cinayeti gibi ruhun merkezine damgalanır ve şiddetli bir suçluluk (Oidipal olmayan) üretir. A. Green'in çalışmasının bir uzantısı olarak R. Roussillon (1991), birincil bağın inşasında ritim uyumsuzluğunu belirterek tatmin deneyiminin inşasının temellerini atar. Nesne, kontrol edilemeyen bir dünya izlenimi bırakıyor ve bu da "birincil suçluluğun çekirdeği" görünümündedir. Bunu doyurucu ve uygun bir dünya yaratmada yetersizlik duygusu izler. Bu birincil suçluluk, metabolize edilemeyen ve deyim yerindeyse öznenin tarihine "kaybolan" birincil travmalarla ilgilidir. Öznelleştirmenin çıkmaz ucundaki bu duygusal durumlar, daha sonra birincil narsisizmle sarmalanır ve ego / diğer kafa karışıklığı alanlarına ve birincil çevrenin yetersizliğine atıfta bulunur. (Akt, Ravit; 2011)

Abrevaya (2013) Green'in "Ölü Anne" metni ile Winnicott'un "Çöküş Korkusu" metninin birbirinin devamı olarak görebileceğimizi söyler. Winnicott'a göre çökme korkusu gerçekliği kaybetme korkusu, psikosomatik bütünlüğü kaybetme korkusu veya ruhsallığın bütünleşmemiş haline dönme korkusu gibi ilkel bir ıstıraba karşı örgütlenen savunmaların çökeceğine dair bir korkudur. Bu ilkel ıstıraplar annenin bebeğiyle yeterince özdeşleşmemesinden

ve ihtiyaçlarına yeterince uyum sağlayamamasından kaynaklanmaktadır. Henüz ben ile ben olmayanın ayrıışmadığı bebeğin anneye mutlak olarak bağlı olduğu dönemde, annenin bebeğini destekleyici bir benlik işlevi görmesi gerekir. Anne bu destekleyici rolü oynamadığı zaman bebekte aşırı bir çaresizlik hali veya ilkel bir ıstırap ortaya çıkar. Psikanalitik kuram anne bebek ilişkisindeki yetersizliğin kaynağını çoğu zaman bir kayıp sorunu olarak görür. Winnicott bu noktada çevrenin eksikliklerinin üzerinde dururken ‘ölü anne’ kavramı ile annenin depresyonunun bebekteki sonuçlarını açıklığa kavuşmuş olur.

Öznel bir çıkmazda, içsel çözümler olmadan, derin bir sıkıntı hali yaşarlar; birincil travmatik durumlar "öznelliğin ve psişik örgütlenmenin varlığını tehdit eden varoluşsal bir umutsuzluğa, varlığın utancına neden olur" diyor R. Roussillon (1999). Paradoksal bir şekilde, bu kadınlar yalnızca kendisini öznel psişik yaşamından kopararak, öznel deneyiminden merkezden uzaklaştıırarak "psişik hayatta kalmasını" sağlayabilecektir. (Akt, Morhain, 2013)

Anne (veya baba) olmak, ben/ben-olmayan farklılaşmasında başlayan uzun bir bilinçdışı süreçtir. Bu, "yeterince iyi bir anneye" (Winnicott, 1953) ve yeterince üçüncü taraf bir babaya sahip olmayı gerektirir. Filisidal suçlu hastalarımızın görüşmeler sırasında anlattıklarından anlaşılan yeterince iyi bir anneye sahip olmaktan açıkça yoksun bırakıldılar. Dönüşümlü olarak doldurup boşaltıp çocuğunu her zaman öngörülemeyen pozisyonları karşısında güvensiz hissettiren çift taraflı bir anneye sahipler. Bu yapısal kusurlara rağmen, filisid hastalarımız vücutlarında büyüdü, okulda ve işte öğrenebildi ve kendilerini sosyal uyum içinde şekillendirebildiler. Ancak psişik düzeyde, "yardım eden kişi" için çılgın "bebekler" olarak kaldılar. Nesneye yapışırılar ve mutlak ve arkaik bir bağımlılığa yatırım yaparlar. Nesne burada ve şimdi mevcut olduğunda ve böylece içsel boşluklarını doldurduğunda, tam ve tutkulu bir aşk içinde sıkışıp kalırlar. Ancak, nesne ortadan kaybolduğunda ve onları ölümcül bir çaresizlik içinde bıraktığında ilkel ve saf bir nefret hissederek. Bu hayati bağımlılık, farklılaşmaya yer bırakmaz ve ne kendisinin ne de nesnenin öznelliğine izin vermez: Ben ve ben olmayan, pürüzsüz bir varlık oluşturur. Farklılaşmış ve özerk bir benlik olmadan, ötekilik algısı var olmaz. Nesne desteğinin ortadan kaybolması, yıkıcı bir boşalmayı meydana getirir. Bu bebek öldürme suçluları arasında yalnızlık hissi yaygındır (Verschoot, 2013).

Kendi annelerinin güvenilmezliği ve üçüncü şahıs bir babanın orada olmayışı, yoklukta süreklilik duygusunun kaynağı ve narsisistik bir dayanağın temeli olan bir mevcudiyette tek başına var olma duygusunun yerleşmesine izin vermedi. Bu "ruhsal bebekler" yalnızca onlara yatırım yapan nesne (örneğin bir eş) veya yatırım yaptıkları aracılığıyla hayatta kalırlar. Çocukları, sonsuzluğun kesinliğini doldurmak için tasarlanmıştır (Verschoot, 2007).

1.4. Çocuğunu Öldüren Annelerde İşlemlenemeyen Kayıp, Yas ve Ayrılık ve Sorunsalı

Çocuğunu öldüren annelerin bu eylemlerinden sonra mahkeme süreçleriyle birlikte cezaevindeki yaşantıları başlamaktadır. Cezaevinde bireysel görüşmeler sırasında karşılaşılan ve kurum yaşantıları takip edilen bu kadınların kendi suç türlerinin ağırlığı düşünüldüğünde diğer birçok suç grubuna göre kurum yaşantısına iyi bir şekilde uyum sağladıkları ve şaşırtıcı bir şekilde alacakları cezanın uzunluğundan korkmamaları dikkat çekicidir. Bu bölümde çocuklarını öldürdükten sonra adeta rahatlamış bir şekilde cezaevlerinde hayatlarına devam eden bu kadınların öldürdükleri çocuklarının ardından kayıp ve yas duygulanımları ile nasıl baş ettikleri, ayrılığı nasıl deneyimlediklerinin üzerinde durulacaktır.

Bir çocuk ölür... Bir anne ölür... İşte bu bağlamda ve bu sonsuz sıkıntı deneyiminde, bu canı anneler neredeyse her zaman anlatılamaz bir acıyı sona erdirmeye arzusuyla hapse girerler. Genelde bu kadınlar, bu anlaşılmasız eylemleri için bir açıklama yapmaktan çok, öldürdükleri çocuğu adeta "ortadan kaybolmuş" yapmak için hapisanede destek istiyorlar. Tarifsiz cinayetten ve yas tutması neredeyse imkansız olan çocuğun yokluğundan, duruşmalarından ve hapis sürelerinin uzunluğundan o kadar da korkmuyorlar. (Ravit ve Roman, 2013).

Hastalarımız yaygın korkularını anlattıklarında içsel veya güncel konuyla ilgili kargaşanın neden olduğu ızdıraptan bahsetmiyorlar. Ölüm kaygısı yaşamazlar ama "gerçekten" ölüm tehlikesi altındadırlar. Algı çığdır, aynı ölçüde çığ bir acil durum müdahalesi ortaya çıkarır. Serbest bırakılan şiddet, deneyimin şiddeti ile orantılıdır (Verschoot, 2013).

Bu hapsedilmiş kadınlar diğer mahkumların aksine, yargılanmalarından, hapisane ortamının sertliğinden veya kendilerini aktif bir şekilde savunma arzusunda verilen hapis ce-

zasının uzunluğundan korkmuyorlar. Bütün varlıkları ayrılığa dönmüş gibi görünüyor, çocuğun yokluğu her zaman mevcut ve sonsuza dek kaybolmuş (Ravit ve Pitel-Buttez).

Diğer birçok suçta olduğu gibi, özellikle de tutkulu bir doğaya sahip olan çocuk cinayeti, gerçek veya algılanan bir ayrılık bağlamında gerçekleşir. Filisidal hastalarımız, ayrılığı ruhsal olarak kavrayacak şekilde yapılandırılmamışlardır çünkü ruhsal olarak sadece nesnenin gerçek varlığı ile var olurlar ve başarısız narsisizmlerini desteklerler. Nesnenin ortadan kaybolması bu nedenle varoluşunu tehlikeye atan bir kayıp oluşturur (Verschoot, 2013).

Nevrozda ayrılık, düşlem gücü tarafından hafifletilen bir eksiklikle çözülebilecek yas sürecini çalıştırır ve psikozda hezeyan ve halüsinasyon orijinal kastrasyonu koruyacaksa, hastalarımızı gerçekliğin dayattığı bu kayıptan korumak için hiçbir şey gelmez. Tek yetenekleri, bir nesneyi diğeriyle değiştirmektir, böylece eş; anne ikamesi, çocuk; ise evlilik ikamesi olabilir ... Bir kişinin diğeriyle eşit olduğu bu yapılanmada, ötekilinin inkarında tatmin edici hiçbir bireysellik yok. Esas hiçlik, bu ilk tehlikeyi kalıcı olarak bastırmak için tasarlanan çocuğun kaybıyla tekrar ortaya çıkar. Bu nedenle yok edici çöküşü önlemek için eylem dışında yapılabilecek bir şey yoktur (Akt. Verschoot, 2013; Balier, 1988).

Kayıp yok, ayrılık yok, yas meselesi önleniyor ve suçluluk duygusu yok. Ortaya çıkan tek şey, benlik idealiyle yüzleşmeye bağlı bir utançtır, yani sosyal normla bağlantılı olarak hata yapmış olma duygusudur. Kendini basında alıntılanmış olarak bulmak ve ya sanık kutusuna atanmış olarak bulmak "iyi" değildir (Verschoot, 2013).

Beyaz, boşluk, düşüncenin tutarsızlığı, ilkel süreksizliği ve psişik içeriklerin zamanında öldürülmesini çağırır. Eğer bu klinik, düşünülemez olanı bir açılış zamanı olarak çağırırsa bu düşünülemez, zaten bir düşünce alanını sınırlar. Klinisyenin yaşadığı olumsuzluk, kendisi ve diğeri ile bağın kopması ile ilgilidir. Temsil edilemeyen, düşünülemez, beyaz, bu hastalarda koruma ve görmezden gelme aracı olarak kalan düşüncenin ölümünün işaretleridir (Ravit ve Pitel-Buttez 2013).

"Ben-olmayan" ile yüzleşme, gerçek nesneye hükmetmek için yaşamsal bir dürtü doğurur ve kavrama, güçsüzlük ve savunmasızlık duygularının üstesinden gelmek için umutsuz bir girişimdir. Kendine bir süreklilik taklidi yapıyor, kimliklere saldıran ve yıkıma neden olan kısır bir kafa karışıklığı döngüsü. Danışılan doktor dahil olmak üzere babayı, ayırıcı herhangi bir üçüncü tarafı dışlayan bu arkaik ilişki, öznenin ve nesnesinin belirsizliğiyle karakterize edilen psişenin ilkel durumunu çağrıştırır. Mutlak, sonsuz, tükenmez memeye atıfta bulunan ilkel birliğin büyüleyici imgesi. Fakat bu yabancılaştırıcı füzyon aynı zamanda yaşamın tam tersidir, zamanın ve tarihin olumsuzlanması, değiştirilemez hareketsizlik, tüm gerginliği, tüm farkı, tüm olası değişimi ortadan kaldırarak ölümün donmuş evrenidir. Özdeşim ve yansıtma yoluyla rollerin paranoyak değişimine izin veren bu suç, "kendini cezalandırma" anlamına gelir (Lacan, 1932). Tövbe veya pişmanlık yok, yaptırım eylemde zaten yer aldı (Akt. Morhain; 2013).

1.5. Çocuğunu Öldüren Anne İle İlgili Psikanalitik Araştırmalar

Génuit (2013) tarafından yapılan “Dört Annenin Erinleri: Anne Bebek Cinayetlerinin Sübjektif ve Rastgele Klinik Gözlemi” adlı çalışmada bebek öldürme eylemini, yeni doğan çocuklarını öldürdüğü için cezaevinde olan 4 klinik vakanın psikoterapi seanslarıyla ile açıklamaktadır. Bu çalışma, terapistin ortaya çıkardığı bir aktarım durumunda annenin kişisel geçmişi bağlamında suç fiilini ele alır. Hikayenin olası analizi, cinse özgü ve suçlu kadın etrafındaki sosyo-tarihsel yapıyı ana hatlarıyla çiziyor, çocuk öldürmenin anlamının ve keyfiliğinin iptal edileceği bir yapı ortaya çıkıyor. Araştırmacı anneye özgü bebek öldürme eyleminin geçici bir “psikotizasyon” (psychotization) ile ilgili sayarken, dört klinik örnekte nevrozun psikozla rekabet ettiği psikopatolojik bir heterojenliği gösterdiğini; Erinlere gelince, amansız nefret, intikam ve tersine çevirmenin (perversio) evlatlık ilişkisine saldırdığını ancak bu durumun paradoksal olarak suçlu anneyi zihinsel bir çöküşten koruduğunu belirtmiştir.

Morhain (2013) ”Sarılmadan Aşırılığa Çocuk Cinayeti: Olağanüstü Bir Eylem” adlı çalışmasının bebek öldürme ve çocuk öldürme olayına ilişkin bir düşünme çalışması olduğunu ve karşılaşılan yaklaşık yirmi vakadan eylemin hesabını değil, eylemi ve konuyu yeniden konumlandırmak için dinlemeye çalışarak kurulan bir kliniğe dayandığını belirtmiştir. Öldür-

me eyleminin çoğu zaman eylemin konusunu, onu hem gösteren hem de gizleyen "canavarca" bir fenomen olarak donma noktasına kadar gizlediğini belirtir. Yalnızlık eylemi, aşk eylemi, nefret eylemi, ötenazi eylemi, kişinin bir parçasını feda etme, çocuk öldürme, infanticide veya filisid katlanılmaz bir durumu çözmeye mi gelir? Başka türlü söylenemeyen duygulanım, dilin sembolik ve öznel boyutunu ortadan kaldıran yıkıcı bir eylem aracılığıyla bir "çözüm" bulur mu? Bu ölümcül eylem, korkunç soğukluğa, tutkuya ve açıklanamaz olana atıfta bulunan bu tuhaf cinayetlerde sıklıkla bulunan karmaşık bir yolculuğun sonucudur. Zamansal boyutu ve psikik çalışmayı atlayan bir kopma anında çocuğun daha sonra yok edilecek bir nesne haline geldiğini belirtir.

Anne Tursz ve Jon Cook liderliğindeki neonaticide üzerine yapılan yakın tarihli bir INSERM (Fransız Ulusal Sağlık ve Tıp Araştırması Enstitüsü) araştırması, büyük ölçüde hafife alınan neonaticid sayısını vurgulayarak yasal verilerde resmi bebek ölüm istatistiklerine göre 5,4 kat daha fazla bulduklarını belirtti. Çalışma, bebek öldüren annenin "kayıp" ve neredeyse cahil bir ergen olduğu klişesinden ortaya çıkmıştır. Bu çalışma, sahip olduğumuz gerçeklik imgesinin bazen onunla hiçbir ilgisi olmadığını doğruluyor. Çocuklarını öldüren bu anneler duygusal eksiklikler ve belirli bir olgunlaşmamışlık bildiriyorlarsa ruhsal bir rahatsızlıktan muzdarip değiller (psikiyatri sektörü tarafından bilinmemeleri anlamında), zaten yetişkinler (ortalama 26 yaşında), izole değiller (yarısından fazlası çocuğun babasıyla yaşıyor) ve üçte ikisi genel nüfustaki kadınlarla aynı sosyo-profesyonel kategorilerde çalışıyor. Son zamanlardaki bazı haberlerin öne sürdüğünün aksine, hamileliğin reddi ile bebeklerin öldürülmesi arasındaki ilişki son derece nadir görünüyor. Bu durum, yazarları, bu kadınların hatalı bir "profile" dönüştüğü için önleyici eylemin şu anda uygun olmadığını söylemelerine neden olur (Akt. Ravit, 2013).

J.-L. Viaux ve S. Combaluzier (2010), uzman görüşleri ve suç dosyalarına dayanarak yazarlar doğumda çocuğun öldüren 12 yenidoğan öldürme vakasına odaklanarak cinayetin tetikleyicilerine ışık tutuyor. Makale, sınıflandırmaların sorduğu soruları gözden geçirdikten sonra, hamilelikle ilgili sessizliğin ardından ölümcül eylemin başlangıcına ışık tutabilecek farklı unsurları tartışıyor. Durumlarına ilişkin düşünceleri, kaçınma davranışları, doğuma hazırlıksızlık, ortama bir değişiklik veren kişilik bölünmesi travmatik işleyişi çağrıştıran işaret-

ler olarak değerlendiriliyor. Yaşayan çocuğun bu reddinde söz konusu olan baba için de imkansız bir yerdir, çünkü örnekte neredeyse tüm babalar bilinmekte ve hamilelik hakkında (her zaman net olarak değil) bilgilendirilmiştir. Sonuç olarak bu durum; eyleme geçişle bağlantılı çoklu ve kümülatif koşulların bir sorunu ise (diğer birçok cinayet eyleminde olduğu gibi), yazarlar morbid narsisistik eksenin yaygınlığına işaret ediyor; melankoli, cinayetin ruhsal omurgası olarak ortaya çıkıyor ve bu da "kişinin kendisinin imkansız bir yasına cevap" olarak hizmet edecektir.

Yakın tarihli bir çalışmada ve projektif bir kliniğe (Rorschach ve TAT) dayanan M. Ravit ve P. Roman (2009), infantisidin, anne-çocuk ikilisine geri dönen ve çocuğun öldürülmesi sırasında tekrarlanan esrarengiz, küçük bir sembolize duyusal deneyimin ifadesine nasıl dayandığını öngörmektedir. Infantisitinin derin bir keder duygusundan kaçmanın bir aracı olarak görülebileceğini ve çocukla ölümcül bir füzyonda kendini göstermiş olarak deneyimlendiğini belirtir. Bu eylemin ilkel füzyondan travmatik bir hayal kırıklığına atıfta bulunan bir şeyi dışarıdan sunmanın tek yolu gibi görüldüğünü ifade etmiştir.

H. David (1998), klinik takiplere dayanarak, çocukları aracılığıyla kendilerini doğuruyor gibi görünen bu annelerin kitlesel olarak yatırım yapılmış narsisistik bir uzantısı olarak deneyimlenen kurban çocuğun çok özel yerini tanımlamaktadır. Bu şekilde anne-çocuk bağı, anneyi tarif edilemez terk edilme kaygılarıyla dolduran vekaleten annelikte kurulur. Çocuğu öldürmek, genellikle hayatta sadece yoğun ve tarif edilemez acı olarak hissedilebilecek şey karşısında onu kurtarmak için özgecil bir arzuya iner.

1.6. Türkiye’de Çocuğunu Öldüren Anneyi Konu Alan Çalışmalar

Ülkemizde çocuğunu öldüren anne ile ilgili yapılan çalışmaların çok kısıtlı sayıda olması dikkat çekicidir. Literatüre bakıldığında daha çok Adli Tıp bünyesinde yapılan çalışmalara rastlanmakla birlikte psikiyatrik olgu sunumları ve derleme çalışmaları da bulunmaktadır.

Yapılan çalışmalara bakıldığında ilk olarak Savaş ve arkadaşları (1999) tarafından yapılan “ Bir Olgu Dolasıyla İnfantisit ve Filisidin Psikiyatrik Yönleri” isimli çalışmada annelerin çocuğunu öldürme davranışının önceleri tümüyle psikotik bir davranış olarak değerlendirildi-

rilmesine rağmen günümüzde artık böyle bir eylemi psikotik olmayan başka motivasyonlarla yapılabileceğini dolayısıyla kişinin kendi çocuğunu öldürmesinin motivasyonlar açısından heterojen bir durum olduğunu belirtmişlerdir. Kendi çocuklarını öldüren ve bir akıl hastalığına sahip olan anneler arasındaki en yoğun rahatsızlığın psikotik özellikli depresyon olması bu vakalardaki en yaygın görülen sebebin ise ‘‘acımak’’ veya ‘‘kurtarmak’’ amacıyla olduğu ancak nadir de olsa impulsif şekilde öldürmelerinde görüldüğünü belirtmişlerdir. Bu sebeplerden psikotik özellikler gösterip ancak çocuğuna karşı zarar verme eğilimi taşımayan bireylerde impulsif eylemlerin olabileceğinin göz önünde tutulması gerektiğini vurgulamışlardır.

Karakuş ve arkadaşları (2002), tarafından yapılan ‘‘Türkiyede Filisid Olguları’’ isimli çalışmada 1995-2000 yılları arasındaki Adli Tıp Kurumu IV. İhtisas Kurulu’na filisid suçu ile gelen 85 olaya ilişkin anne ve babaya, suçun işleniş şekline ve öldürülen çocuğa ait bilgiler derlenmiştir. Araştırma sonucunda filisid suçunu işleyen kadınların oranının erkeklerden fazla olduğu, olay olduğu sırada kadınların yaş ortalamasının erkeklerin yaş ortalamasından küçük olduğu, araştırmadaki tüm olguların çok az kısmının 8 yıldan uzun eğitim düzeyinin olduğu ve ebeveynlerin yaklaşık yarısının işsiz olması anne ve babalara ilişkin önemli bulgulardır. Öldürülen çocuklarla ilgili özelliklere bakıldığında büyük çoğunluğunun anne ve babaların öz çocukları olduğu ve yine büyük çoğunluğunun 12 yaşın altında ve boğma ya da kesici-delici alet ile öldürüldüğü görülmüştür. Öldürme motivasyonlarına bakıldığında ise çocuğa duyulan acıma ile yapılan filisid olgularının dikkat çektiğini ve bu tarzda yapılan filisidlerin tamamının çocukların anneleri tarafından yapıldığını vurgulamışlardır.

Başoğlu’nun (2007), ‘‘Türkiye de 0-6 yaş arasındaki çocuklarını öldüren annelerin temel motivleri ve psikopatolojik yönleri’’ isimli yüksek lisans tezi bulunmaktadır. Başoğlu, 1996-2006 yılları arasındaki 0-6 yaş çocuklarını öldüren annelerin Adli Tıp Kurumu IV. İhtisas Kurulu’ndan eriştiği suç raporlarını inceleyerek retrospektif bir çalışma yapmıştır. Yaptığı çalışmada literatürün de vurguladığı şekilde annelerin küçük yaştaki çocuklarını öldürme risklerinin daha fazla olmasına rağmen yani ilk 12 aydaki çocukların anneleri tarafından daha fazla öldürülmesine rağmen kendi çalışmasında 3-6 yaş arasındaki çocukların da öldürülme sıklığında yüksek çıkmıştır. Yine araştırmaya göre öldürülen çocukların çok azında kronik bir hastalık ya da özür durumunun görüldüğünün saptanması da kendi bakımını sağlamayan ço-

cuğa katlanamama ya da gerçek bir hastalığı olan çocuğun acılarına son verme gibi bir motivasyonun çok düşük düzeyde olduğu bulgulanmıştır. Aile içi şiddet ve şiddetli geçimsizlikle durumlarına literatüre uygun şekilde bu olgularda da sık rastlandığı ancak literatürde çok üzerinde durulmayan bir etmen olarak eşin uzun sürelerle uzakta olması ve eşin ebeveynlerinin baskısının bulunmasıdır. Suçun ortaya çıkış şeklinde ise korku ve paniğe kapılan bu annelerin yaptıkları bu eylemi eşlerine, ailelerine, polise ya da jandarmaya haber verip bildirmeleri nedeniyle yaptıkları eylemle yüzleşmenin ve gerçeklikten kaçışın diğer homicide suçlarından ayrı olarak daha zor kullanılabildiğini gösterdiğini belirtmiştir.

Eke (2014) ‘‘Tarihsel Gelişimi Açısından Çocuğu Öldüren Anneler’’ isimli bir derleme çalışması yapmıştır. Bu çalışmada topluma vicdansızca gelen anlaşılması zor bu suç tipinin tarihteki ve kültürlerdeki yerine, hukuki yönüne ve çocuk öldürmenin arkasında yatan motivlere ve psikopatojilere bakmıştır. Yapılan tanımlamalar ve sınıflandırmalar farklılaşmış olsa da çok eski zamanlardan beri bütün toplumlarda görülen bebek öldürmelerin zamanın koşulları ile birlikte annenin psikopatolojik durumunun birlikte değerlendirilerek bu durumun anlaşılabilirlik sağlayacağını belirtmiştir.

Eke ve arkadaşları (2015) tarafından ‘‘Türkiyede Maternal Filisid Olgularının Adli Tıp Yönünden Analizi’’ isimli klinik araştırma 1996-2006 yıllarını kapsayan şekilde Adli Tıp Kurumu IV. İhtisas Kurulu’na gelen 74 çocuğunu öldüren anne vakasının adli dosyaları incelenerek yapılmıştır. Bu raporlardan elde edilen bilgilerle çocuğunu öldüren annenin cezai ehliyetinin olup olmadığına, bu suçun oluş yöntemlerine ve anneye ve ölen çocuğa ait sosyo demografik özelliklere ulaşılmıştır. Araştırmanın bulgularına bakıldığında annelerin genelinin genç yaşta olduğu ve gebeliği istemediği, 73 annenin suç geçmişinin olmadığı ve 48 annenin suçu işlediğini kabul ettiği bulgulanmıştır. Öldürülen çocuklarla ilgili olarak ise 71 tanesinin öz çocuk olduğu ve 38 tanesinin 0-1 yaş aralığında öldürüldüğü bulgulanmıştır. Öldürme yöntemi olarak çocuğu boğma veya yüksek bir yerden atma şeklinde olduğu öldürme şeklinin silah veya bir alet kullanılmadan daha çok elle gerçekleştirildiği görülmüştür. Son olarak 7 tane annenin eş zamanlı olarak birden fazla çocuğunu öldürdüğü ve araştırmaya konu olan tüm kadınların ceza sorumluluğu tam olan ile tam olmayan arasındaki farkın fazla olmadığı bulgulanmıştır.

Kırcı ve arkadaşları (2017) ‘‘Anne-Çocuk Cinayetleri: Medea Kompleksi’’ derleme çalışmasında çocuğunu öldüren anneler incelendiğinde partnerden intikam almak amacıyla çocuk öldürmelerin kadınlarda çok sık rastlandığını, çok dikkat çekici olan bu durumu mitolojik karakter olan Medea’nın hikayesi ile birlikte incelemişlerdir. Çocuk istismarının kaza dışı ve önlenabilir bir sebebe bağlı gerçekleştiğini ve bu durumdan koruyamadığımız her çocuğun 21. yüzyılda artık insanlığın ayıbı olacağını vurgulamışlardır.

Özdemir ve Evinç (2020), ‘‘Kendi Bebeğini Öldürmek: Filisid Olgularına Psikodinamik Bakış ve Klinik Yaklaşım’’ isimli derleme çalışmasında çeşitli veri tabanlarından Ocak 1960 - Mart 2020 tarihleri arasında yayınlanmış makaleleri incelemişlerdir. Yabancıların çocuklara zarar vereceği yaygın kanının aksine çocuk cinayetlerinin büyük oranlarda ebeveynleri tarafından işlendiklerini, doğduktan sonraki ilk 24 saatte öldürülen bebeklerinin 1/4’ünün ailesinin bulunamadığından dolayı bebek ölüm vakalarının olduğundan çok daha azının bildirildiğini belirtmişlerdir. Çocuk öldürme vakalarının çok boyutlu değerlendirilmesi gereken olaylar olduğu ancak o şekilde anlaşılabilirlik kazanacağını belirtmişlerdir. Ruh sağlığı çalışanlarının ‘‘suç’’ olmasından dolayı mesafeli durduğu çocuk cinayetlerinin büyük oranda kendi ebeveynleri tarafından işlendiğini ve literatürde çocuğunu öldüren anne ve babalar için ortak bir profil bulunduğunu, bu konuda klinisyenlerin önleme stratejileri için eğitilmesinin önemli olduğunu vurgulamışlardır.

Bu alanda yapılmış projektif bir çalışma örneği olarak Aydın-Türkmen’in (2018), ‘‘Yakın İlişkide Olduğu Kişiye Karşı Ölümcül Eyleme Geçen Yetişkin Kadınların Ruhsallıklarının İlk Nesneyle Kurdukları İlişki Bağlamında Rorschach Testi İle İncelenmesi’’ adlı yüksek lisans tezi bulunmaktadır. Aydın-Türkmen bu çalışmada eşi/birlikte yaşadığı partneri, çocuğu, annesi/babası ve kardeşine karşı ölümcül eyleme geçmiş 68 kadınla çalışmıştır. Çalışma sonucunda yakınlarına karşı ölümcül eyleme geçen kadınların erken dönem ilişkilerindeki sorunlar nedeniyle öznenliğin kurulumunda sıkıntılar olduğu ve sıkıntılar nedeniyle de düşünce süreçlerinin gelişmediği ve simgeselleştirme kapasitesinde aksaklıklar yaşandığını bulgulamıştır.

Çocuğunu öldüren anneler için yapılan çalışmalara bakıldığında daha çok literatür taraması sonucunda yapılan retrospektif çalışmalar olması ve nerdeyse hiçbirinde bu kadınların kendisiyle çalışılmamış olması dikkat çekicidir. Yapılan bu araştırmalardan çocuğunu öldüren

annenin genel profiline (yaş, eğitim, çocuk sayısı, bebeği isteyip istememe durumu, doğum yaptığı koşullar) öldürülen çocuğun bilgilerine (yaş, cinsiyet, öz/üvey olma, hastalık/özür durumu) ve suç bilgilerine (suç aleti, öldürme yöntemi, suçun ortaya çıkış şekli, suçu kabul edip etmeme) ulaşılmaktadır. Ancak bu kadınların ruhsal yapılanmalarını, benlik tasarımlarını, nesne ilişkilerini, savunma mekanizmalarını, anneye ve çocuğa yönelik duygusal yatırımlarını detaylı bir şekilde açıklayan yeterli çalışmaya rastlanmamıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMA

2.1. Araştırmanın Hipotezleri

2.1.1. Araştırmanın Kuramsal Hipotezleri

1. Çocuğunu öldüren annelerin kendi anneleriyle ilişkilerinin füzyonel ya da simbiyotik tarzda belirginleşmesi ve persekütif ya da kayıp içerikli bir endişenin ön plana çıkması beklenmektedir.
2. Çocuğunu öldüren annelerde boşluk, kayıp ve yas deneyimi üzerine ruhsal çalışmada bir güçlük ve beraberinde ayrılık ile baş etmekte zorlanmaları beklenmektedir.

2.1.2. Araştırmanın İşlemsel Hipotezleri

1. Katılımcıların Rorschach testinin I, VII ve IX kartlarına verdikleri yanıtlarda simbiyotik ya da füzyonel bir ilk nesne tasarımı ile birlikte değersizleştirici, yıkıcı, kötü nesne içeriklerine sahip persekütif yanıtlar beklenmektedir. Tematik Algı Testinin 7GF, 9GF, ve 11 numaralı kartlarında annesel ilişki ve arkaik anne imgesinin kapsayıcılıktan uzak, persekütif ya da simbiyotik bir anne tasarımı vermeleri beklenmektedir.
2. Kayıp duygusunu yaşamada güçlük ve yas deneyimindeki eksiklik Rorschach Testinde kartlardan elde edilmiş Bl (boşluk), C' (gri-beyaz), C (renk) ve K (hareket) yanıtları üzerinden incelenecektir. Bu yanıtların çok az verilmesi ya da hiç verilmemesi beklenmektedir. Ayrılığa gönderme yapan Rorschach Testinin X. Kartında parçalı materyali bütünleştirmede zorlanmaları beklenmektedir. TAT'de 3BM, 12BG, 13B ve 16 numaralı kartlara bakılacaktır. 3BM' de depresif duygulanım ile baş etmekte zorlanmaları, 12 BG' de depresif duygulanım, boşluk ve kayıp senaryolarını işlemleyememe, 13B' de tek başına kalma kapasitesinde zorluk, 16. Kartta kayıp ve ayrılığa dair hikayeler gelmesi beklenmektedir.

2.2. Araştırmanın Yöntemi

2.2.1. Katılımcılar

Bu araştırma kendi çocuğunu öldürmek suçundan cezaevinde bulunan yaşları 25 ile 39 arasında değişen 6 gönüllü kadın katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Bu kadınlara Tarsus Kadın Kapalı, Gaziantep E tipi Kapalı, Osmaniye T Tipi ve Kozan M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumlarından ulaşılmıştır. Katılımcılar araştırmanın amacı hakkında bilgilendirilmiş, çalışmaya gönüllü olarak katıldıklarına dair ‘‘Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu’’ imzalatılarak onayları alındıktan sonra çalışmaya başlanmıştır.

2.2.2. Araştırmaya Dahil Edilme Kriteri

Türk Ceza Kanunun 82. Maddesi olan kasten öldürme suçunun nitelikli hallerinden ‘‘Çocuğa ya da beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı’’ ilgili maddesinden yargılanan dosyalar içerisinde kendi doğurduğu çocuğunu öldüren veya öldürmeye teşebbüs eden ve bu sebepten cezaevinde hükümlü veya tutuklu olarak bulunan ve 0-6 yaş arasını çocuğunu öldüren kadınlar çalışmaya dahil edilmiştir.

2.2.3. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu, Demografik Form, Yarı Yapılandırılmış Klinik Görüşme Formu ardından projektif ölçüm araçları olan Rorschach Testi ve Tematik Algı Testi uygulanmıştır.

2.2.3.1 Demografik Form

Araştırmacı tarafından hazırlanan bu formda katılımcılara yaş, eğitim, meslek, medeni durum, ekonomik durum gibi demografik bilgi soruları sorulmuştur. Bunların yanında ek ola-

rak katılımcıların alkol madde kullanımı, psikiyatrik tedavi geçmişi, kendine zarar verme-intihar teşebbüsü, suç geçmişleri, cezaevinde bulunma süreleri gibi araştırmaya katkı sağlayacağı düşünülen bilgiler alınmıştır.

2.2.3.2. Yarı Yapılandırılmış Psikanalitik Yönelimli Ön Görüşme Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış klinik görüşme formu kullanılmıştır. Bu formda katılımcıların kişisel öyküsü, aile ilişkileri, hamilelik ve doğum sonrası süreçler, bebek ile ilişki ve annelik deneyimleri, cezaevine gelme süreçleri ve cezaevi yaşantısı ile ilgili sorular sorulmuştur. Görüşmeler süre sınırlaması koymadan, çağrışımlara müdahale edilmeyerek ve gerektiğinde ek sorular sorularak yapılmıştır.

2.2.3.3. Rorschach Testi

İsviçreli Psikiyatrist Hermann Rorschach tarafından 1921 yılında geliştirilen Rorschach Testi 10 adet mürekkep lekelerinden oluşmuş kart içeren projektif bir testtir. Her kart kendi içerisinde renk, şekil, gölge ve hareket içermektedir. 7-70 yaş arası konuşabilen herkese uygulanabilen ve evrensel bir kişilik değerlendirme yöntemi olan Rorschach testinin I, IV, V, VI, VII numaralı kartlar koyu renkli, siyah ve beyaz, II ve III numaralı kartlar siyah ve kırmızı VIII, IX ve X numaralı kartlar pastel renkler içermektedir. (Tunaboğlu- İkiz, 2013)

Testin yorumlaması ve değerlendirilmesi iki farklı ekol tarafından farklı yöntemlerle yapılmaktadır. Bunlardan Amerikan Okulu, John Exner'in oluşturduğu bütünlleştirici bir sisteme dayanmaktadır. Bu yaklaşımın amacı problem çözmedir, cevap süreci algısal bilişsel terimlerle açıklanır, test herhangi bir kişilik teorisine dayandırılmaz. Kişilik teorisine dayandırılmadığı için test sonuçları tanımlayıcı, faydacı ve tasvire dayalıdır, kişilik teorilerinin sağladığı derinlikten yoksundur. Fransız okulunda ise söylemin devamlılığı, nasıl söylendiği ve yorum çok önemlidir. Rüyaların anlaşılmasına çalışılmasında olduğu gibi gizli ve görünür içerik birlikte değerlendirilerek ruhsal yapılanma anlaşılmasına çalışılır. Türkiye'deki çalışmalara bakıldığında ise ilk olarak Psikolog Yani Anastasiadis'in doktora tezi ile başlayan Rorschach

çalışmaları Anastasiadis'in bireysel çabaları ile 1937-1996 yılları arasında makale yayımlarıyla devam etmiştir. (Tunaboğlu- İkiz, 2013)

Hasta gruplarına yapılan uygulamaların yanı sıra geriatri alanında yaşlılara, nörolojik çalışmalarda Alzheimer tarzı hastalıklara, Adli Psikoloji alanında suçlulara uygulanabilmektedir. Bu çalışmada da adli alandaki yapılan Rorschach testi uygulamalarının kodlamaları Tunaboğlu-İkiz ve arkadaşları (2009) tarafından yapılan 'Rorschach Testi Yetişkin Normları Türkiye Çalışması'na göre yapılmıştır. Bulgular Fransız Okulu yöntemine göre yorumlanmıştır.

2.2.3.4. Tematik Algı Testi (TAT)

Projektif bir test olan Tematik Algı Testi ilk kez Morgan ve Murray tarafından 1935 yılında geliştirilmiş, 1943'te son hali sunulmuştur. Testi alan kişiden her bir kart bir için bir hikaye oluşturması istenir. Ortak sunulan kartların yanında kadın ve erkekler için ayrı kartlar da mevcuttur. (Tunaboğlu- İkiz, 2005) Her bir kart için görünür ve gizil içerik ödipal ve narsistik eksen etrafında değerlendirilir. Klinikte her zaman Rorschach testi ile birlikte verilen ve kişinin nesne ilişkileri hakkında kapsamlı bilgiler sunan TAT testi tamamlayıcı bir rol oynamaktadır. (Tunaboğlu- İkiz, 2011)

Bu çalışmada Tematik Algı Testi Fransız Okuluna göre uygulanıp yorumlanmıştır. Fransız Okuluna göre yorumlama sisteminde Tematik Algı Testininin 5 farklı değerlendirme serisi bulunmaktadır. Bunlar A serisi 'Katılık', B serisi 'Değişkenlik', C serisi 'Kaçınma', D serisi 'Anlatıdışı Görünümler' ve E serisi 'Birincil Süreçler' olarak kategorize edilmiştir. Hastaların yanıt içerikleri bu serilere göre analiz edilip yorumlanmaktadır.

2.2.4 Veri Toplama ve Analiz Süreci

Kendi çocuğunu öldürmek suçundan cezaevinde hükümlü veya tutuklu olarak bulunan kadınlarla ilgili çalışma izni Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nden alınmıştır. Ardından kadınların bulunduğu cezaevlerine gidip sadece araştırmacı ve katılımcının bulunduğu bir görüşme ortamında tek ya da iki oturum şeklinde görüşme sağlanmıştır. Katılımcı araştırma hakkında bilgilendirilip onam formu imzalatıldıktan sonra çalışmaya de-

mografik bilgi formu ile başlanmıştır. Yarı yapılandırılmış öngörüşme gerçekleştirilip ardına Rorschach Testi ve Tematik Algı Testi uygulanmıştır. Uygulanan testler Fransız Okulu Sistemine göre kodlanmış ve yapılan görüşmelerle birlikte yorumlanmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde ilk olarak katılımcıların sosyo demografik özellikleri incelenecektir ardından katılımcılarla yapılan klinik ön görüşmeye dair bulgular ve araştırmanın hipotezlerini kapsamında uygulanan Rorschach Testi ve TAT bulgularına yer verilecektir.

3.1. Sosyo-Demografik Bulgular

Araştırmada yaşları 25 ile 39 arasında değişen 6 gönüllü kadın ile çalışılmıştır. Katılımcıların yaş ortalaması 30'dur. Katılımcıların 4'ü evli 2'si bekardır. Eğitim durumlarına bakıldığında hepsi lise mezunu olmakla birlikte 2 tanesi üniversiteden terktir. Sosyoekonomik seviyeleri düşük-orta arasında değişmektedir. Uyuşturucu madde alkol kullanım öyküleri yoktur. Kadınların hiçbirinin suç geçmişi yoktur, ilk defa çocuğunu öldürmek suçundan cezaevinde bulunmaktadırlar.

Cezaevine gelmeden önce psikiyatrik tedavi geçmişi olan 1 kişi vardır diğer 5 kadının psikiyatrik tedavi geçmişi yoktur ancak cezaevinde bulundukları zaman diliminde 6 katılımcısından 5'inin psikiyatrik ilaç kullanımının olduğu görülmüştür. Katılımcıların cezaevinde bulunma süreleri 15 gün ile 7 yıl arasında değişmektedir. Olaydan sonra 2 annenin, 1'inin de olaydan 1 sene önce intihar teşebbüsü vardır. 6 katılımcıdan 4'ü evlilik içerisinde olan çocuklarını öldürmüşlerdir, 2'si evlilik dışı dünyaya gelen çocuklarını öldürmüşlerdir. Evlilik içinde öldüren annelerden 1 tanesi 3 çocuğunu öldürmüştür diğer 5 kadın birer tane çocuk öldürmüşlerdir. Öldürülen çocukların yaşlarına bakıldığında evlilik dışı olan çocuklar doğumun hemen akabinde öldürülmüşlerdir evlilik içerisinde öldürülenlerin yaşları 9 aylık ile 8 yaş arasında değişmektedir. 3 çocuğunu öldüren annenin öldürdüğü 2 çocuğunun yaşı araştırmanın kriteri olan 0-6 yaş aralığına girdiği için araştırmaya dahil edilmiştir.

3.2. Psikanalitik Ön Görüşmelerin Genel Bulguları

Projektif Test uygulamasından önce yapılan yarı yapılandırılmış klinik görüşmelerde çocuğunu öldüren annelerin kişisel geçmişleri, aile ilişkileri, annelik deneyimleri ve cezaevine gelmelerine neden olan süreci anlamak amacıyla sorular sorulmuştur. Katılımcıların çocukluk yaşantıları, anne ve baba ilişkileri, eş-partner seçimi ve evlilik ilişkileri, hamilelik ve bebek-çocuk sahibi olma deneyimleri konusunda anlattıklarının birbirine benzer nitelikte olması dikkati çekmiştir.

3.2.1. Çocukluk Yaşantıları

Klinik görüşmede katılımcıların 5 tanesinin çocukluk yaşantıları ile ilgili anlattıklarından anne veya babadan şiddet görme, sevilmemeye, huzursuz ev ortamı, tehdit edici, zarar verici anne-baba figürlerinden dolayısıyla travmatik geçen çocukluk yaşantılarından bahsetmişlerdir. Katılımcılardan 1'i çatışmadan uzak bir çocukluk yaşantısı cevabı vermiştir.

Selma, 30 yaşında

“Kötü. Ben çok gezerdim annem beni döverdi o yüzden. Küçükken bir tane köpeğin yavrularını öldürmüştüm. Onu hatırladıkça vicdan azabı çekiyorum. Yaşımı tam hatırlamıyorum ama okula gidiyordum neden öldürdüğümü tam hatırlamıyorum. Annem benim kafamı kırmıştı bu yüzden. Annemin babamın izin vermediği yerlere gidiyordum. Küçükken 2 kişi tarafından tacize uğradım. Biri akrabamdı diğerini tanımıyorum.”

Fatma, 34 yaşında

“Çocukken beni en büyük ablam büyüttü, içine kapanık bir çocuktum, konuşmayı geç öğrendim, 4 yaşını geçiyordu, fobilerim vardı sürekli, korkak bir çocuktum, özellikle örümcek fobim vardı, çok girişken bir çocuk değildim ama çok seviliyordum. Ben dünyaya geldiğimde anne sütü emmemişim, annem beni günlerce aç bırakmış, doktor öyle söylemiş acıkınca mecbur emecek demiş, emmemişim sonrada bana büyük ablam bakmaya başlamış, evlenene kadar ablam baktı evlendiğinde ben 6 yaşındaydım zaten sonra da kendi kendime büyüdüm.

Annem sadece arada bir severmiş beni, hep anlatırlar, şeker hastalığı çıkıyor annemde ben doğduktan sonra, ondan mıdır nedir sahiplenemiyor beni.”

Aysun, 27 yaşında

“Babaannemin ve annemin kavgaları. Dedem sürekli annemi döverdi. Babaannem sürekli dedemi doldururdu. O da gelir annemi döverdi. Öyle bir hayatım vardı. Hep böyle hatıralar var sadece.”

Gülşah, 25 yaşında

“Ben pek çocukluğumu yaşayamadım 4-5 yaşına kadar annem beni dışarı çıkarmazmış arabalar çarpar diye korkusundan, büyüdim oyun oynamaya başladım 6 yaşındaydım anaokuluna yazdıracaklardı beni almadılar boyum yaşıma göre küçükmüş 1 sene geç gittim ben. İlkokulda da ortaokulda da öğretmenlerden dayak yedim ben, çok sınıf değiştirdim”.

Nesteren, 39 yaşında

“Çocukluğum dersiniz pek eğlenceli değildi, babamda alkol, kumar, uyuşturucu vardı huzur yoktu evimizde. Ben daha çok annemle vakit geçirirdim. Gecelerimiz hep korkuyla geçirdi, içkili gelirdi, kalkın şunu yapın, bunu yapın derdi, despot bir adamdı.”

Tansu- 28 yaşında

“Çok güzel bir çocukluk geçirdim, 2 erkeğin üzerine tek kız olarak doğdum, bir şey istediğim zaman annem karşı çıksa bile benim kızım istiyorsa yaparız derdi babam.”

3.2.2. Anne ve Babalar ile İlgili Söylemler

Katılımcıların görüşmelerde anne ve baba ilişkilerinden bahsederken annelerinin aile baskısıyla ve akraba ile evlendirme, evlilik yaşantısı içerisinde eşten hatta kayınpederden şiddet görme şeklinde kadının değerli bulunmadığına dair hikayelerden bahsetmişlerdir.

3 katılımcı annesi ile olan ilişkilerini çok iyi, arkadaş gibi, ona her şeyi anlatabilirim gibi ifadelerle; yakın olduklarını belirten tarzda sorunsuz hatta ideal bir anne- kız ilişkisi şeklinde anlatmışlardır.

Katılımcıların babalarıyla ilişkilerinin nasıl olduğu sorulduğunda ise babalarından ya hiç sevgi görmedikleri, ilişki kuramadıkları, uzak, soğuk ya da çok yakın olduklarından bahsettikleri bir baba-kız ilişkisi anlatmışlardır.

Tansu, 28 yaşında

“Arkadaş gibi bir anne oturupta her şeyi konuşabilirdim. Beni doğum yaparken bile annem babam buldu. Hep yanımda oldular, hiçbir şekilde beni bırakmadılar. Annemle ilişkim arkadaş gibi. İş yerinde ne yaptığımı anlatırdım. Okullarda seminerimiz olurdu direk annem babam gelirdi, ilişkimiz çok güzeldi.”

“Annemden daha fazla her şeyi anlatabilirdim. Benim babam markete gidip pedime, iç çamaşıırıma kadar alan biriydi. Bir oyun oynandığı zaman hadi şunu yapalım, şuraya buraya gidelim derdi.”

Gülşah, 25 yaşında

“Çok iyiydi. Annemle çok iyiydik, babamlada iyiydim ama annem melek gibiydi. Allah onun mekanını cennet eylesin. Annem ölmeden önce bile bana çocuk gibi bakardı. Melek gibiydi, dünyalar iyisidir.”

“Babamda iyiydi ama beni en çok annem düşünürdü.”

Çocuğunu öldüren annelerden diğer 3 katılımcı anneleriyle ilgili sevilmediklerini, annelerinden şiddet gördüklerini, ilişkilerinin iyi olmadığını belirtmişlerdir. Katılımcıların söylemlerinden anneleriyle ilişkilerinin birincil narsisistik ihtiyaçlarının karşılanmadığı, kapsayıcılıktan uzak, persekütif bir tarzda olduğu anlaşılmaktadır. Annelerin kızlarının ruhsal dünyalarına karşı ilgisiz oldukları gözlemlenmektedir.

Selma, 30 yaşında

‘‘Annemle aram iyi sayılır. Annem çok sinirlidir, olaylara kendi açısından bakar. Elinizdeki kağıda bakabiliyor muyum ? Annem babamdan hep şiddet görüyordu her zaman. Ondan dolayı çok sinirliydi. Kendi düşüncelerini ima eder söylerdi. Sonrasında da dayak yerdi her zaman. Bizi döverdi.’’

‘‘Babam çok çalışır, bizi kimseye muhtaç etmemek için çok çalışırdı ama hayatı hep kendi bildiği gibi kendi yaşadığı zamandaki gibi yaşardı, bir de öksüz büyüdüğü için baba sevgisi göstermiyordu bize. Şu an da babamla daha iyi anlaşıyorum ama babam anneme öfkeli dayımın oğlu eşim diye. İkiside çok istekli değillerdi evlilik olduğunda.’’

Fatma, 34 yaşında

‘‘Annem benim gözümden bir melek gibiydi, babam çok kıskanırdı annemi, o da bizden hırsını çıkarırdı, evlat ayrımı yapardı annem, abimi daha çok severdi annem beni sevmezdi, çok üzülürdüm, çok güzel bir kadındı, ben onu kıskanırdım ona benzemediğim için, babama benziyorum ben. Annemle çok olumlu bir ilişkimiz yoktu.’’

‘‘Babama ben aşkıttım, onu çok severim, kendi halinde disiplinli bir adam, her şeyde yine de arkamda durdu. Genel anlamda babamı seviyorum, çocukluktan beri ona aşırı bir düşkünlüğüm var. İlişkımız iyiydi, aramızda güçlü bir bağ var onunla, annesinin ismiyim aynı zamanda, düşkün yani bana.’’

Aysun, 27 yaşında

‘‘Biraz sıkıntılıdır. Akli bir gidip bir gelir, kendi kendini dövme gibi hareketleri var mesela bir şey olur düşmüş bayılmış bakarsız hiçte bir şey yok. Çocukken annemiz düştü diye ağlardık büyüyünce öyle olmadığını gördük. Çok huzursuz bir ailede büyüdüm. Annemle babam ayrı yatarlardı. İyi bir anne değil rahatsız bir anne. Zaten ben ondan böyle oldum. Anne sevgisi görmedim ondan çocuğa sevgi veremedim.’’

‘‘Sara hastası. Hiç sevgisi yok. Sıfır. Kendi halinde bir insandır. Ne sevgi ne nefret hiçbir şey hissetmiyorum babama karşı.’’

Nesteren, 39 yaşında

“Babam suni deri fabrikasında pazarlama müdürüydü, şehir dışına çıktığında biz çok huzurlu olurduk. Ölse keşke, sağken faydası yok, öldüğünde belki olur.”

3.2.3. Eş-Partner Seçimi ve İlişkileri

Araştırmadaki çocuğunu öldüren bu kadınların 4’ü evli 2’si bekadır. Evli olanlardan 2 katılımcı annesinin ölümünden hemen sonra annesinin acısına dayanamadığı için evlendiğini, 1 katılımcı ailesinin baskısıyla evlendiğini, 1 katılımcıda kendisini ilk defa beğenen bir erkek olduğunu düşündüğü için evlendiğini belirtmiştir. Evli olmayan katılımcılardan 1’i görücü usulüyle tanıştığı nişanlısı tarafından tecavüze uğradığını, diğeri çocuğun babasının sevgilisi olduğunu söylemiştir.

Aysun

“Ailem dedi, 27 yaşındasın bundan sonra sana evlenmiş yaşlı birisi gelir dediler, ben-de belki iyi olur dedim kabul ettim.”

Gülşah

“Annemi kaybettikten sonra psikolojim hiç yerinde değildi. Evde olduğum da annemin yokluğuna dayanamıyordum. Pek evde durmuyordum teyzemgile gidiyordum bize yakındı. Eşimle o zaman telefonla konuşuyorduk. 4-5 senedir görüşüyorduk teyzemgildehydim eşime kaçtım.”

Selma

“Dişlerimen dolayı koca dişli, dişlek, şu bu diyorlardı liseye kadar hep böyle devam etti. Hiç sevgilim olmadı. Eşimle tanıştım eşim benimle evlenmek isteyince şaşırdım, bana da ilgi duyan biri varmış dedim. Öyle kabul ettim işte.”

Evli katılımcıların 4’ünde de eşlerinin düzenli bir işinin olmadığı, uyuşturucu ya da alkol kullanım öyküsünün bulunduğu, fiziksel ve psikolojik şiddetle birlikte başka kadınlarla aldatma öyküleri de bulunmaktadır. Bu kadınlarda yetersiz ya da negatif bir şekilde yaşanan

anne-baba ilişkilerinden sonra eşten de beklenen duygusal desteğin hiç alınmadığı gözlemlenmiştir.

3.2.4. Çocuklarını öldürme yöntemleri ve sebepleri

Çocuğunu öldüren annelerden 2 katılımcı çocuğunu öldürdüğünü kabul etmekte ve bunu nasıl yaptıklarını ayrıntılı bir şekilde anlatmaktadırlar diğer 4 katılımcı bu durumu reddetmektedir. Öldürme şekilleri boğazını kesme, elle boğma, tüp gazıyla zehirlenme ve yola bırakma ve boğma şeklindedir.

Evlilik dışını çocuğunu öldüren 2 katılımcıdan 1'i nişanlısı tarafından tecavüze uğradığını hamile olduğunu 4. ayda öğrendiğini, çocuğunu doğurup devlete teslim etmeyi düşündüğünü ancak çocuğun doğum sırasında öldüğünü söylemiştir. Diğer katılımcı ise sevgilisinden hamile kaldığını hamileliğini doğum sancısı geldiğinde hastaneye gittiğinde fark ettiğini söylemiştir.

Selma

“Eşimin beni aldatması, aile içi mutsuzluklar, haberlerde olan çocuk tecavüzleri, eziyetler. Çocuklarımda birbirleriyle hiç anlaşamazlardı birbirlerini dövüyorlardı o yüzden sürekli huzursuzdum. Son yıllarda daha kötü oldu. Kendimde çocuklarımda bu durumda mutlu olmadıklarını düşündüm. Aslında kendim intihar edecektim ama çocuklarımdan üvey anne eline kalacaklarını biliyordum eşim zaten ben hayattayken diyordu evleneceğim diyordu. Önce onları öldürdüm sonra kendim intihar ettim.”

Fatma

“Hep oğlumu kaybetme korkum vardı. Rahatsızlanmadan önce, normal bir anne çocuk gibiydi rahatsızlandıktan sonra oğlum gözümde ilahlaşmıştı.”

Aysun

“Ben çocuğumun boynunu tutup boğuyormuşum, elimden zorla çekip almış kayınavıdem.”

Gülşah

“İftira attılar hocam, 4 yaşındaki kız çocuğumu tüp gazıyla zehirlemeye kalkışmışım. Ben çaresiz kaldığım için kızımı evde bıraktım. Evin önünde konuştum, yuvaya verecektim almadılar, kalacak yerim yoktu, yağmur yağıyordu pazartesi günü gel dediler mecbur kaldım kızı tek bıraktım dedim. Nereye bırakayım çocuğumu; kaynanama veremem kaynım dudağımı patlattı, sana versem misafirim var, babamı aradım köydeymiş. Bu işte bir çelişki var ben yapmam hocam.”

Tansu

“Çocuk doğduktan 5-10 dk sonra ölmüş, bağda boğulma diye geçiyor. Sadece çocuğumun doğduğunu hatırlıyorum. Çocuğumu doğurup resmi kurumlara teslim edecektim. Benim en büyük hayalimdi bir kız çocuğumun olması. Allahım benden daha çok seviyormuş benden aldı.”

Nesteren

“Babamın korkusundan bıraktım, bize zarar vermesinden korktum. Dolmuşla giderken görmüştüm orayı, villalar falan vardı, insanlar görür, alır diye düşünmüştüm. Bıraktığım yerde ölmüş, bir şekilde ordan birinin onu bulup alacağını düşünmüştüm.”

3.2.5 Kendi Annelik Deneyimlerinin Değerlendirilmesi

Selma

“Ben aslında onları doğurduğum için çok pişmanım (ağlıyor) onlara çocukluklarını yaşatamadım. Çocuklarıma hep karışarlardı. Ben oğluma tavşan almıştım tavşanını çaldılar. Bisikletini hep bozuyorlardı, eşimin amcasının çocukları aynı avluda oturdukları için. Muhabbet kuşu almıştım ona çok seviyordu, kuşu da hastalanıp ölmüştü. Arkadaşı ona bir ördek hediye etmişti onu da köpek parçalamıştı böyle sürekli mutsuz oluyorlardı bazı şeylerden dolayı ama genelde de küçük şeylerle mutlu olmayı biliyorlardı.(ağlıyor) Her şeyleriyle ben ilgilenirdim. Lunaparkı hep filmlerde görürdüm çocuklarım, sadece bir kere götürdük çocukları eşimle, sıra var diye geri döndük eşim durmadı. 10 dakika sadece dönme dolaba binebildiler.

Çocuklarım en önemli şeylerimdi hayatta. Hiçbir şey onların önünde değildi. Bu konuyu hiç konuşmak istemiyorum (ağlıyor) onlara böyle bir şeyi hiç yapmak istemedim çocuklarım bana çok düşkündü şimdi cani bir anne olarak görülmek çok zor bütün emeklerim hayallerim onlarla birlikte kayboldu gitti zaten.”

Fatma

“Normal yaşantımda aşırı derecede kurallı disiplinli bir insandım, annelik içgüdüm fazla gelmiş nasıl desem annelik bana fazla geldi. Aşırı düşkünüm ben çocuklara, anneliğin sorumluluğu ağır ve ben bunu taşıyamadım.”

Aysun

“Ben sustururdum, hep yere düşerdi ama. Kayınvalidemde dikkatsizdi. Bir gün koltuktan düştü dedim çocuk gitti, çocuğun zaten burasında yamuk var acaba o düştüğünde mi oldu bilmiyorum. Çocuk ağladığında sustururdum, niye ağladığını anlamazdım, sonraları anlamaya başladım.”

Tansu

“Çocuğumu doğurup resmi kurumlara teslim edecektim. Kalp atışını hissettikten sonra hiçbir şekilde zarar vermek istemedim. Karnımda hareket ettiğinde yavrum lütfen ağlıyor diyordum, hiç kıpırdamıyordu. Tecavüz çocuğu olmasına rağmen annelik duygusu çok farklıymış. Ona zarar gelmesin diye dikkat ediyordum. Sigara içiyorum bıraktım, bir şey yiyip içecekken bir kaç defa düşünüyordum. Buraya geldikten 11 gün sonra kızımı kendi ellerimle defnettım. Kızımı hiç görmemiştim. Nüfusunu kendi üzerime aldım.”

Nesteren

“Herkesin anne olması gerekmiyor, anneliği hak eden var hak etmeyen var. Benim için sarılmak, güldürmek, elinden tutup yürütmek, aldığı nefesi dinlemek, öksürünce aman yavrum demek... Son gün yanımdaydı, onu eve getirdim annemle, annem yazlığa kıyafet almaya gitti ve ben onla evde tektim, onu izledim, çok güzel farklı bir duygu.”

3.3. Projektif Testlere Yönelik Genel Bulgular

Kendi çocuğunu öldürmek suçundan cezaevinde bulunan 6 katılımcının Rorschach Testi ve Tematik Algı Testi değerlendirmeleri sonucunda bu katılımcıların aynı ruhsal yapı grubuna dahil olmadığı görülmüştür. Çocuğunu öldüren annelerden 4 katılımcının psikotik yapılanmaya, 2 katılımcının psikotik düzeye yakın sınır-durum yapılanmaya sahip olduğu görülmüştür. Psikotik yapılanmaya sahip olan katılımcıların protokollerine bakıldığında öncelikle gerçeklikle bağın tümüyle kopmamış olması dikkat çekicidir. Zarar görme endişesine gönderme yapan yanıtlar ile yansıtmanın yoğunluğunu düşündüren perseverasyon tarzında tekrar eden yanıtların sayıca fazla olduğu görülmüştür. Ayrıca bu kadınların reddetme ve inkar savunma mekanizmalarını sık kullandıkları görülmekte bu da düşünce süreçlerindeki kısıtlılığa gönderme yapmaktadır.

Dürtüsel dünyayı harekete geçiren kartlara çığ yanıtlar vermeleri dürtüyü işlemekte zorlandıklarını düşündürmektedir. Özellikle TAT’de ölüm, öldürme, intihar temalı hikayeler çok sık verilmiştir. Protokollerin genelinde bütünlüklü insan yanıtlarının azlığı da özdeşim problemlerinin yaşandığını göstermektedir.

Gülşah - Rorschach Kart X

“Hocam burda da 2 tane canavar, şurda (gösteriyor) saldırıya geçmeye çalışıyorlar. Orta kısımda ağaç gibi bir şey var. Canavarlar insanın üzerine çıkacak gibi. Anket: Ağaç hissi yeşildir ama canavarlar ağacı insan gibi görüp saldırmaya çalışıyorlar canavarlar tehlikelidir.”

Selma- Rorschach Kart IX

“2 tane yaratık var birbirlerine karşı bir şeyler fişkırtıyorlar. Anket: Şuralar”

Fatma - Rorschach Kart IV

“Ooo yaratık, yaratığa benzettim aynı, kocaman ayakları olan bir yaratık. Anket: ayakları kocaman, kafası sanki şurda bir boynuz var gibi (eliyle kendi kafasında gösteriyor) iri gövdeli kocaman kuyruğu olan.”

Aysun Rorschach Kart III

“Bunu hiçbir şeye benzetemedim ya ama şu kelebeğe benziyor. Anket: şurdaki kelebek hissini verdi (ters çeviriyor) ya da yengeçte olabilir bu şekilde Renk ? Gri bir renk “

Selma- TAT 13MF

“Burda 2 kişi var biri erkek biri kadın. Adam kadını öldürmüş kendisi de intihar edecek.”

Sınır durum işleyişe sahip katılımcıların Rorschach yanıtları incelendiğinde; dürtü denetimi kontrolünde güçlük çektikleri, dağılma endişesinden dolayı detay yanıtlarına tutundukları ve bu yanıtların fazlalığı ayrıca boşluğa karşı hassasiyetinin olması dikkat çekmektedir. Bu katılımcıların Tematik Algı Testinde anlattığı hikayelerde dayanak alma destek ihtiyacı ön plana çıkmaktadır.

Nesteren - Rorschach Kart II

“Bir kalp görüyorum ikiye ayrılmış Anket: Şurası Aydınlığa çıkmak isteyen bir insan ama kapı kapalı, orda sıkışmış kalmış bunu görebiliyorum sadece. Anket: Kapalı alan (göstereyor).”

Nesteren - TAT Kart 3 BM

“Dayak yemiş bir kız çocuğu, ağlıyor, ölmekle ölmemek arasında bir yerde. Ona bir yardımcı olan belki omzundan tutan biri olsa yaşayacak ama kendi başına kalmış. Seçimi seçmek ona kalmış. Kız yaşayacak ya yaşayacak.”

Tansu Rorschach Kart III

“Kurdele gibi bir şey var hocam burda, kötü düşünen iki kişi de sanki konuşmuşlar aradaki güzelliği yıkmaya çalışıyorlar Anket: Karanlık olduğu için. Çevirebilir miyim ? ^ şurası rahime benziyor, şurası rahim boruları gibi duruyor, bu kadar hocam Anket: şuralar”

Tansu- TAT Kart 19

“Tuhaf bir ruh haline sahip bir insan gibi nerde ne yapacağı belirsiz. Kafasının içi çok karışık. Bir anda bir anda gülen bir hissi var. Kafasının içi çok karışık ve yalnızlık hissi çok yüksek. Tek başına kalmışlık. Her şeyi arkasında bırakmışlık var burda hikayenin sonunda da kafası daha çok karışacak. Yalnız kaldığı için kimseye bir şey anlatamadığı için.”

Psikotik yapılanma sahip kadınların Tematik Algı Testine verdikleri yanıtlara bakıldığında test ile olan sınırın çoğu zaman kaybedildiği görülmüştür. Algının bozulması, yansıtmanın yoğun kullanımı, kimlik ve nesneyle ilgili göndermelerin düzensizleşmesi ve yer yer söylemin bozulması gibi TAT’nin E serisi olan birincil süreçlerin ortaya çıktığını görüyoruz.

Selma - TAT Kart 1

“Burda bir çocuk var değil mi ? Ağzından kan gelmiş önünde bir gitar var hasta herhalde ölmek üzere sonunda ölecek.”

Fatma - TAT Kart 3 BM

“Bu kadın eşini çok seviyor ama eşi onu sevmiyor, kadın bunalıma giriyor, bileklerini kesiyor, hayata küsmüş, yaşamak istemiyor.”

Aysun- TAT Kart 1

“Bir çocuk var, kitap okuduğu yerde uyumuş. Uyumuş uyumuş sonra biri gelmiş onu uyandırmış. Yo kitap değil keman çaldığı yerde uyumuş. Sonra keman bitmiş ve çocukta uyanmış. Evet. ? sonu böyle bence.”

Gülşah- TAT Kart 10

“Burda da bir anne ile bir çocuk birbirlerine sınıksı sarılmışlar. Hem kız çocuğu mutsuz hemde annesi mutsuz şekilde birbirlerine sarılmışlar. Çaresizler, kendilerini yalnız hissediyorlar. Hikayenin sonunda hem anne hem kızı mutlu bir şekilde yaşıyorlar.”

3.3.1. Çocuğunu Öldüren Annelerin Kendi Anneleri ile Füzyonel veya Simbiyotik bir İçeriğe Sahip Nesne İlişkisine Dair Rorschach Bulguları

Rorschach Testinde I. Kart testle kişinin karşı karşıya geldiği kart olup malzemenin yeniliğinden dolayı kişinin ilk nesne deneyimini yeniden yaşamasına neden olur. Erken dönem annesel imgeye gönderme yapan bu kartta kişinin bu deneyim karşısında nasıl bir konum alacağı önemlidir. VII. Kart, kişinin regresyon düzeyine bağlı olarak kadına ve anneliğe dair özdeşimlerini ve anne ile olan geçmiş dönem ilişkisinin niteliğine dair bilgi vermektedir. IX. Kart ise regresyona izin veren bir kart olup arkaik anne imgesine gönderme yapmaktadır. Kişinin pregenital dünyası, hamilelik ve doğum düşlemleri hakkında da bilgi vermektedir.

Katılımcıların bu üç kart için verdikleri yanıtlar Fransız Okulu sistemine göre kodlanıp yorumlanmıştır. Katılımcıların maternal imgeye gönderme yapan kartlara verdikleri yanıtlar incelendiğinde hipoteze uygun bulgular elde edilmiştir. Anne imgesinin ya “canavar, yaratık, arı, ateş, öfke, şiddet” gibi zarar verici kötücül, saldırgan nesnelerle ya da “birbirinin aynısı, simetrik şekil” gibi ayrılığa izin vermeyen simbiyotik cevaplarla birlikte verildiği görülmektedir.

Katılımcıların nerdeyse hepsinin VII. Karta “iki kadın, iki yaşlı kadın, iki kız çocuğu, ikisi” gibi ikilik yanıtlarını “birbirine bakan, gülümseyen, sarılan” gibi temalarla vermesi anne ile olan simbiyotik düşlemin yoğunluğunu düşündürmektedir. Bu kadınların ilk nesneyi zarar verici, kötücül algılarken bir yandan da yoğun bir simbiyotik arzunun devam ettiği, ilk nesneden ayrışma probleminin yaşandığını göstermektedir.

Katılımcılar bu zarar verici ya da endişe verici içsel anne temsili ile başa çıkmak için çeşitli savunmalar kullanmışlardır. Bunlar reddetme, inkar, testöre soru sorma, teste yorum yapma ve hipomanik savunmalar olmuştur.

Selma Kart I

“Birbirini öperken uçan şeylere benziyor. Anket: Geçmişte yaşadığım mutlu bir anı belki.”

Selma Kart VII

“Burda 2 farklı şey var. Birbirinin yüzüne bakan 2 tane kadın. Birbirine sırt dönen 2 tane yaratık Anket: yüz ifadeleri onu gösteriyor.”

Selma Kart IX

“2 tane yaratık var birbirlerine karşı bir şeyler fişkırtıyorlar. Anket: şuralar”

Kişinin maternal nesneye dair tasarım oluşturmada zorlandığı ‘şey’ cevabından sonra ‘mutlu bir anı’ soyutlamasıyla devam etmesi zarar verici nesnenin çağrışmasının ardından duygulanımsal olanı tasarıma dönüştüremeden olduğu gibi verdiği aynı zamanda yine ‘mutlu bir anı’ cevabı ile persekütütif nesneye karşı manik tarzda bir savunma ile baş etmeye çalıştığı düşünülmektedir. VII. ve IX. Kartta gelen ‘yaratık’ cevabı ile anne ile olan ilişkinin kötü nesneyi çağrıştırdığı ve pregenital dönemde annesel imgeye dair tasarımın persekütif algılandığını düşündürmektedir.

Gülşah Kart I

“Canavar gibi bir şey var hocam bu kartta, ellerini havaya açmış kanatlarını açmış bir şekilde, görebildiğim bu kadar hocam Anket: Tehlikeli bir canavar hissi var burda. İnsanı boğacakmış öldürecekmiş gibi bir his geldi bana.”

Gülşah Kart VII

“Burda da aynı şekilde bir anneyle bir çocuk var birbirlerine gülümsüyorlar, ikiside mutlu ikiside birbirlerine bakıp gülümsüyorlar.”

Gülşah Kart IX

“Burda da hocam 2 tane melek, melek gördüm. İkiside böyle birbirlerinin ellerini sıkı sıkı tutmuşlar. Bir tane kapı var ortasında, kapı açılmış içeri, kapıdan dışarı çıkmaya çalışı-

yorlar. Anket: Cennet kapısı, melekler cennete gidiyor. Melek ? Yüz kısımlarını gövde kısımlarını benzettim şu çizgilerde elleri.”

Katılımcı I. Karta verdiği tehlikeli bir canavar hissi ile anne imgesinin ne kadar kötü ve zarar verici olduğundan bahsetmektedir. Persekütif endişe o kadar yoğundur ki katılımcı test malzemesi olan sınırı kaybetmiştir. Maternal nesneye dair zarar görme endişesinin canlanmasından sonra kişi içsel anne imgesiyle ilgili VII. Karta hipomanik bir savunma içerisinde yanıt vermiştir. IX. Karta gelen melek yanıtıyla kişinin pregenital nesneyi tüm güçlü ve fantastik algılamasından dolayı hipomanik savunmaları kullanmaya devam ettiğini ama bir taraftanda da annenin tutma (holding) işlevine duyulan ihtiyaca yönelik bir cevap verdiğini görüyoruz.

Fatma Kart I

“Evet bunu görmüştüm, yarasa, yarasaya benzetiyorum, başka (gülüyor) sadece yarasayı çağrıştırıyor.”

Fatma Kart VII

“2 yaşlı kadın var birbirinin aynısı, pek benzetemiyorum da bir şeye 2 kadın diyorum sadece aynılar ama karakterler farklı ya da yüzleşmek gibi bir şey de diyebilirim. Başka bir yorum yapamayacağım.”

Fatma Kart IX

“Simetrik bir şekil var, biz çocukken patates baskısı yapardık aynı onlara benziyor, simetrik bir şekil, patates baskısıyla yapılmış.”

Katılımcının VII. Kartta “iki yaşlı kadın” cevabı ikilik içeren depresif bir anne imgesini akla getirmektedir. Hasta bu depresif durumla baş etmek için narsisistik tarzda savunma kullanmıştır. IX. Kartta ise patates baskısı cevabı ile depresif duruma karşı manik bir savunmanın kullanıldığını görüyoruz. Boşluğu doldurma eğilimi de nesne kaybından kaynaklanan depresif endişeyi engelleme arzusu olarak düşünülebilir. Katılımcın “birbirinin aynısı, simet-

rik bir şekil' cevapları ile ilk nesne ile olan ilişkisinin simbiyotik düzeyde olduğunu düşün-
dürtmektedir.

Aysun Kart I

*"Hmm bir yarasa ya bu. Yarasaya benzettim, böyle ellerini açmış böyle. Anket: şurda-
ki kanatları verdi şu yüzündeki şekil."*

Aysun Kart VII

*"Arı mı acaba bu, arı bence şu küçük şey Anket: aha bak burda arı var küçücük arı,
şunlara da zaten öyle şekil vermişsiniz."*

Aysun Kart IX

*"Gökyüzü, gökkuşak renkleri var. Evet gökyüzü Anket: Böyle bulutların olması, renkli
olması, gökkuşağı gibi rengarenk."*

Katılımcının I. Karta verdiği 'ellerini açma' cevabıyla hareket hissinin verilmesi zarar görmeye dair endişe duyduğunu düşündürmektedir. Ardından VII. Karta gelen 'arı' yanıtı anne ile olan ilişki narsisistik olarak değersiz ve zarar bir verici hayvan üzerinden anlatılarak kötücül nesnenin çağrıştığı görülmüştür. Katılımcı zarar görme endişesiyle baş etmek için tes-
te yorum yaparak narsisistik bir savunma kullanmıştır. Kullandığı narsisistik savunmanın ye-
terli gelmediği katılımcının IX. Karta hipomanik bir savunma içerisinde cevap verdiğiinden
anlaşılmakta olup katılımcı burada da persekütif anne imgesine ile baş etmeye çalışmıştır.

Tansu Kart I

*"Rahim, rahime benziyor şekil olarak. Anket: Şeklinden dolayı. Ben daha önce kadın
sağlığı aile eğitim programı alıyordum ordaki gösterilen şekle benziyor. Şu orta yerde de san-
ki eller açılmış kavuşma anı gibisinden."*

Tansu Kart VII

*"Sanki şunlar 2 tane kız çocuğu gibi saçları bağlanmış ve birbirlerine yaklaşp sarıl-
mak istiyorlar aralarındaki engeli önemsemeden."*

Tansu Kart IX

‘Anne karnındaki röntgende gözüken çocuk değil mi hocam bu. Şurası karın boşluğu şurası çocuk. Anket: Kordonuymuş gibi şu çizgi, şu karın boşluğu karaltı olan yer gibi, şuradaki kafaya benzer kısımlarda çocuk.’

Katılımcının maternal nesneye dair kartlarda ‘ kavuşma, yaklaşma, sarılma, kordon’ gibi cevaplarının olması anne ile olan simbiyoz düşlemini düşündürmektedir. VII. Karta gelen kız çocuğu cevabı ile kişinin annelik işlevlerindeki yetersizliğe gönderme yaptığı, aralarında engel olması da anneye ulaşamayı, mesafeyi, uzaklığı akla getirmektedir. IX. Kartta ise içsel kötü nesnenin ve regresif düşlemlerin neden olduğu endişe ile bedeni parçalara ayırarak baş etmiştir. Beden parçalara ayrıldığında endişeyi engellemek daha kolay olmuştur.

Nesteren Kart I

‘Kuş. Mevlana Anket: Semazenler döner ya Dua eden 2 insan ellerini açmışlar, Kızgın bir surat bu kadar görüyorum Anket: şunlar gözü şunlar da ağzı (gösteriyor).’

Nesteren Kart VII

‘2 tane kadın dedikodu yapıyorlar bu sade görebildiğim.’

Nesteren Kart IX

‘Ateş, Anket: öfke ve şiddet. Yine mevlana, dönüyorlar eteklerini açmışlar, Anket: dönüyorlar. Deniz atı, bu kadar görebildim Anket: denizi çok seviyorum uçsuz bucaksız deniz.’

Katılımcı ‘kızgın bir surat’ cevabını kartın boşluklu kısmına vermiştir. Kişinin kartın boşluklu alanına dair cevap vermesi ve boşluğu ‘kızgın bir surat’ ile doldurması anne ile olan ilişkideki boşluk duygusuna, kötü nesneye ve zarar görme endişesine dair bilgi vermektedir. IX. Kartta verilen ‘Ateş, öfke ve şiddet’ cevabı ise pregenital anne imgesinin ne denli zarar verici ve yıkıcı olduğunu düşündürmektedir.

3.3.2. Çocuğunu Öldüren Annelerin Kendi Anneleri ile Füzyonel veya Simbiyotik bir İçeriğe Sahip Nesne İlişkisine Dair TAT Bulguları

Tematik Algı Testinin 7GF, 9GF ve 11 numaralı kartları kişinin içsel anne imgesine niteliğine dair gönderme yapmaktadır. 7GF kartı anne kız ilişkisinin yeterince iyi olup olmadığı hakkında bilgi verirken annenin annelik kapasitesi hakkında da bilgi verir. Kart 9GF ödipal düzeyde kadınsı rekabeti daha arkaik düzeyde ise haset, saldırganlık gibi duyguları harekete geçiren bir karttır. 11 kart genel olarak muğlak bir yapıda ve tasarımılanan az nesne olmasından dolayı arkaik erken dönem ilişkilere gönderme yapmaktadır. Arkaik anne ile olan bağın güçlü bir şekilde hissedilmesi gereken bu kart endişe ile başa çıkmakta zorlananlar için rahatsız edici olabilir. Kişinin gerileme kapasitesi ve bu gerilemenin ardındaki ruhsal yapılanma hakkında bilgi verir.

Katılımcıların 7GF kartına anlattıklarına bakıldığında çocuk gelin, evcilik oyunu, annesinin ilgisizliği yüzünden olan küçük yaşta annelik gibi depresif temalı hikayeler anlattıkları görülmüştür. Hikayelerin genelinde küçük kız bu arzu duymadığı bebek için çok mutsuzdur ve sanki ilişkisel anlamda anne yokmuşçasına, anneden herhangi bir talep olmadan hikayeler sonlanmaktadır. Bu durum anneye yoğun kaynaşma halini, anneyi kendinden ayrı bir nesne olarak algılamanın zorluğunu düşündürmektedir. Bazı yanıtlarda öznenin karışması da bu durumu destekleyici niteliktedir. Annenin annelik kapasitesi hakkında da bilgi veren bu kartta annelerin kızlarını görmeyen onların ihtiyaçlarını karşılamayan”kızlarının aslında hazır olmadıkları ve istemedikleri halde çocuk yapmalarına izin veren” yetersiz tipte olduğu anlaşılmaktadır. Kız çocukları bu arzu duymadıkları bebek için ya hep mutsuz olarak kalmakta ya da eyleme geçip meçhul bir sona giden veya hissedilen haset nedeniyle bebeğe zarar veren hikayeler anlatmışlardır. Katılımcıların anne kız kartına verdikleri yanıtların hiçbirinde iyi anne tasarımına ait bir hikaye olmamakla birlikte annelerine yönelik yatırımın yetersiz olması ve anneden kıza gelen hiçbir desteğin olmaması dikkat çekicidir.

Fatma Kart 7GF

“aa bebek değil mi kızın elindeki, çocuk gelini anımsattı bu bana, küçük yaşıta kızını evlendirmiş bir anne ve onun bebeği, bebeğin annesi çok mutsuz.”

Aysun Kart 7GF

“Bebek. Anne kız beraber oyun oynuyorlar kızın kucağında bebek var, sonradan kız sıkılmış kalkıp gitmiş burdan bence. Evcilik oyunu.”

Gölşah Kart 7GF

“Burda da bir anne bir çocuk ve bir tane de kucağında bebek var. Çocuk mutsuz bir şekilde eline bebeğini almış karşısına bakıyor. Anne de bebeğine bakıyor, kız da hem masum hem çaresiz kalıyor sonunda bebek mutlu oluyor ama o çocuk mutsuz oluyor. Kız çocuğu. Kadın bebeği alıp sonra büyütüyor ama bu kız çocuğu hep mutsuz kalıyor.”

Tansu Kart 7GF

“Bir anne ve kız var hocam kızın kucağında da bir çocuk. Anne kıza pek ilgili değilmiş ve kız bu ilgisizlik yüzünden başka bir yerde ilgi aramış bunun sonucunda da bir bebek küçük yaşıta annelik ve kız çok mutsuz bu bebek yüzünden. Küçük yaşıta bu sorumluluğu kaldıramıyor.”

Bu hikayede katılımcı test malzemesi olan sınırı kaybedip kendi iç dünyasına ve yaşadıklarına dönmüş kendi annesiyle olan deneyiminin yetersizliğinden bahsetmiştir.

Nesteren Kart 7GF

“Ben annem ve bebeğim. Ben anneme kızgınım ona hak veriyorum ama çocuğumu sevmediği için. Aslında o da seviyor çaktırmadan bakıyor torununa, bu kızımın çocuğu. Kız bir ayağını atmış seçim yapmak zorunda ya bebeği ya annesi. Annesini seçiyor, kız tek başına kalmış. Kız gidiyor sonu Meçhul.”

Bu hikayede katılımcı anne kız ilişkisindeki arkaik dönem haset duygularından bahsetmiş, sevilmemeye katlanamayan konumdan dolayı bebek yok edilmiştir.

Selma Kart 7GF

“Burda 3 kişi var. Kadının 2 tane çocuğu var, kadın küçük çocuğu seviyor büyük kızı sevmiyor. Kız o bebeği öldürecek.”

Kadını rekabet ve haset duygularını ortaya çıkaran 9GF yanıtı anne-kız ilişkisini anlamak için bakılması gereken diğer bir karttır. Katılımcıların verdikleri yanıtlara bakıldığında kadını rekabet ve haset duyguları ile ilgili baş etmekte zorlandıkları bu sebepten hikayeleri ya hareket yanırları ile doldurdıkları ya da kartı reddettikleri görülmüştür.

Fatma Kart 9GF

“Sel olmuş ve herkes kaçıyor, ağaçlara tırmanmışlar, saklanmışlar, selden kaçıyorlar.”

Katılımcı karttaki manzara üzerine yoğunlaşmış kadını rekabet ve çatışmadan uzak bir cevap vermiştir.

Aysun Kart 9GF

“İkisi de okula gitmeye çalışıyor. O da onu yakalamaya çalışıyor sonra ikiside okula gidecekler.”

Nesteren Kart 9GF

“Bunla ilgili bir hikaye çıkaramadım ya. 2 tane kadın, kokoş süslü püslü, okula ya da bir yere yetişmeye çalışıyorlar. Bu kadar sonu meçhul.”

Gülşah Kart 9GF

“Anlatacağım bir hikaye yok.”

Selma Kart 9GF

“Burda 2 tane kadın var. Bir tanesi gizlice evden kaçıyor diğeri de onu takip ediyor sonunu bilmiyorum.”

Tansu Kart 9GF

“Bir merak olgusu var. Böyle merak bir kargaşa olmuş ona karşı insanlar o yöne doğru bakıyorlar. Pek iyi bir şey değil bu merak. Aşırı böyle bu olumsuz şeyleri pür dikkat izleme.”

11. Kart ise tasarımılandırılan çok az nesneye sahip olması nedeniyle anne ile kurulan ilişkide arkaik döneme gerilemeye izin verir. Kişinin arkaik endişe duygusunu nasıl karşıladığı ve bu duygularını resimdeki bir tasarımla birleştirebilme kapasitesi hakkında bilgi vermektedir. Katılımcılar erken döneme dair yoğun endişeyi düşündüren hikayeler anlatarak persekütif ve kötü nesne çağrışımı üzerinden korkutucu ve kaotik bir anne imgesini işaret etmişlerdir.

Tansu Kart 11

“Çok karmaşık, uçurumun kenarı sanki hocam. Her şey karmaşık olmuş. Sadece karmaşa var şu an için. Başka bir şey yok sadece bir kargaşa, bir belirsizlik.”

Nestren Kart 11

“Ormanlık bir yer ağaçlar yüksek yüksek, koca bir yılan, köprüde bir şey var seçemiyorum onun üstüne doğru geliyor onu yakalayacak gibi onunda tek çıkış yolu intihar etmek. Ya yılan yem olmak ya da ölmek. Tıpkı benle annem gibi. Köprüde yol bozuluyor ben annemide kurtarıyorum, yılan durmuş karışmıyor, bizi yakalamıyor sonunda ışığa kavuşuyoruz, aydınlığa, huzura, sükunete.”

Fatma Kart 11

“Burası bir mağara mı? Şey dağlık bir alan, şelale var ve bi de hayvan var burda boğa gibi kayalar düşmüş hep dağdan, karanlık ve korkutucu. Başka bir şey göremiyorum, gördüm de korktum açık söylemek gerekirse.”

Katılımcı kötü nesnenin çağrışmasından dolayı duyduğu endişe ile testörden dayanak olarak baş etmeye çalışmıştır. Ancak bunun işe yaramadığını arkaik anne ile olan ilişkiyi karanlık ve korkutu diye anlatması ve ardından test ile olan sınırı kaybettiğini dolayısıyla kötü nesne tasarımının verdiği endişe ile baş edemediği anlaşılmaktadır.

Aysun Kart 11

“Irmaklar akıyor burdan geçiş yolu yok. Adam boğulmuş dereye düşmüş, deredenden de kendi kendini çıkarmaya çalışıyor sonunda da burda uyumuş gidecek.”

Katılımcının endişe duygusuyla baş etmeye çalışırken dezorganize olması kötü nesne çağrışımının yoğunluğundan kaynaklanmaktadır.

Selma Kart 11

“Burda bir uçurum var, uçurumdan düşen birisi var düşmüş ve orda kalmış, düşmüş ölmüş yani.”

Gülşah Kart 11

“Burda da hocam dağlar var, sular akıyor dağın tepesinden şelaleden, orda upuzun bir yol var bu kadar.”

Katılımcı burada arkaik endişelerinin yoğunluğundan dolayı ketlenmiş ve bir hikaye tasarımı yapamamış sadece kartta gördüklerini aktarmıştır.

3.3.3. Çocuğunu Öldüren Annelerin Kayıp ve Yas Çalışmasını Yapmaktaki Güçlüğe İşaret Eden Rorschach Testi Bulguları

Çocuğunu öldüren annelerdeki işlemlenemeyen kayıp ve yas duygulanımı Rorschach Testine verdikleri yanıtlardaki Bl (Boşluk), K (Hareket), C (Renk) ve C' (gri- beyaz) kodlamaları üzerinden incelenecektir.

Rorschach Testinde nesne kaybı deneyimi, depresif duygulanım ve yas sürecinin belirgin olarak fark edildiği durumlar Beyaz Detay olarak da adlandırılan Dbl yanıtlarıdır. Bu yanıtlar test malzemesini alan kişinin, kartın siyah veya renkli biçimlerini yorumlanması gerekirken kartlardaki beyazlıklara hassasiyet göstermesi olarak düşünülmektedir. Bu yanıtlar iç dünyadaki yokluğu, eksikliği ve boşluk duygusunu vermektedir. Kartlardaki beyazlığı doldurma isteği de bu duyguları kapatma eğilimini göstermektedir (Tunaboğlu-İkiz, 2007).

Rorschach Testinin kodlamasında bir yanıtın K (Kinestezi) olabilmesi için hareket içermesi gerekmektedir. Hareketi veren kişinin kendisi olup kartta buna dair bir şey yoktur. Kişi testte verilen malzemedan bir nesneyi algılamakta ve ona bütün bir beden imgesi yüklemekte ardından nesneye hareket yüklemektedir. Bu durumda hareket yanıtları kişinin kendi içsel yaşantılarının bir yansımasıdır ve hastanın dürtüsel dünyasının anlamak için kullanılır. Saldırgan ya da libidinal dürtülerin nasıl bir şekilde betimlendiği bu hareket imgelerinden değerlendirilmektedir. Kişinin verdiği bu hareket cevaplarının söyleminden kullandığı savunma mekanizmalarına dair de bilgi edinilmektedir.

Yansıtma düzeneği ile kişinin ruhsal süreçleri ve dürtüsel dünyası hakkında bilgi veren K yanıtları aynı zamanda ruhsal çatışmaların işlenmesi hakkında da bilgi verir. Sağlam ilişkisel tasarımlarla birleştirilen K cevapları kişinin dürtülerini metabolize edebildiğini göstermektedir. İçeriği insana ait hareket yanıtları 'K' hayvana ait hareket yanıtları 'Kan' ve nesneye ait hareket yanıtları 'Kob' şeklinde ifade edilmektedir. Dürtülerin bütün bir beden algısı ile verilmesi yerine yer değiştirme düzeneği ile hayvan veya nesne yanıtları üzerinden verilmesi kişinin kullandığı savunma düzeneklerinin ancak buna izin verdiği anlamına gelmektedir (Anzieu, Chabert 2011).

Rorschach testinde kayıp deneyimi ve yas duygulanımını incelemenini bir diğer yolu ‘Renk’ yanıtlarıdır. Renk yanıtları ‘C’ şeklinde kodlanır, kişinin nasıl hissettiğini ve duygulanımlarını açıklar. Hiçbir C yanıtı vermeyenler için duygusal bir yoksunluk, dış dünyaya olan ilginin azalması ve yatırımların çekilmesini düşünebiliriz. Kişiliğin afektif boyutu hakkında bilgi veren renk yanıtlarının bir biçime girmeyip sadece renk olarak verilmesi ‘C’ olarak, formun ön planda olup rengin formun zaten bir parçası olarak verilmesi ‘FC’ olarak ve rengin ön planda olması durumunda ‘CF’ olarak kodlandığı bilinmektedir.

Rorschach Testinde verilen C’ yanıtları ise gri ve beyaz renge olan hassasiyet anlamına gelmektedir. FC’, C’F ve C’ olmak üzere alt tipleri olan bu yanıt çeşidinin daha çok endişe, sıkıntı ve depresyon yaşayan kişilerde görüldüğü düşünülmektedir.

Her bir katılımcının protokollerindeki bu kodlamalar aşağıda incelenmiştir.

Selma

Katılımcının toplam yanıt sayısı 12 tanedir bunun 8’i F yanıtıdır. Katılımcının hiç Bl yanıtı yoktur. 1 tane K yanıtı, 1 tane C yanıtı vardır. İçeriklerde 5 H yanıtı, 4 (H) yanıtı 2 A yanıtı vardır.

Rorschach Kart I

“Birbirini öperken uçan şeylere benziyor. Anket: Geçmişte yaşadığım mutlu bir anı belki.”

Rorschach Kart III

“İki insan var burda, birbirine doğru eğilmiş iki insan görüyorum. Renk ? Kırmızı olan kan mı, kırmızı kanı ifade ediyor.”

Katılımcı ilk nesne ilişkisine gönderme yapan kartta ‘şey’ cevabını tasarımıyamadı libidinal bir hareket verebilmiştir. Ancak devamında gelen anket yanıtında ise testle olan sınırının kaybettiği, kopuk ve bağlantısız bir yanıtla dürtünün dondurulduğunu görülmektedir.

Katılımcının protokolünde yalnızca bir tane ‘şey’ cevabı ile hareket yanıtının olması hiç hayvan veya nesne hareketinin olmaması dürtülerinin işlenmesinin ne kadar güç olduğunu düşündürmektedir. Katılımcıya III. Kartta rengi görmemesinden dolayı anket kısmında rengin ne ifade ettiği sorulduğunda ‘Kan’ cevabı gelmiştir. Hiçbir tasarıma bağlanamayan duygulanım agresif bir şekilde ortaya çıkmıştır.

Aysun

Katılımcının 12 yanıtının 8’i F yanıtıdır. Katılımcı hiç B1 yanıtı, C yanıtı ve K yanıtı vermemiştir. 1 tane C’, 1 tane CF, 2 tane Kob yanıtı vermiştir. İçeriklerde 8 tane A, 1 tane H yanıtı bulunmaktadır.

Tunaboğlu-İkiz (2011) nesneye yansıtılan hareket yanıtlarının (Kob) içten gelen dürtülerin dışarıya püskürtülmesi şeklinde canlılık içerdiğini, bunun da dürtülerin bir anlamda dışarıya yollanması anlamına geldiğini ifade etmiştir. Katılımcının verdiği nesne yanıtlarına bakıldığında ‘uçak böyle uçuyor, uuu diye’ ve ‘bomba, her an patlayabilir’ cevapları dürtünün taşkın bir şekilde dışarıya yöneltildiğini göstermektedir. Katılımcının renk yanıtlarına bakıldığında III. Kartın anketinde gelen ‘gri bir renk’ cevabı ile C’ kodlamasını alan katılımcının depresif duygulanımın kontrol edilmeden dürtüsel bir şekilde dışarıya yansıtılmasını işaret etmektedir. Prenatal anne kartına gelen CF cevabı ise duygulanımın tasarıma göre ön planda olduğu, renk uyarının kontrollü bir şekilde yansıtılması ile birlikte sınırların muğlaklığı dikkat çekicidir. 8 tane hayvan yanıtını ile birlikte sadece 1 tane insan yanıtının bulunması ise insana ve kadına dair özdeşimin olmamasını akla getirirken; yer değiştirme mekanizmasını kullanarak içsel dünyasını hayvanlar üzerinden anlatması da immatür bir özdeşim yaptığını düşündürmektedir.

Rorschach Kart II

“Uçak bence bu, uçak şöyle gidiyor burda da böyle Anket: Böyle uçuyor uuu diye.”

Rorschach Kart III

“Bunu hiçbir şeye benzetemedim ya ama şu kelebeğe benziyor. Anket: şurdaki kelebek hissini verdi (ters çeviriyor) ya da yengeçte olabilir bu şekilde Renk ? Gri bir renk.”

Rorschach Kart IX

“Gökyüzü, gökkuşak renkleri var. Evet gökyüzü Anket: Böyle bulutların olması, renkli olması, gökkuşağı gibi rengarenk.”

Rorschach Kart X

“Bomba. Kanlı insanlar var şurda (mavi kısım) Anket: Mesela şurda bekliyor her an patlayabilir.”

Fatma

Katılımcının 13 yanıtının 9’u F yanıtıdır. Katılımcı hiç Bl yanıtı, K yanıtı ve C yanıtı vermemiştir. Katılımcının 1 C’F yanıtı ve 1 Kan yanıtı vardır. İçeriklerde 5 tane A, 2 tane H, 2 tane (H) yanıtı bulunmaktadır.

Hiç ‘K’ yanıtının verilmemesi ne türden olursa olsun bir ilişkinin kurulmadığını, ‘C’ yanıtlarının olmaması da kişinin duygulanım veremediği anlamına gelmektedir. (Tunaboylu-İkiz, 2011) Katılımcı ‘çürümüş ciğer’ yanıtı ile depresif duygulanımın dengeli bir şekilde yaşadığını göstermektedir. Kişinin üst benlik yapılanmasına dair bilgi aldığımız VI. Kartta narsistik açıdan değersiz bir tasarım ile birlikte verilen pasif türde bir hayvan hareket yanıtının ardından testle sınırının kaybedildiği; dolayısıyla dürtününün işlemlenemediğini düşündürmektedir.

Rorschach Kart II

“Akciğere benziyor aynı, 2 tane akciğer, bu sigara paketlerinin üzerinde çürümüş ciğer resimleri var siz gördünüz mü onları aynı onlara benziyor (^)”

Rorschach Kart VI

“Sanki bir ağaç var ortada, o ağaca tırmanan salyangozlara benzetim ben bunu Anket: ya ben ciddiye almadığımı düşünmeyin ama çizgi film çok izlediğim için beynim çocuk gibi çalışıyor şu an, arı mayadaki salyangozlar geldi aklıma o his verdi.”

Gülşah

Katılımcının toplam 8 yanıtının 2’si F yanıtıdır. Katılımcı hiç Bl yanıtı, C yanıtı vermemiştir. 5 K yanıtı 1 CF yanıtı vermiştir. İçeriklerde 3 tane A, 3 tane (H) yanıtı, 2 tane H yanıtı bulunmaktadır.

Katılımcının dürtüsel dünyasını yansıtan hareket yanıtlarına bakıldığında ‘kenetlenmek, gülümsemek, ellerini sıkı sıkı tutmak’ gibi simbiyoza yönelik arzusun ifadesi olan yanıt içerikleri ile karşılaştığı gibi ‘kanatlarını açmak, üzerine doğru yürümek, saldırmaya çalışmak’ gibi saldırgan ve agresif yanıtlarda mevcuttur. Katılımcının saldırgan ve agresif hareketler verdiği kartlarda; ‘K’ cevaplarının organize olamaması nedeniyle kartla olan sınırını kaybetmesi dürtüyü taşıyan bir beden tasarımı olmadığını, bu duyguların hareket yanıtlarıyla birlikte verilse dahi işlemlenemediği akla getirmektedir. Katılımcının verdiği tek renk yanıtı olan ‘kırmızı bir kalp’ anket üzerine verilmiş olup duygulanımın tasarıma göre ön plandadır, devamında ‘birbirine bağlanmışlar’ yanıtı ile de nesne ile simbiyoza yönelik arzuyu düşündürmektedir.

Rorschach-Kart III

“Burda da hocam 2 kişi ellerini açmışlar birbirlerine kenetlenmeye çalışıyorlar, 1 anne 1 çocuk ortada 2 tane kalp birbirlerine kenetlenmeye çalışıyorlar hatta kenetleniyorlar birbirlerine hocam. Bir şey sorabilir miyim bunlar çalışma için mi Anket: Renk ? Kırmızı bir kalp anne ile çocuk birbirlerine bağlanmışlar”

Rorschach-Kart IV

“Burda da tehlikeli bir hayvan var sanki böyle üzerime doğru yürüyor, tırnakları uzun. Anket: Yırtıcı insanı parçalayacakmış gibi bir his verdi.”

Rorschach- Kart VII

“Burda da aynı şekilde bir anneyle bir çocuk var birbirlerine gülümsüyorlar, ikiside mutlu ikiside birbirlerine bakıp gülümsüyorlar. Anket: Yüz kısımlarını benzettim”

Rorschach-Kart IX

“Burda da hocam 2 tane melek, melek gördüm. İkiside böyle birbirlerinin ellerini sıkı sıkı tutmuşlar. Bir tane kapı var ortasında, kapı açılmış içeri, kapıdan dışarı çıkmaya çalışıyorlar. Anket: Cennet kapısı, melekler cennete gidiyor. Melek ? Yüz kısımlarını gövde kısımlarını benzettim şu çizgilerde elleri.”

Rorschach Kart X

“Hocam burda da 2 tane canavar, şurda (gösteriyor) saldırıya geçmeye çalışıyorlar. Orta kısımda ağaç gibi bir şey var. Canavarlar insanın üzerine çıkacak gibi. Anket: Ağaç hissi yeşildir ama canavarlar ağacı insan gibi görüp saldırmaya çalışıyorlar canavarlar tehlikelidir.”

Tansu

Katılımcının toplam 23 yanıtının 15’i F yanıtıdır. Katılımcı hiç Bl yanıtı ve C yanıtı vermemiştir. 6 tane K yanıtı, 1 tane C’, 1 tane CF yanıtı vermiştir. İçeriklerde 8 tane H, 7 tane A yanıtı bulunmaktadır.

Katılımcının hareket yanıtlarının ‘yaklaşmak, sarılmak, kavuşmak, kucaklaşmak’ gibi libidinal tarzda olup eylemler olup simbiyoz arzusuna gönderme yaptığı görülmektedir. Katılımcının II. Kartta verdiği renk cevabı ile duygulanımın tasarımı göre ön planda olduğu ve renk uyarının kontrollü bir şekilde verildiğini, III. Kartta verdiği C’ yanıtı ile de depresif duygulanımın kontrol edilemeden dürtüsel bir şekilde dışarıya yansıtıldığını düşündürmektedir.

Rorschach-Kart I

“Şu orta yerde de sanki eller açılmış kavuşma anı gibisinden.”

Rorschach-Kart II

“Şurası sanki hocam kelebek gibi duruyor Anket: Şurdaki kırmızı şekil, şurası antenleri gibi. Ve yine iki insan karşılıklı bir şekilde yaklaşımaya, kavuşmaya yönelik Anket: Birleşmek için yaklaşıyorlar ama arada engel var.”

Rorschach-Kart III

“Kötü düşünen iki kişi de sanki konuşmuşlar aradaki güzelliği yıkmaya çalışıyorlar. Anket: Karanlık olduğu için”

Rorschach Kart VI

“Genç bir kızın gelinliği gibi duruyor hocam, kollarını açmış ailesiyle kucaklaşmayı bekliyor, bu kadar. Anket: Kollarını açmış tarzı baş kısmı.”

Rorschach- Kart VII

“Sanki şunlar 2 tane kız çocuğu gibi saçları bağlanmış ve birbirlerine yaklaşıp sarılmak istiyorlar aralarındaki engeli önemsemeden.”

Rorschach- Kart VIII

“Şu iri yarı bir adam şunlarda köpek gibi. Kurt köpekle bir yere ulaşmak gibi bir hedefleri var şuraya (en uca) Anket: Şurası da çıkacakları dağ, zirve gibi. Sanki kar yağmış gibi de dağın en üst bulutlu kısmı gibi. Onun dışında dağın alt tarafındaki yeşil ama yeşil orman hissini verdi dağ hissini.”

Nesteren

Katılımcının toplam 25 yanıtının 17 tanesi F yanıtıdır. Katılımcın 3 tane Bl yanıtı, 5 tane K yanıtı 1 tane C yanıtı vardır. Ayrıca 1 CF tane yanıtı, 1 tane FC yanıtı 2 tane Kan yanıtı vermiştir. İçeriklerde 10 tane H, 8 tane A, 1 tane Hd yanıtı bulunmaktadır.

Katılımcının ruhsal açıdan çok hareketli ancak hareket ve duygulanım yanıtları birlikte değerlendirildiğinde dengeli olmaması dürtü kontrolünde zorluk çektiğini düşündürmektedir. Çalışmada boşluğa hassasiyeti olan tek katılımcıdır. Dürtüselliğe gönderme yapan II. kartta boşluğa tahammül edemedi dolduruyor ve kapının arkasında sıkışmış bir insandan bahsediyor. Bu da sınır yapıya gönderme yapan bir cevap. Bir diğer Dbl yanıtı erken dönem kartında gelmiş orda da boşluğu doldurduğunda kızgın surat demiş ki bu da annesel bakımın yeterli olmadığını veya bebeği pek kapsayamadığını düşündürtebilir. Burdan IX. Karta bakılınca pregenital anne tasarımına ilişkin kartta da boşluğa hassasiyet var. Katılımcının I. ve IX. Kartlarında verdiği boşluk cevapları annesel olanın eksikliğine ve kaybına dair duyarlılığı olarak yorumlanmıştır.

Katılımcının Renk yanıtlarına bakıldığında dürtüselliğe dair bilgi aldığımız II. Kartta verilen 'FC' yanıtı ile kişinin formun ön planda olduğu ve duygulanımın kontrol altına almaya çalıştığını düşündürsede 'kalp görüyorum ikiye ayrılmış' söylemi anatomik bir yanıt olup beden içine gönderdemede bulunması parçalanma endişesinin bedende hissedilmesini ve bunun kontrol altına alınmaya çalışılmasını akla getirmektedir. IX. Karta gelen 'ateş' yanıtı pür C olup pregenital anne imgesi karşısında duygulanımın baskın olup dürtünün tasarımlandırılmadığı bilgisini vermektedir. Katılımcı 'CF' yanıtının X. Kartta gelmesi ayrılık endişesi ile baş etmeye çalıştığını düşündürmektedir.

Rorschach- Kart I

“Kuş. Mevlana Anket: Semazenler döner ya Dua eden 2 insan ellerini açmışlar, Kızgın bir surat bu kadar görüyorum Anket: şunlar gözü şunlar da ağzı (boşlukları gösteriyor)”

Rorschach- Kart II

“Bir kalp görüyorum ikiye ayrılmış, Aydınlığa çıkmak isteyen bir insan ama kapı kapalı, orda sıkışmış kalmış bunu görebiliyorum sadece. (kapalı alanı gösteriyor)”

Rorschach-Kart III

“Ev, 2 çocuk, 1 genç 1 anne tencere var önlerinde yemek yapıyor. Kelebekler görüyorum, kelebekler uçuşuyor.”

Rorschach- Kart IV

“Baba, öfkeli ayaklarının altına almış sanki insanları. Korku şiddet, kızgın bir boğa gibi aynı bunu görebiliyorum. Anket: Kendi babam.”

Rorschach- Kart V

“Kelebek kanatlarını açmış uçmaya hazırlanan bir kelebek. Sade bunu gördüm.”

Rorschach- Kart VII

“2 tane kadın dedikodu yapıyorlar bu sade görebildiğim.”

Rorschach- Kart IX

“Ateş, Anket: öfke ve şiddet. Yine mevlana, dönüyorlar eteklerini açmışlar, Anket: dönüyorlar. Deniz atı, bu kadar görebildim (boşlukta görüyor) Anket: denizi çok seviyorum uçsuz bucaksız deniz.”

Boşluk, kayıp ve yas duygulanımlarının tasarımlandırmakta güçlük çeken çocuğunu öldüren annelerin ayrılık ile de baş edemedikleri düşünülmektedir. Bu bağlamda Rorschach Testinin son kartı olan ve kişinin ayrılık karşısında nasıl bir konum aldığı hakkında bilgi veren

X. Kart yanıtları incelendiği katılımcıların ayrılık endişesi karşısında kötü nesnenin çağrışması ve persekütif endişenin hakim olduğu yanıtlar ile ayrılık endişesi karşısında bütünleştirme kapasitesinin zayıflığı nedeniyle birbirinden bağlantısız ve kopuk yanıtlar vererek dağılma endişesi yaşadıkları görülmektedir.

Selma - Rorschach Kart X

“Burda bir sürü yaratık var. Anket: Yaratığa benziyorlar çünkü. Bir tane ucube suratlı bir insan var. Anket: öyle (Kartın arkasını okuyor)”

Aysun - Rorschach Kart X

“Bomba. Anket: mesela şurda her an patlayabilir. Kanlı insanlar var şurda (mavi kısım) Anket: Sanki burda insanlar var da ölmüş gibi duruyor.”

Gülşah - Rorschach Kart X

“Hocam burda da 2 tane canavar, şurda (gösteriyor) saldırıya geçmeye çalışıyorlar. Orta kısımda ağaç gibi bir şey var. Canavarlar insanın üzerine çıkacak gibi. Anket: Ağaç hissi yeşildir ama canavarlar ağacı insan gibi görüp saldırmaya çalışıyorlar canavarlar tehlikelidir.”

3 katılımcının ‘yaratık, bomba, kanlı insanlar, canavar’ yanıtları ile ayrılık endişesi karşısında kişilerin perseküsyon endişesinin arttığı, kötü nesnenin çağrıştığı, yıkıcı dürtülerin yoğunluğu karşısında kişilerin çok zorlandığını ve baş edemediğini göstermektedir.

Tansu - Rorschach Kart X

“Şurası çıkamaz bir yer gibi duruyor Anket: Kapı kapanmış gibi, şu tavus kuşu gibi, şunlar kuş gibi Anket: sarı olanlar kuş, sarı kuşlar olur ya şunlarda gözleri. şurası yol Anket: şurası var ya hocam açıldığı zaman. şunlarda keçi gibi Anket: Dağlarda keçiler zıplayarak gezer ya rengi itibari ile bir şey yaptım. Sanki şuralarda bulut gökyüzü gibi. Anket: mavi renk oluşları. Bu kadar hocam.’2

Katılımcının kartın parça parça yapısı ve renkli olması karşısında dağınık materyali birleştiremediği, bütün bir tasarım sunamadığı, dağılma endişesi yaşadığı ve bu endişe ile baş edemediği görülmektedir.

Nesteren - Rorschach Kart X

“Kalabalık insanlar civil civil etraf sanki kartta istediğim her şey var. Kuş Anket: Sarı kuşlar mevlana Anket: şurası. yengeç Anket: şu kısım mutluluk, huzur abim Anket: Ben annem şu yeşil abim, biyolog doktorasını yapıyor, ama tepede yine mutluluğu bozan bir şey var (gösteriyor) ufalmış, küçülmüş, o artık ondan korkmamam gerektiğini söyleyen bir kart Anket: babam”

Katılımcının hissettiği ayrılık endişesi ile hipomanik bir savunma kullanarak baş etmeye çalıştığı ancak bu savunma mekanizmasının işe yaramadığı ve kişinin kart ile olan sınırı kaybettiği görülmektedir. Kişinin bütün bir tasarım yanıtı veremediği, dağılma endişesi yaşadığı düşünülmektedir.

3.3.4. Çocuğunu Öldüren Annelerin Kayıp ve Yas Çalışması Yapmaktaki Güçlüğe İşaret Eden Tematik Algı Testi Bulguları

Tematik Algı Testinde 3BM, 12BG, 13B, ve 16. Kart boşluk, kayıp ve yas deneyimine depresif duyulanımı kişide nasıl işlendiği hakkında bilgi veren kartlardır. Başını yatağın ucuna dayamış cinsiyeti belli olmayan birinin olduğu Kart 3BM’de kişinin depresif duygulanım ile nasıl baş ettiği ya da ne düzeyde baş edemediğine bakılmaktadır. Kart 12 BG’de insan olmaması; sadece manzara ve boş bir sandal resminin olması kişinin regresif yaşantılarına gitmesine izin vererek tek başına kalma kapasitesi ve kayıplarla ilgili bilgi verecektir. Ufak bir erkek çocuğunun kapının eşiğinde otururken resmedildiği Kart 13B ise kişinin tek başına kalma kapasitesi, terk etme, terk edilme, ayrılık gibi temaların olduğu, kişinin depresif duygulanım ile nasıl baş ettiğini yansıtmaktadır. Test bitiminde son kart olarak, kişiden kendisinin istediği bir hikayeyi anlatabileceği yönergesiyle verilen Kart 16 boş bir kart olup kişinin boşluk ve ayrılık karşısında nasıl konum alacağı ve kendi içsel nesnelerini nasıl tasarımılandırdığını hakkında bilgi vermektedir.

Katılımcıların 3BM kartına verdikleri cevaplara baktığımızda depresif pozisyonla başa çıkamadıkları, bu duyguyu işlemleyemedikleri görülmektedir. 2 katılımcı depresif duygulanım ile başa çıkabilmek için ölümü çözüm olarak görürken 1 katılımcı depresif duygulanımı algılamakta ancak kartın verdiği yoğun duygulanım sonrasında duygulanımı bir tasarıma dönüştüremeyip bir hikaye anlatmayı reddetmektedir.

Selma- TAT Kart 3 BM

“Burda bir kadın var ölmüş.”

Fatma- TAT Kart 3 BM

“Bu kadın eşini çok seviyor ama eşi onu sevmiyor, kadın bunalıma giriyor, bileklerini kesiyor, hayata küsmüş, yaşamak istemiyor.”

Gülşah- TAT Kart 3BM

“Burda da çaresiz kalmış bir anne. Özür dilerim hocam bir hikaye kuramadım.”

Tansu- TAT Kart 3BM

“Acılar üst üste gelmiş ve artık dayanacak gücü olmayan bir bayan. Yalnız derdini sıkıntısını içine atmış ve artık dayanamayan bir bayan görüyorum. Sonunda sıkıntıdan kendi kendine zarar vermezse inşallah vermez, bir çıkış yolu bulacak çünkü artık dermanı kalmamış gibi duruyor, üstüne geldiğini düşünüyor.”

Nesteren- TAT Kart 3BM

“Dayak yemiş bir kız çocuğu, ağlıyor, ölmekle ölmemek arasında bir yerde. Ona bir yardımcı olan belki omzundan tutan biri olsa yaşayacak ama kendi başına kalmış. Seçimi seçmek ona kalmış. ? Kız yaşayacak ya yaşayacak.”

Depresif duygulanımın arttırdığı narsisistik kırılabilirlik sonucunda katılımcı bu durumla baş etmek için destek ihtiyacını vurgulasada bu desteği getiremeyip kişi kendi başına kalmıştır.

Aysun- TAT Kart 3BM

“Kadın var rahatsızlanmış açlıktan düşmüş kalmış uyumuş sonra bir insan gelir ona yemek verir. İlk kez bir insan gelir onun yanına sonra kalkar yemeğini yer. Sonu böyledir, ona biri yemek vermiştir o da kalkmıştır.”

Tek başına kalma kapasitesinde eksikliğini akla getiren ve bu yüzden depresif duygulanımla baş edemediğini ötekenden destek talebinin açıkça görüldüğü bir hikaye anlatılmaktadır.

12BG kartı bireyin tek başına kalma kapasitesi ve yalnızlıkla, kayıpla nasıl baş ettiği hakkında bilgiler verir. Kartın regresif yaşantılara izin veren tarafıyla erken dönem anne ile kurulan ilişki ile birlikte de düşünülmelidir. Katılımcılardan “beyaz, karlar içinde, sonbahar” gibi cevapların gelmesi erkek dönem anne ile yaşanan eksiklikleri ve kayıp duygusunu göstermektedir. Katılımcılardan sadece 1 tanesi karta dışardan insan dahil edebilmiş kartın verdiği duygulanımı bir tasarıma dönüştürmüştür. 2 katılımcı ise “huzur, sakinlik, göl” gibi rahatlatıcı, olumlu temalar vermeleri bu kadınların depresif endişeyle ve kayıp duygusuyla baş etmek için hipomanik savunmalar kullandıklarını ancak yinede zorlandıklarını göstermektedir.

Selma- TAT Kart 12BG

“Buraya bir kayıkla 2 kişi gelmiş ikiside intihar etmiş, kayık boş kalmış.”

Aysun- TAT Kart 12BG

“Sonbahar, yapraklar dökülmüş. Burdaki ağacın üzerinde hiçbir şey kalmayacak hepsi dökülecek dalları kalacak.”

Gülşah- TAT Kart 12BG

‘‘Burda ağaçlar var yapraklarını d km   her taraf beyazlar içinde, karlar içinde. A a lar yapraklarını d km   ama her tarafı karla kaplanmış.’’

Tansu- TAT Kart 12BG

‘‘Huzur, sakinlik, sessizlik. Böyle bir yerde yaşamayı isterdim. Su kenarında, g l kenarında güzel bir yer, burda olmayı çok çok isterdim. Topra a dokunmayı o havayı solumayı çok isterdim.’’

Nesteren- TAT Kart 12BG

‘‘Böyle bir yerde olmayı isterdim (gülüyor) g l, kayak, ağaçlar, huzur (sonu?) Bu sadece bir hayal ne ba ı olabilir ne sonu olabilir.’’

Fatma- TAT Kart 12BG

‘‘Ormanlık ağaçlık bir alan, nehir var, insanlar gelip o k  k kayak  inecekler ve balık avlayacaklar aylardan ilkbahar ağacın çiçekleri var.’’

Kart 13B’ de tek başına kalma kapasitesi, kayıp duygulanımı, ayrılık, terk edilme gibi erken dönemde anneyle yaşadığı i ikideki yetersizlikler hakkında kişinin nasıl bir konum alacağı hakkında bilgi veren bir karttır. Katılımcılardan 2 tanesi anneden dayanak alıp hipomanik savunmalarla kayıp ve depresif duygulanım ile mücadele etmeyi seçerken 1 katılımcı yıkıcı bir sonla diğer 3 katılımcı ise sadece çaresizlik ve mutsuzluk temalarıyla hikayeleri sonlandırmışlardır. Katılımcıların verdikleri cevaplara genel olarak bakıldığında karttaki ayrılık, kayıp, yalnızlık gibi depresif duygulanımı algılayabilmekte ancak bu duyguları i lemlemede çok zorlandıkları görülmüştür.

Gülşah- TAT Kart 13B

“Burda bir tane çocuk ayakları çıplak halde, çaresiz bir şekilde oturmuş sanırım annesini bekliyor ama bu çocuk büyüdüğünde çok güzel bir hayatı oluyor. Bakıyorlar, sahip çıkıyorlar çok güzel hayatı oluyor.”

Burada katılımcı narsistik yetersizlikle birlikte depresif duygulanımı ifade ediyor ancak ardından hipomanik bir savunma ile bu durum çok güzel bir hayat olarak değiştirilmiştir.

Aysun-TAT Kart 13B

“Bir çocuk var annesi gitmiş üzgün bir şekilde annesinin gelmesini bekliyor. Acaba bugün annem gelir mi diye ama annesi gelecek bunun. Oğlum daha fazla ağlamasın diyecek dönüp sarılacak.”

Katılımcının annesi tarafından terk edilen bir çocuk hikayesi anlattığı ancak sonrasında hipomanik bir savunma ile ayrılık ve terk etme senaryosundan vazgeçildiği görülmektedir.

Selma- TAT Kart 13B

“Burda bir tane çocuk var ama annesi babası ölmüş yalnız kalmış sonunda o da ölecek.”

Fatma- TAT Kart 13B

“aa yoksulluk, fakirlik, açlık, yapayalnız kalmış bir çocuk, kimsesiz.”

Katılımcının narsistik yetersizlik ve depresif duygulanımı algıladığı ancak bu duyguları işlemleyemediğini açık bir şekilde gösteren bir cevaptır.

Tansu- TAT Kart 13B

“Sanki bir şeyler yapmış ve onun suçluluğunu duyan bir çocuk varmış gibi ve yoksulluk yani ne kadar mutlu olabilir böyle bir ortamda bir çocuk bilemiyorum. Hikayenin sonunda bir mutsuzluk.”

Nesteren- TAT Kart 13B

“Küçük bir erkek çocuğu ayağında ayakkabıları yok, kapının önüne oturmuş neye bakıyor, kimi bekliyor bilmiyor. İçeri girse karanlık, sanki bir şeylerden korkuyor çocuk, dışarda oturmayı tercih ediyor çünkü karanlığı hiç sevmiyor ? oturuyor sadece.”

Katılımcı narsisistik yetersizlikle beraber depresif duygulanımı algılanmakta; ayrıca iç dış sorunsalına gönderme yapan bir cevap vermektedir. Katılımcının içeriği karanlık ve korkutucu bulması annesel olanın karanlık ve korkutucu olmasını akla getirmektedir. Hikayenin sonunda çocuğun sadece oturması ise bu durum karşısında kişinin bir şey yapamadığını, bu duyguları işlemleyemediğini düşündürmektedir.

TAT'nin son kartı olan 16. Kart boş ve beyaz bir yapıda olup kişinin boşluk duygusu ile nasıl başa çıkacağı hakkında bilgi verirken testin bitmesi nedeniyle de ayrılık durumunun kişi üzerindeki etkisinin görülmesini sağlar. 1 katılımcı ayrılık, boşluk ve kaybın neden olduğu yoğun duygulanım sonucunda kartı reddetmiştir, 2 katılımcı aktüaliteye tutunarak cezaevinden çıktıktan sonra yapmak istediklerini anlattıktan sonra ayrılık duygusuyla baş edemeyip hikayelerini ayrılık ve yalnızlık temalarıyla bitirmişlerdir. 2 katılımcı ayrılık ve kayıp karşısında kendi hayat hikayelerinden yola çıkarak çocuklarından ayrıldıklarına ilişkin hikayeler anlatmışlardır. Diğer 1 katılımcı ise yoğun hipomanik savunmalarla boşluk duygusu ve ayrılık deneyimi ile baş etmeye çalışmıştır. Sonuç olarak katılımcıların ayrılık, boşluk, kayıp deneyimi ile ilgili verdikleri yanıtlarda tasarım oluşturmakta zorlandıkları, savunma mekanizmalarının yetersiz kaldıkları görülmektedir.

Selma- TAT Kart 16

“(Arkasına baktı) Aklıma bir hikaye gelmiyor.”

Katılımcının boşluk ve ayrılık karşısındaki yoğun duygulanımı herhangi bir tasarıma dönüştürülememiş ve kart reddedilmiştir.

Tansu- TAT Kart16

“Kendimle ilgili mi ? Tertemiz bir sayfa açacağım burdan çıkarsam, bu sayfa gibi. Başta kızımın mezarına gideceğim vedalaşmak için. Sonra annemin ve babamın kıymetini çok iyi bileceğim burda onu anladım. Onlara uzun uzun sarılacağım, koklayacağım. Hayatımda bilerek işlemiş olduğum bazı hatalarım var onları bir daha yapmamak üzere kendime söz vereceğim. Bundan sonraki hayatım biraz çalkantılı olsa da hiçbir şeyi önemsemeyeceğim. Her şeye kulak tıkayıp ailemle bu tertemiz sayfada yürüyeceğim hocam. Onları hiçbir zaman yalnız bırakmayacağım onların beni bırakmadığı gibi.”

Nesteren- TAT Kart 16

“Ben artık hikaye anlatmıyorum, ben bir hata yaptım, ben bir suç işledim cezaevindeyim. Planlarım var hayallerim var ama ne zaman çıkacağımı bilemediğim için. Güneşi göreceğimi bile düşünmüyorum artık. Ben iyi bir insandım cezaevi beni kötü hale getirdi. Burda dedikodu yapmayı öğrendim (gülüyor) gıybeti öğrendim, kadının kadına düşmanlığını gördüm, çocukların cezaevinden çıkmak için araç olduklarını gördüm. Elbet bir gün çıkacağım çıktıktan sonra plan yapmaya karar verilen hayallerim yarım kalsın istemiyorum. Annem var abim var. Burda ayrılığın ne demek olduğunu anladım.”

Fatma- TAT Kart 16

“Boş sayfa, hikaye (gülüyor) Kendi hikayemi anlatsam olur mu ? Bir anne ve çocuğunu çok seviyor, çocuğunu kimse ondan ayırmasın diye öldürüyor bu kadar.”

Bu katılımcı boşluk duygusu ve ayrılıkla baş edemediğini kendi hikayesi üzerinden bir ayrılık anlatıyor. Ayrılığa ancak çok sevdiği nesnenin ölümü ile yani onu yok ederek tahammül edilebiliyor.

Gülşah- TAT Kart 16

“Benim hikayem evlenmeden önce 2 ay ben nişanlandım. O zaman annem hayattaydı, evimizin bitişiğinde oturuyorlardı. Annemin akrabasıymış taşındılar hocam. Biz onlara gidiyorduk onlar bize geliyorlardı. Aile gibi olduk. O zamanlar ben liseye gidiyordum annem hayattaydı sonra nişanlımla tanıştık beni beğenmişler. Annesi dedi bi konuşun seni beğenmiş dedi. Önce konuşun dedi anlaşırsanız senin okulun bitince evlenirsiniz dedi. Okul bitince beni geldiler istediler, çok güzeldi bana yüzük ve küpe aldılar, nişanlandık. Çok iyiydi ama her gün evlere gidiyorduk, beraber sohbet ediyorduk. Onların evinin üzerine ev yaptırmıştık sevgililer günü gelmişti birbirimize hediye almıştık. Bir kere sahile gitmiştik. Aradan 2 ay kadar geçti ablamgil istemediler. Ben hiç ayrılmak istemiyordum hocam, aramızda hiçbir sıkıntı yoktu. Ablam, abim, babam istemedi. Ayrıldık hocam. Keşke de ayrılmıyaydım. Şimdi çok mutlu bir evliliğim olurdu. Çok mutlu bir hayatım olurdu. Yani hayatım bambaşka olurdu. Ne şiddet görürdüm ne çocuğumla rezil olurdum. Eşimle evlendim çok şiddetli geçimsizliğim oldu. Kızım hep arada kaldı. Çok mutsuz bir evliliğim var. Ayrılacağım ama hocam eşimden. Rabbim izin verirse güzel bir hayat kurmak istiyorum. İlk mahkemede çıkarsam ömrümün kalanının kızıma harcaacağım. Kızım hocam benim için çok değerli. Ben kızımdan ayrılırsam halim nolur bilmiyorum. Rabbim hiç kimseyi evlat acısıyla sınamasın. Kimseye evladının acısını yaşatmasın.”

Katılımcı kendi hayatında yaşamış olduğu bir ayrılık hikayesi anlatması yine kayıp ve ayrılık deneyimi ile baş edilemediğini göstermektedir. Sonrasında gelen hipomanik savunmalar ile katılımcı kendini boşluk, kayıp ve depresif duygulanımdan korumaya çalışmakta ancak sonrasında yine ayrılık karşısındaki endişeden bahsedilmektedir. Katılımının ayrılık deneyimi ve boşluk duygusu karşısında kullandığı savunma mekanizmasının işe yaramaması duygularla baş edemediğini göstermektedir.

Aysun- TAT Kart 16

“Yazacak mıyım, çizecek miyim? 2 kişi varmış evlenmişler, mutlu mutlu yaşıyorlar sonra 1 çocukları olmuş 1 tane daha çocukları olmuş mutluluklarına mutluluk eklenmiş, çok mutlu bir hayatları olmuş. Çocuklar okula gitmiş büyümüş, onlarında çocukları olmuş. Çok mutlu olmuşlar benim en büyük hayalim bu.”

Katılımcının ayrılık ve boşluk duygusu karşısında anksiyetesinin çok yüksek düzeyde olduğu bu durum ile ancak yoğun hipomanik savunmalarla baş edebildiği görülmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada kendi çocuğunu öldürmek suçundan cezaevinde bulunan 6 annenin ilk nesne ile olan ilişkileri ve öldürdükleri çocuklarının ardından ayrılık, kayıp ve yas duygulanımını nasıl deneyimledikleri yapılan klinik görüşmeler ve projektif testler ile anlamaya çalışılmıştır. Klinik görüşmeler yarı yapılandırılmış bir tarzda olup psikanalitik bakış açısıyla yorumlanmıştır. Uygulanan Rorschach ve Tematik Algı Testi ise Fransız Okulu kodlamaları kullanılarak değerlendirilmiştir.

Çocuğa zarar veren kişilerin yabancılar olduğuna ilişkin yaygın kanının aksine çocuk cinayetlerinin büyük oranda kendi ebeveyneleri tarafından işlendiği (Özdemir ve Evinç, 2020) öldürülen çocuklar arasında ise özellikle küçük yaştaki çocukların anneleri tarafından öldürülmesi olgusunun yaygınlığı (Eke ve ark., 2015) ve bu durumun resmi istatistiklere göre ifade edilenden çok daha fazla olduğu (Ravit ve Pitel-Buttez, 2013) belirtilmiştir. Çocukların anneleri tarafından öldürülmesi suçuna zamanın başlangıcından beri rastlandığı; tarih, kültür, hukuk düzeni, gelişen doğum kontrol sistemleri fark etmeksizin de devam edildiği bu mesele- nin çağları ve kültürleri aştığı düşünülmektedir (Verschoot, 2013). Çağları ve kültürleri aşan bu çocuğunu öldüren anne olgusu ile ilgili ülkemizde yapılan çalışmalara bakıldığında bu kadınların doğrudan kendisiyle yapılan çalışma sayısının yok denecek kadar az olduğu görülmektedir. Bu bağlamda bu tez çalışması cezaevinde karşılaşılan bu kadınların ruhsal dinamiklerini anlamak, bu dinamiklerle çalışabilmek ve yapılacak olan çalışmalara katkı sağlaması amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Son zamanlarda çocuk öldürme zengin bir ilham kaynağı haline gelsede psikanalitik literatür bu konuda çok ayrıntılı değildir, klinik nadiren düşlem sorununun ötesine geçer (Ravit ve Roman, 2013). Psikanalitik literatür incelendiğinde, yapılan çalışmalar daha çok cezaevinde bu kadınlarla çalışan psikanalistler tarafından yazılan makalelerdir (Verschoot, 2013; Morhain, 2013; Ravit & Roman 2009; Ravit& Pitel-Buttez 2013). Bu çalışmada da bu bilgi birikiminin ışığında çocuğunu öldüren annelerin ruhsal dünyalarını incelemiştir.

Çalışmada ilk olarak katılımcılarla yarı yapılandırılmış psikanalitik öngörüşme yapılmıştır. Yapılan görüşmede katılımcıların çocukluk yaşantıları, anne baba ilişkileri, eş-partner seçimi ve ilişkileri, çocuklarını öldürme sebepleri ve yöntemleri ve son olarak kendi annelik deneyimleri hakkında söyledikleri dikkati çekmiştir.

İlk olarak çocuğunu öldüren annelerin çocukluk yaşantıları bulguları incelendiğinde 6 kadından 5'i anne veya babadan fiziksel şiddet görme, sevilmemeye, anne tarafından reddedilip bakım görmeme, huzursuz ev ortamı, güvensiz, tehdit edici, zarar verici anne-baba figürlerinden dolayısıyla travmatik geçen çocukluk yaşantılarından bahsetmişlerdir. Guettier (2007), çocukluktaki travmatik deneyimler ile sosyal ve duygusal çevrenin saldırgan bir eyleme geçmek için risk faktörleri olduğunu söylüyor.

Çalışmanın ilk hipotezinin bu kadınlardaki anne imgesinin incelenmesi olmasından dolayı ön görüşmede anneleri ile ilişkilerini nasıl anlattıklarının önemli olduğu düşünülmektedir. 3 katılımcı annesi ile olan ilişkilerini çok iyi, arkadaş gibi, ona her şeyi anlatabilirim gibi ifadelerle; yakın olduklarını belirten tarzda sorunsuz hatta ideal bir anne-kız ilişkisi şeklinde anlatmıştır. Ravit ve Roman (2009) çok idealize edilmiş bir füzyonel ilişkinin tüm gücünü uyandırdığı için büyük bir hayranlıkla anlatılan bu "ekran görüntüsünün" anneyle duygusal ve hatta enestüel bir bedenden bedene bağlanma ve büyük fiziksel ve psikik yakınlığa olan ihtiyacını ifade ettiğini söylüyorlar. Bu büyütülmüş füzyon bağının arkasında, annesine çok daha şiddetli ve daha derin saldırılara karşı savunmak için gözle görülür bir şekilde kullanılan, Oedipal bir ilişkinin (bir kadın olma ve anne olma arzusu) çağrıştırdığı büyük bir heyecan, şiddet ve bitmez tükenmez öfke iklimi gizler.

"Arkadaş gibi bir anne oturupta her şeyi konuşabilirdim. Beni doğum yaparken bile annem babam buldu. Hep yanımda oldular, hiçbir şekilde beni bırakmadılar. Annemle ilişkim arkadaş gibi. İş yerinde ne yaptığımı anlatırdım. Okullarda seminerimiz olurdu direk annem babam gelirdi, ilişkimiz çok güzeldi."

"Çok iyiydi. Annemle çok iyiydik, babamlada iyiydim ama annem melek gibiydi. Allah onun mekanını cennet eylesin. Annem ölmeden önce bile bana çocuk gibi bakardı. Melek gibiydi, dünyalar iyisidir."

Diğer 3 katılımcı anneleriyle ilgili sevilmediklerini, annelerinden şiddet gördüklerini, ilişkilerinin iyi olmadığını belirtmişlerdir. Katılımcıların söylemlerinden anneleriyle ilişkilerinin birincil narsistik ihtiyaçlarının karşılanmadığı, kapsayıcılıktan uzak, persekütif bir tarzda olduğu anlaşılmaktadır. Annelerin kızlarının ruhsal dünyalarına karşı ilgisiz oldukları gözlemlenmektedir.

“Biraz sıkıntılıdır. Akli bir gidip bir gelir, kendi kendini dövme gibi hareketleri var mesela bir şey olur düşmüş bayılmış bakarız hiçte bir şey yok. Çocukken annemiz düştü diye ağlardık büyüyünce öyle olmadığını gördük. Çok huzursuz bir ailede büyüdüm. Annemle babam ayrı yatarlardı. İyi bir anne değil rahatsız bir anne. Zaten ben ondan böyle oldum. Anne sevgisi görmedim ondan çocuğa sevgi veremedim.”

*“Annemle aram iyi sayılır. Annem çok sinirlidir, olaylara kendi açısından bakar. Elinizdeki kağıda bakabiliyor muyum ? Annem babamdan hep şiddet görüyordu her zaman. On-
dan dolayı çok sinirliydi. Kendi düşüncelerini ima eder söylerdi. Sonrasında da dayak verdi her zaman. Bizi döverdi.”*

Anne (veya baba) olmak, ben/ben-olmayan farklılaşmasında başlayan uzun bir bilinç-dışı süreçtir. Bu süreç "yeterince iyi bir anneye" (Winnicott, 1953) ve yeterince üçüncü taraf bir babaya sahip olmayı gerektirir. Filisidal suçlu hastalarımızın görüşmeler sırasında anlattıklarından anlaşılan yeterince iyi bir anneye sahip olmaktan açıkça yoksun bırakıldılar. Verschoot, bu kadınların annelerinin dönüşümlü olarak doldurup boşaltarak çocuğunu her zaman öngörülemeyen pozisyonları karşısında güvensiz hissettiren, çift taraflı bir anneye olduğunu söyler, bu çalışmada da bu bilgi desteklenmiştir (Verschoot, 2013).

Katılımcıların babalarıyla ilişkilerinin nasıl olduğu sorulduğunda ise babalarından ya hiç sevgi görmedikleri, ilişki kuramadıkları, uzak, soğuk ya da yakın oldukları sorunsuz bir baba-kız ilişkisi anlatmışlardır. Katılımcıların babaları ile ilişkileri Verschoot'un (2013) ve Balier (2007) bu konuda söylediklerini akla getirmektedir. Verschoot çocuğunu öldüren bu annelerin babaları hakkında sessiz olduklarını, babanın nesnel olarak orda bulunup bulunmadığına bakılmaksızın bu konuda söylecekleri pek bir şeyleri olmadığını dolayısıyla bu kadınlarda babanın, bir üçüncü olarak ruhsal yapılarında yer almadığını söyler (Verschoot, 2013). Ba-

lier (2007) bu kadınların psikik işleyişlerindeki baskın faktörün her zaman anne imagosuna göreceli olarak aşırı yatırım olarak görüldüğünü, babanın şiddet içeren (bazen doğru olan) ya da tam tersine günlük yaşamın gerçekleriyle yüzleşmek için yetersiz ya da değersiz olarak deneyimlendiğini belirtir. Kendi annelerinin güvenilmezliği ve üçüncü şahıs bir babanın orada olmayışı, yoklukta süreklilik duygusunun kaynağına ve narsistik bir dayanağın temeli olan bir mevcudiyette tek başına var olma duygusunun yerleşmesine izin vermedi. Bu "ruhsal bebekler (Verschoot, 2007)" yalnızca onlara yatırım yapan nesne (örneğin bir eş) veya yatırım yaptıkları aracılığıyla hayatta kalırlar (Akt. Verschoot, 2013).

“Sara hastası. Hiç sevgisi yok. Sıfır. Kendi halinde bir insandır. Ne sevgi ne nefret hiçbir şey hissetmiyorum babama karşı.”

“Babam suni deri fabrikasında pazarlama müdürüydü, şehir dışına çıktığında biz çok huzurlu olurduk. Ölse keşke, sağken faydası yok, öldüğünde belki olur.”

“Babamda iyiydi ama beni en çok annem düşünürdü.”

Araştırmadaki çocuğunu öldüren bu kadınların 4’ü evlilik içerisinde olan çocuklarını 2’si evlilik dışı olan çocuğu öldürmüştür. Evli olanlardan 2 katılımcı annesinin ölümünden hemen sonra annesinin acısına dayanamadıkları için evlendiklerini, 1 katılımcı ailesinin baskısıyla evlendiğini, 1 katılımcıda kendisini ilk defa beğenen bir erkek olduğunu düşündüğü için evlendiğini belirtmiştir. Evli katılımcıların 4’ünde de eşlerinin düzenli bir işinin olmadığı, uyuşturucu ya da alkol kullanım öyküsünün bulunduğu, fiziksel ve psikolojik şiddetle birlikte başka kadınlarla aldatma öyküleri de bulunmaktadır. Bu kadınlarda yetersiz ya da negatif bir şekilde yaşanan anne-baba ilişkilerinden sonra eşten de beklenen duygusal desteğin hiç alınmadığı gözlemlenmiştir.

“Annemi kaybettikten sonra psikolojim hiç yerinde değildi. Evde olduğum da annemin yokluğuna dayanamıyordum. Pek evde durmuyordum teyzemgile gidiyordum bize yakındı. Eşimle o zaman telefonla konuşuyorduk. 4-5 senedir görüşüyorduk teyzemgildehydim eşime kaçtım.”

“Dişlerimen dolayı koca dişli, dişlek, şu bu diyorlardı liseye kadar hep böyle devam etti. Hiç sevgilim olmadı. Eşimle tanıştım eşim benimle evlenmek isteyince şaşırdım, bana da ilgi duyan biri varmış dedim. Öyle kabul ettim işte.”

Ruhsal yapılanmalarının temeli olan ben/ben-olmayan farklılaşması aslında cinsiyetler arasındaki farka erişim imkanı sunmuyor. Bu bebekler ancak kendilerine atanan sosyal kimlikler sayesinde küçük bir kız ya da erkek çocuğa dönüşürler. Bundan kaynaklanan kadınlık ya da erkeklik, yalnızca içselleştirilmiş bir duygu ile yankısız fizyolojik bir olgunlaşmadır. Bir toplantının aktörü veya yazarı olmadan bir eş tarafından seçilirler, cinsellikleri işlemseldir, ilişkisel değildir ve bu konuda ifade edilebilir bir deneyim yoktur (Verschoot, 2013).

Çocuklarını öldürme yöntemlerine bakıldığında boğazını kesme, elle boğma, tüp gazıyla zehirlenme ve yola bırakma şeklindedir. Bu yöntemler annelerin çocuklarını öldürmek için kullandıkları yöntemleri doğrular niteliktedir. Çocuğunu öldüren annelerde silah veya bıçaklardan kaynaklanan kana susamış saldırılar nadirdir, herhangi bir sadist boyutu tanımlayamayız, incitmek ve ya acıyı uzatmak niyetinde değildirler (Verschoot, 2013).

Bir çocuğun öldürülmesi sorununu ele almak, aynı zamanda anne-bebek ilişkisel deneyim alanının ruhsal yaşamda nasıl örüldüğünü ve düzenlendiğini sorgulamak anlamına gelir (Ravit, 2013). Bu bağlamda araştırmanın ilk hipotezi çocuklarını öldüren annelerin kendi anneleriye olan ilişkisinin füzyonel ya da simbiyotik bir tarzda olacağı ve persekütif bir endişenin ön plana çıkacağı düşüncesi idi. Bu doğrultuda Rorschach Testinin I, VII ve IX nolu kartlar ve TAT’de de 7GF, 9GF, ve 11 nolu kartlar aracılığıyla incelenmiştir.

Rorschach Testi’nin maternal imge ile ilgili bilgi veren kartlarına verdikleri yanıtlar incelendiğinde çalışmanın hipotezine uygun bulgular elde edilmiştir. Anne imgesinin “canavar, yaratık, arı, ateş, öfke, şiddet” gibi zarar verici kötücül nesnelerle birlikte geldiği görülmüştür. Bu kalıpsımların ilk nesne karşısında persekütif bir endişe yaşadıklarına işaret etmektedir. Katılımcıların nerdeyse hepsinin VII. Karta “iki kadın, iki yaşlı kadın, iki kız çocuğu, ikisi” gibi ikilik yanıtlarını “birbirine bakan, gülümseyen, sarılan” gibi temalarla vermesi anne ile olan simbiyotik düşlemin yoğunluğunu düşündürmektedir. Bu kadınların ilk nesneyi

zarar verici, kötücül algılarken bi yandan da simbiyotik arzularının devam ettiği görülmektedir.

Katılımcıların nerdeyse hepsinin VII. Karta ‘iki kadın, iki yaşlı kadın, iki kız çocuğu, ikisi’ gibi ikilik yanıtlarını ‘birbirine bakan, gülümseyen, sarılan’ gibi temalarla vermesi anne ile olan simbiyotik düşlemin yoğunluğunu düşündürmektedir. Bu kadınların ilk nesneyi zarar verici, kötücül algılarken bir yandan da yoğun bir simbiyotik arzunun devam ettiği, ilk nesneden ayrışma probleminin yaşandığını göstermektedir.

“Canavar gibi bir şey var hocam bu kartta, ellerini havaya açmış kanatlarını açmış bir şekilde, görebildiğim bu kadar hocam Anket: Tehlikeli bir canavar hissi var burda. İnsanı boğacakmış öldürecekmiş gibi bir his geldi bana.”

2 yaşlı kadın var birbirinin aynısı, pek benzetemiyorum da bir şeye 2 kadın diyorum sadece aynılar ama karakterler farklı ya da yüzleşmek gibi bir şey de diyebilirim. Başka bir yorum yapamayacağım.

TAT bulgularında hipotezi destekliği görülmüştür. Katılımcıların 7GF kartına çocuk gelin, evcilik oyunu, annesinin ilgisizliği yüzünden olan küçük yaşta annelik gibi depresif temalı hikayeler anlattıkları görülmüştür. Hikayelerin genelinde küçük kız bu arzu duymadığı bebek için çok mutsuzdur ve sanki ilişkisel anlamda anne yokmuşçasına, anneden herhangi bir talep olmadan hikayeler sonlanmaktadır. Bu durum anneyle yoğun kaynaşma halini, anneyi kendinden ayrı bir nesne olarak algılamamanın zorluğunu düşündürmektedir. Bazı yanıtlarda öznenin karışması da bu durumu destekleyici niteliktedir. Annenin annelik kapasitesi hakkında da bilgi veren bu kartta annelerin kızlarını görmeyen onların ihtiyaçlarını karşılamayan” kızlarının aslında hazır olmadıkları ve istemedikleri halde çocuk yapmalarına izin veren” yetersiz tipte olduğu anlaşılmaktadır. Kız çocukları bu arzu duymadıkları bebek için ya hep mutsuz olarak kalmakta ya da eyleme geçip meçhul bir sona giden veya hissedilen haset nedeniyle bebeğe zarar veren hikayeler anlatmışlardır. Katılımcıların anne kız kartına verdikleri yanıtların hiçbirinde iyi anne tasarımına ait bir hikaye olmamakla birlikte annelerine yönelik yatırımın yetersiz olması ve anneden kıza gelen hiçbir desteğin olmaması dikkat çekicidir.

Burda da bir anne bir çocuk ve bir tane de kucağında bebek var. Çocuk mutsuz bir şekilde eline bebeğini almış karşısına bakıyor. Anne de bebeğine bakıyor, kız da hem masum hem çaresiz kalıyor sonunda bebek mutlu oluyor ama o çocuk mutsuz oluyor. Kız çocuğu. Kadının bebeği alıp sonra büyütüyor ama bu kız çocuğu hep mutsuz kalıyor.

Bir anne ve kız var hocam kızın kucağında da bir çocuk. Anne kıza pek ilgili değilmiş ve kız bu ilgisizlik yüzünden başka bir yerde ilgi aramış bunun sonucunda da bir bebek küçük yaşta annelik ve kız çok mutsuz bu bebek yüzünden. Küçük yaşta bu sorumluluğu kaldıramıyor.

Kişinin arkaik endişe duygusunu nasıl karşıladığı ve bu duygularını resimdeki bir tasarımla birleştirebilme kapasitesi hakkında bilgi veren 11. Karta katılımcılar erken döneme dair yoğun endişeyi düşündüren hikayeler anlatarak persekütif ve kötü nesne çağrışımı üzerinden korkutucu ve kaotik bir anne imgesini işaret etmişlerdir.

Burası bir mağara mı? Şey dağlık bir alan, şelale var ve bi de hayvan var burda boğa gibi kayalar düşmüş hep dağdan, karanlık ve korkutucu. Başka bir şey göremiyorum, gördüm de korktum açık söylemek gerekirse.

Irmaklar akıyor burdan geçiş yolu yok. Adam boğulmuş dereye düşmüş, deredenden de kendi kendini çıkarmaya çalışıyor sonunda da burda uyumuş gidecek.

Rorschach ve TAT bulgularını birlikte değerlendirip araştırmanın ilk hipotezini toparlayacak olursak; çocuğunu öldüren annelerin erken dönem ilişkilerine dair persekütif endişenin yoğunluğu açıktır, ancak zarar veren kötücül algılanan bu ilk nesne ile ayrışlamamıştır hatta yoğun simbiyoz arzusu devam etmektedir. Bu bilgi ile annenin çocuğunu neden öldürdüğü üzerine yapılan açıklamalar daha anlamlı gelmektedir. Ravit ve Pitel-Buttez (2013) annenin çocuğunu öldürmesinin 'öznenin hikayesi, birincil nesneyle simbiyotik bir yakın dövüşte, ölümcül bir özdeşleşmenin etkisi altında kalıyor gibi görünüyor ' şeklinde, Morhain (2013) ise "anne ile ölümcül bir simbiyozu yok etme ihtiyacı" şeklinde ifade etmişlerdir.

Çocuğunu öldüren annelerin bu eylemlerinden sonra mahkeme süreçleriyle birlikte cezaevindeki yaşantıları başlamaktadır. Cezaevinde bireysel görüşmeler sırasında karşılaşılan ve kurum yaşantıları takip edilen bu kadınların kendi suç türlerinin ağırlığı düşünüldüğünde diğer birçok suç grubuna göre kurum yaşantısına daha iyi uyum gösterdikleri ve şaşırtıcı bir şekilde alacakları cezanın uzunluğundan korkmamaları dikkat çekicidir. Çocuklarını öldürdükten sonra adeta rahatlamış bir şekilde cezaevlerinde hayatlarına devam eden bu kadınların öldürdükleri çocuklarının ardından boşluk, kayıp ve yas duygulanımını nasıl deneyimledikleri ve ayrılık karşısında nasıl bir konum aldıkları merakı çalışmanın ikinci hipotezini oluşturmuştur.

Bu noktada araştırmanın ikinci hipotezi çocuğunu öldüren annelerde boşluk ve kayıp duygusunu yaşamada bir güçlük ve yas deneyiminde bir eksiklik ile ayrılık ile baş edemeycekleri beklentisiydi. Bu hipotezin test edilmesi amacıyla Rorschach Testi'ne verilen B1 (boşluk), C' (gri-beyaz), C (renk) ve K (hareket) yanıtları incelenmiş ve bu yanıtların çok az verilmesi ya da hiç verilmemesi beklenmiştir.

Katılımcıların protokollerindeki bu kodlamalar bulgular kısmında detaylı olarak incelenmiştir ve çocuğunu öldüren annelerin ayrılık, kayıp ve yas çalışması yapmakta zorlandıkları görülmüştür. Katılımcılar bu cevapları ya hiç vermemekte ya çok kısıtlı bir şekilde vermekte ya da verdiklerinde organize edememektedirler.

Bu bağlamda Rorschach Testinin son kartı olan ve kişinin ayrılık karşısında nasıl bir konum aldığı hakkında bilgi veren X. Kart yanıtları incelendiği katılımcıların ayrılık endişesi karşısında kötü nesnenin çağrışması ve persekütif endişenin hakim olduğu yanıtlar ile ayrılık endişesi karşısında bütünleştirme kapasitesinin zayıflığı nedeniyle birbirinden bağlantısız ve kopuk yanıtlar vererek dağılma endişesi yaşadıkları görülmektedir.

Ayrılık endişesi karşısında kişilerin perseküsyon endişesinin arttığı, kötü nesnenin çağrıştığı, yıkıcı dürtülerin yoğunluğu karşısında kişilerin çok zorlandığını ve baş edemediğini göstermektedir.

“Burda bir sürü yaratık var. Anket: Yaratığa benziyorlar çünkü. Bir tane ucube suratlı bir insan var. Anket: öyle (Kartın arkasını okuyor)”

“Hocam burda da 2 tane canavar, şurda (gösteriyor) saldırıya geçmeye çalışıyorlar. Orta kısımda ağaç gibi bir şey var. Canavarlar insanın üzerine çıkacak gibi. Anket: Ağaç hissi yeşildir ama canavarlar ağacı insan gibi görüp saldırmaya çalışıyorlar canavarlar tehlikelidir.”

Filisidal hastalarımız, ayrılığı ruhsal olarak kavrayacak şekilde yapılandırılmamışlardır çünkü ruhsal olarak sadece nesnenin gerçek varlığı ile var olurlar ve başarısız narsisizmlerini desteklerler. Nesnenin ortadan kaybolması bu nedenle varoluşunu tehlikeye atan bir kayıp oluşturur (Verschoot, 2013).

Araştırmanın ikinci hipotezinde desteklendiği görülmektedir ancak çocuğunu doğurduğu anda öldüren 2 katılımcın protokolü ile çocuğunu bir evlilik ilişkisi içerisinde öldüren 4 katılımcının protokolleri karşılaştırıldığında çocuğunu doğurduğu anda öldürenlerin dürtülerini ve tasarımlarını nispeten teste daha iyi yansıtabildiği düşünülmektedir. Bu durum Resnick’in (1969, 1970) çalışma verilerini akla getirmektedir. Yenidoğan öldürme grubundaki kadınların sadece% 17’si psikotikken, filisid grubunun üçte ikisinde psikoz belirgindi. Filisid grubundaki vakaların% 71’ine kıyasla, neonatik ölüm vakalarının sadece üçünde ciddi depresyon unsurları kaydedildi. Ravit (2013), çocuğunu öldüren annelerle çalışan bir psikanalist olarak bu kliniğin genelleyici açıklamalarla ifade edilmediğini söylese de bu alandaki mevcut dünya literatürünün yenidoğanı öldürmekle büyütüp öldürmek arasında fark olduğunu söyler.

Tematik Algı Testinde ise boşluk, kayıp ve yas deneyiminin kişide nasıl işlendiği hakkında bilgi veren kartlar 3BM, 12BG, 13B, ve 16. karttır. Hipotezin desteklendiği görülmektedir. Katılımcıların 3BM kartına verdikleri cevaplara baktığımızda depresif pozisyonla başa çıkamadıkları, bu duyguyu işlemleyemedikleri görülmektedir. Bazı katılımcılar depresif duygulanım ile başa çıkabilmek için ölümü çözüm olarak görürken bazıları depresif duygulanımı algılamakta ancak kartın verdiği yoğun duygulanım sonrasında duygulanımı bir tasarıma dönüştüremeyip bir hikaye anlatmayı reddetmektedir.

Bu kadın eşini çok seviyor ama eşi onu sevmiyor; kadın bunalıma giriyor; bileklerini kesiyor; hayata küsmüş, yaşamak istemiyor.

Burda da çaresiz kalmış bir anne. Özür dilerim hocam bir hikaye kuramadım.

12BG kartı bireyin tek başına kalma kapasitesi ve yalnızlıkla, kayıpla nasıl baş ettiği hakkında bilgiler verir. Kartın regresif yaşantılara izin veren tarafıyla erken dönem anne ile kurulan ilişki ile birlikte de düşünülmelidir. Katılımcılardan ‘‘beyaz, karlar içinde, sonbahar ‘‘gibi cevapların gelmesi erkek dönem anne ile yaşanan eksiklikleri ve kayıp duygusunu göstermektedir. Katılımcılardan sadece 1 tanesi karta dışardan insan dahil edebilmiş kartın verdiği duygulanımı bir tasarıma dönüştürmüştür. 2 katılımcı ise ‘‘huzur, sakinlik, göl’’ gibi rahatlatıcı, olumlu temalar vermeleri bu kadınların depresif endişeyle ve kayıp duygusuyla baş etmek için hipomanik savunmalar kullandıklarını ancak yinede zorlandıklarını göstermektedir.

Sonbahar, yapraklar dökülmüş. Burdaki ağacın üzerinde hiçbir şey kalmayacak hepsi dökülecek dalları kalacak.

Buraya bir kayıkla 2 kişi gelmiş ikiside intihar etmiş, kayık boş kalmış.

Burda ağaçlar var yapraklarını dökmüş her taraf beyazlar içinde, karlar içinde. Ağaçlar yapraklarını dökmüş ama her tarafı karla kaplanmış.

Kart 13B’ de tek başına kalma kapasitesi, kayıp duygulanımı, ayrılık, terk edilme gibi erken dönemde anneye yaşadığı ilişkideki yetersizlikler hakkında kişinin nasıl bir konum alacağı hakkında bilgi veren bir karttır. Katılımcılardan 2 tanesi anneden dayanak alıp hipomanik savunmalarla kayıp ve depresif duygulanım ile mücadele etmeyi seçerken 1 katılımcı yıkıcı bir sonla diğer 3 katılımcı ise sadece çaresizlik ve mutsuzluk temalarıyla hikayeleri sonlandırmışlardır. Katılımcıların verdikleri cevaplara genel olarak bakıldığında karttaki ayrılık, kayıp, yalnızlık gibi depresif duygulanımı algılayabilmekte ancak bu duyguları işlemlemede çok zorlandıkları görülmüştür.

Sanki bir şeyler yapmış ve onun suçluluğunu duyan bir çocuk varmış gibi ve yoksulluk yani ne kadar mutlu olabilir böyle bir ortamda bir çocuk bilemiyorum. Hikayenin sonunda bir mutsuzluk.

Küçük bir erkek çocuğu ayağında ayakkabıları yok, kapının önüne oturmuş neye bakıyor, kimi bekliyor bilmiyor. İçeri girse karanlık, sanki bir şeylerden korkuyor çocuk, dışarda oturmayı tercih ediyor çünkü karanlığı hiç sevmiyor ? oturuyor sadece

TAT'nin son kartı olan 16. Kart boş ve beyaz bir yapıda olup kişinin boşluk duygusu ile nasıl başa çıkacağı hakkında bilgi verirken testin bitmesi nedeniyle de ayrılık durumunun kişi üzerindeki etkisinin görülmesini sağlar. 1 katılımcı ayrılık, boşluk ve kaybın neden olduğu yoğun duygulanım sonucunda kartı reddetmiştir, 2 katılımcı aktüaliteye tutunarak cezaevinden çıktıktan sonra yapmak istediklerini anlattıktan sonra ayrılık duygusuyla baş edemeyip hikayelerini ayrılık ve yalnızlık temalarıyla bitirmişlerdir. 2 katılımcı ayrılık ve kayıp karşısında kendi hayat hikayelerinden yola çıkarak çocuklarından ayrıldıklarına ilişkin hikayeler anlatmışlardır. Diğer 1 katılımcı ise yoğun hipomanik savunmalarla boşluk duygusu ve ayrılık deneyimi ile baş etmeye çalışmıştır. Sonuç olarak katılımcıların ayrılık, boşluk, kayıp deneyimi ile ilgili verdikleri yanıtlarda tasarım oluşturmakta zorlandıkları, savunma mekanizmalarının yetersiz kaldıkları görülmektedir.

Yazacak mıyım, çizecek miyim? 2 kişi varmış evlenmişler, mutlu mutlu yaşıyorlar sonra 1 çocukları olmuş 1 tane daha çocukları olmuş mutluluklarına mutluluk eklenmiş, çok mutlu bir hayatları olmuş. Çocuklar okula gitmiş büyümüş, onların çocukları olmuş. Çok mutlu olmuşlar benim en büyük hayalim bu.

Ben artık hikaye anlatmıyorum, ben bir hata yaptım, ben bir suç işledim cezaevindeyim. Planlarım var hayallerim var ama ne zaman çıkacağımı bilemediğim için. Güneşi göreceğimi bile düşünmüyorum artık. Ben iyi bir insandım cezaevi beni kötü hale getirdi. Burda dedikodu yapmayı öğrendim (gülüyor) gıybeti öğrendim, kadının kadına düşmanlığını gördüm, çocukların cezaevinden çıkmak için araç olduklarını gördüm. Elbet bir gün çıkacağım çıktıktan sonra plan yapmaya karar verilen hayallerim yarım kalsın istemiyorum. Annem var abim var. Burda ayrılığın ne demek olduğunu anladım.

Bu kadınların kendi hayatlarında deneyimledikleri hayal kırıklıkları ve terk edilmeler büyük bir boşluk ile yaşanır. Bu terk edilmeler travmadır, çünkü bilinçdışında bir inatçılık vardır ve bu kadınlar için bir tekrar meselesidir, sevginin ilk nesnesi olan anneye ilk kopuşun yeniden harekete geçmesidir ancak ardından gelen bu boşluk, yasin ardından yaşanan depresyon değil daha arkaik bir boşluktur; bu Winnicott'ın (1971) bahsettiği ilkel bir ızdırap gibi görünüyor, öznenin sahip olduğu çevrenin iflası nedeniyle üniter benliğin çöküşü. Öznenin geçmişte yaşadığı ancak benliğin yeniden düzenlenmesi nedeniyle bütünleştirilemediğini belirtir. Bu genç anneler, geçmişin içerdiği tüm saldırganlığa yatırım yaparak hikayesinin hayal kırıklığını temsil eden çocuğa yönelik yıkıcı şiddeti patlatıyor (Akt, Morhain; 2013).

Sonuç olarak Rorschach ve TAT ile yapılan çalışmanın bulgularının hipotezi desteklediği görülmektedir. Çocuğunu öldüren annenin erken dönem nesne ilişkisinin persekütif bir şekilde yaşandığı, erken dönem anne ile olan ilişkinin kapsayıcılıktan uzak, saldırgan, endişe verici, zarar verici olarak deneyimlendiği bulgulanmıştır. Çocuğunu öldüren bu kadınlarda kayıp ve yas duygusunu işlemlenemediği ve ayrılıkla başa çıkamadıkları bulgulanmıştır.

S. Freud'un önerdiği yaşam dürtüsü/ölüm dürtüsü antagonizması bizi filisid eylemindeki işleyen dürtüleri sorgulamamıza yol açar. Bu suçta ölüm dürtülerinin yıkıcı eylemi tartışılmaz ise, yaşam dürtülerine özgü kendini koruma amacı da bize aynı derecede aktif görünmektedir. Ama çocuğunun öldürülmesinin onu öldüren için bir yaşam kaynağı olabileceğini nasıl anlayabiliriz (Verschoot, 2013).

KAYNAKÇA

ABREVAYA, E.: (2013). “Ölü Anne Karmaşası”, Psikanaliz Yazıları, 27, İstanbul, Bağlam Yayıncılık.

ANZIEU, D.: CHABERT, C.: 2011 “Projektif Yöntemler”, İstanbul, Bağlam Yayıncılık.

AYDIN-TÜRKMEN, T.: (2018). Yakın İlişkide Olduğu Kişiye Karşı Ölümcül Eyleme Geçen Yetişkin Kadınların Ruhsallıklarının İlk Nesneyle Kurdukları İlişki Bağlamında Rorschach Testi İle İncelenmesi, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi

BALIER, C. (2007). Des mouvements infanticides internes. Perspectives Psy, 2(2), 119-122.

BAŞOĞLU, S.: (2007). Türkiyede 0-6 yaş arası çocuklarını öldüren annelerin temel motifleri ve psikopatolojik yönleri, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi

BOURGET D, BRADFORD JMW.: (1990). Homicidal Parents. The Canadian Journal of Psychiatry. 35(3):233-238.

BORGET D, GAGNE P.: (2002). Maternal filicide in Quebec. J Am Acad Psychiatry Law 30:345-51.

BORGET D, GRACE J, Whitehurst, L.: (2007). A review of maternal and paternal filicide. J Am Acad Psychiatry Law Online 35:74-82.

BRES, R.: (2015). Filicide. Dans : , R. Brès, *Fragments d'adolescence* (pp. 113-116). Nîmes, France: Champ social.

DE MAUPASSANT, G.: (2009). *Rosalie Prudent. Enfances & Psy*, no 44(3), 107-110.

D'ORBAN, PT.: (1979). Women who kill their children. Br J Psychiatry 134:560 –71,

- DUFOURMANTELLE, A.: (2009). Infanticide and Sacrifice. *Enfances & Psy*, 3(3), 111-122.
- EKE, S. M., BAŞOĞLU, S., TAKTAK, S., & ORAL, G.: (2015). Türkiye’de Maternal Filisid Olgularının Adli Tıp Yönünden Analizi: Bir Klinik Araştırma. *Nöro Psikiyatri Arşivi*, 52(1), 78–87.
- EKE, S.M.:(2014). Tarihsel Gelişimi Açısından Çocuklarını Öldüren Anneler: Bir Derleme. *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* ;3(6):50-74.
- ERCAN, C. A.: (2013). “Mitolojide Çocuk Katili Kadınlar: Lilith, Lamia, Medea.” *Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*. Sayı:5. ss.89-103
- FREUD, S.: (1905). “Cinsellik Üzerine Üç Deneme”, Cinsellik Üzerine Çev.: Emre Kapkın, Payel Yayıncılık (üçüncü basım 2015), İstanbul, s.29- 146.
- Freud, S.: (1914) “On Narcissism”, The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud, Volume XIV :On the History of the Psycho-Analytic Movement, Papers on Metapsychology and Other Works, pp. 67-102.
- FREUD, S.: (1931). “Dişi Cinselliği”, Cinsellik Üzerine, Çeviren: Emre Kapkın, Payel Yayıncılık (Üçüncü basım 2015), İstanbul, s. 355-379.
- GENUÏT, P.: (2013). The Erinyes of Four Mothers: Subjective and Casual Clinical Observation of Maternal Infanticides. *Cliniques méditerranéennes*, no 87(1), 19-32.
- GOLDENBER, LYDİA LİBERMAN.: (2009). *Rosalie Prudent*. *Enfances & Psy*, 3(3), 107-110.
- GÖKÇEN, A., BALCI, M.: (2011). Kasten Öldürme Suçu (TCK. M. 81), MÜHF-HAD C. 17 S. 1-2, İstanbul

GUETTİR, B.: (2007). Ambivalence dans la relation mère-enfant - Intrication et désintrication pulsionnelle dans l'infanticide. *Perspectives Psy*, 2(2), 146-150.

HENRY, A.: (2007). Un témoignage clinique à propos des mères infanticides. *Perspectives Psy*, 2(2), 135-140.

KESER, V.: (2007). "Anneliğe Dair", Psikanaliz Yazıları, Annelik Sayısı, 14, Bağlam Yayınları, İstanbul.

Kırcı, G., Cömert H., Özer E., (2017) "Anne-Çocuk Cinayetleri: Medea Kompleksi", Adli Tıp Bülteni, 22(2): 130-133

LAMBIE, I.: (2001.) Mothers who kill: The Crime of Infanticide, *International Journal of Law and Psychiatry*, 24: 71-80.

LİNZER SCHWARTZ, L., ISSER, N.: (2000). Endangered Children. Neonaticide, Infanticide and Filicide, CRC Press USA.

MEYER, C. L., OBERMAN, M., WHITE, K., RONE, M., BATRA, P., & PROANO, T. C.: (2001). Mothers Who Kill Their Children: Understanding the Acts of Moms from Susan Smith to the "Prom Mom". New York: New York University Press.

MORHAÏN, Y.: (2013). Child Murder, from a Cuddle to the Extreme: An Extraordinary Act. *Cliniques méditerranéennes*, no 87(1), 43-58.

PALERMO, GB.: (2002). Murderous parents. *Int J Offender Ther Comp Criminol*. Apr;46(2): 123-43.

PRAHLO, JA., BARNARD, JJ.: (1999). familial filicide and filicide classification. *Am J Forensic Med Pathol* 20:286-92.

RAVIT, M. & ROMAN, P.: (2009). Clinical Work with Infanticide: A Deadly Body-to-Body Engagement. *Psychologie clinique et projective*, 1(1), 119-144.

RAVÎT, M.: (2011). L'ombre de l'enfant mort Clinique de l'infanticide. Topique, 4(4), 105-115.

RAVÎT, M.: (2013). Argument. « On tue un enfant ». Cliniques méditerranéennes, 1(1), 5-6.

RAVÎT, M. & PÎTEL-BUTTEZ, M.: (2013). Infanticide, or the Echo of the “Unbeing” (*Dés-être*) . *Cliniques méditerranéennes*, no 87(1), 71-84.

RESNICK, P.J.: (1969). Child murder by parents: a psychiatric review of filicide. *Am J Psychiatry* 126:73– 82.

RESNICK, P.J.: (1970). Murder of the newborn: a psychiatric review of neonaticide. *Am J Psychiatry*; 126:1414-1420.

SAVAŞ, H., ÇAKICI, M., UYGUR, N.: (1999). Bir Olgu Dolayısıyla İnfantisit ve Filisit'in Psikiyatrik Yönü. *Adli Tıp Bülteni*; 4(2): 74-7

SCOTT, P.D.: (1973). Parents who kill their children. *Med Science Law*; 13:20-126.

STROUD, J.: (2013). Responding to, and Understanding Filicide. Challenges and Psychosocial Perspectives. 0-0. Addressing Filicide. Inaugural Conference for Cross National Dialogue.

SUNDER, K. E.: (2014). "Mothers Who Kill Children They Have Adopted". https://corescholar.libraries.wright.edu/etd_all/1334

TCK (2004). Türk Ceza Kanunu. Hayata Karşı Suçlar. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5237.pdf>

TORUN, F.: (2011). Ebeveyn Yabancılaştırma Sendromu. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approach in Psychiatry*, 3 (3), 466-482.

TUNABOYLU - İKİZ, T.: 2013. “Rorschach Testinin Psikanalitik Yorumu-1”, İstanbul, Bağlam Yayıncılık

TUNABOYLU-İKİZ, T.: 2012. “Rorschach Testinin Psikanalitik Yorumu-2”, İstanbul, Bağlam Yayıncılık.

TUNABOYLU-İKİZ, T., ERDEM-ATAK, İ., PİRİM-DÜŞGÖR, B., ZABCI, N.: (2009). Rorschach Kodlama Kitabı 2- Yetişkin Normları. İstanbul: Bağlam Yayınları.

TUNABOYLU-İKİZ, T.: (2005). “Projektif Testlerin Klinik Psikolojide Kullanımı” Psikanaliz Konuşmaları içinde, Bağlam Yayınları, İstanbul

TUNABOYLU-İKİZ, T.: (2011). “Tematik Algı Testi (TAT)”, İstanbul, Bağlam Yayıncılık.

TUNABOYLU-İKİZ, T.: (2005). ‘Anne-Kız İlişkisi; Cinsel Gelişimin Öbür Yakası’ Psikanaliz Konuşmaları, Bağlam Yayınları, İstanbul.

TUNABOYLU-İKİZ, T.: (2004). “Kadınlar Neden Korkar?”, Psikanaliz Yazıları, Fobiler Sayısı, 8, Bağlam Yayınları, İstanbul.

VERSCHOOT, O.: (2007). Ils ont tué leurs enfants. Approche psychologique de l’infanticide, Paris, Imago.

VERSCHOOT, O.: (2013). Filicide: A Crime for Life. *Cliniques méditerranéennes*, no 87(1), 7-18.

VERSCHOOT, O.: (2015). Infanticide, inceste, pédophilie : l’*infans* face à l’enfant. *Le Carnet PSY*, 191(6), 52-57.

Viaux, J.-L., & Combaluzier, S. (2010). Néonaticide, un non-désir mélancolique : étude clinique de 12 cas. *L’Évolution Psychiatrique*, 75(1), 3–17.

WINNICOTT, D.W.: (1949). ‘Hate in the Counter-Transference’ *Int. J. Psycho-Anal.*, 30:69-74.

WINNICOTT, D.W.: (1958). "Primary Maternal Preoccupation" in *Through Pediatrics to Psychoanalysis: Collected Papers*. New York: Basic Books, Inc.

WINNICOTT, D.W.: (1953). Transitional Objects and Transitional Phenomena—A Study of the First Not-Me Possession. *Int. J. Psycho-Anal.*, 34:89-97.

WINNICOTT, D. W.: (1974). Fear of breakdown. *International Review of Psycho-Analysis*, 1(1-2), 103–107.

EKLER

EK 1. BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

T.C. İstanbul Üniversitesi
Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu
BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ ONAM FORMU

Sizi, Dr. Öğr. Üyesi Bengi Pirim Düşgör danışmanlığında İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uygulamalı Psikoloji Yüksek Lisans programı kapsamında, yüksek lisans öğrencisi Mukaddes KAMALI ARINÇ tarafından yürütülen “İmkansız Bir Yas Deneyimi: Çocuğunu Öldüren Anneleri Projektif Testlerle Değerlendirme” başlıklı tez çalışması ile ilgili araştırmaya davet ediyoruz. Bu araştırmanın amacı çocuğunu öldüren annelerin ruhsal işleyişlerine dair projektif testler aracılığıyla bilgi edinmektir. Araştırmada sizden tahminen 2 saat ayırmanız istenmektedir. Bu çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle verecek şekilde cevaplamanızdır. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahipsiniz. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz gizli tutulacaktır; ancak verileriniz yayın amacı ile kullanılabilir. İletişim bilgileriniz ise sadece izninize bağlı olarak ve farklı araştırmacıların sizinle iletişime geçebilmesi için “ortak katılımcı havuzuna” aktarılabilir. Eğer araştırmanın amacı ile ilgili verilen bu bilgiler dışında şimdi veya sonra daha fazla bilgiye ihtiyaç duyarsanız araştırmacıya şimdi sorabilir veya *** e-posta adresi ve *** numaralı telefon-dan ulaşabilirsiniz. Araştırma tamamlandığında genel/size özel sonuçların sizinle paylaşılmasını istiyorsanız lütfen araştırmacıya iletiniz.

Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya verilmesi gereken bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlu-

lukları anladım. Çalışma hakkında yazılı ve sözlü açıklama aşağıda adı belirtilen araştırmacı tarafından yapıldı. Bana, çalışmanın muhtemel riskleri ve faydaları sözlü olarak da anlatıldı. Kişisel bilgilerimin özenle korunacağı konusunda yeterli güven verildi.

Bu koşullarda söz konusu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve telkin olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcının :

Adı-Soyadı:

İmzası: İletişim Bilgileri: e-posta:

Telefon:

İletişim bilgilerimin diğer araştırmacıların benimle iletişime geçebilmesi için “ortak araştırma havuzuna” aktarılmasını; kabul ediyorum () kabul etmiyorum () (lütfen uygun seçeceği işaretleyiniz.)

Velayet veya Vesayet Altında Bulunanlar İçin; Veli veya Vasisinin

Adı-Soyadı:

İmzası:

Araştırmacının

Adı-Soyadı: Mukaddes KAMALI ARINÇ

İmzası:

EK 2. ÖRNEK RORSCHACH TESTİ PROTOKOLÜ

YANITLAR	ANKET	KODLAMA
1. Hmm bir yarasa ya bu. Yarasa ya benzettim, böyle ellerini açmış böyle	Şurdaki kanatları verdi şu yüzündeki şekil.	1) G tandans Kan A Ban
2. Uçak bence bu, uçak şöyle gidiyor burda da (kalpli alan)) böyle	Böyle uçuyor uuu diye.	2) D Kob Nesne
3.Bunu hiçbir şeye benzemedim ya ama şu kelebeğe benziyor.	şurdaki kelebek hissini verdi (ters çeviriyor) ya da yengeçte olabilir bu şekilde. Renk ? Gri bir renk	3) D F+ A Ban 4) D F+ A
4. Böcek, direk böcek.	şurası başı, ayakları.	5) G F+ A
5. Leylek mi acaba leylek olabilir bu.	kanatları uzun çünkü.	6) G F+ A
6. Yılan bence bu yılan. Uzun başı var	şu başı bana yıla hissini verdi.	7) D F+ A
7. Arı mı acaba bu, arı bence şu küçük şey	aha bak burda arı var küçük arı, şunlara da zaten öyle şekil vermişsiniz.	8) D F- A

8.Balık mı acaba, balık olabilir renkli çünkü	Çok renkli olması balığı andırırdı bana.	9) D F- A
9. Gökyüzü, gökkuşak renkleri var. Evet gökyüzü	Böyle bulutların olması, renkli olması, gökkuşağı gibi rengarenk.	10) G CF Doğa
10. Bomba. Kanlı insanlar var şurda (mavi kısım)	Mesela şurda bekliyor her an patlayabilir. Sanki burda insanlar var da ölmüş gibi duruyor.	11) Dd Kob Nesne 12) D H Kan

En çok beğendiği kart: 10 rengarenk

En beğenmediği kart: 1 bu çok kara çok karamsar

EK 3. ÖRNEK TEMATİK ALGI TESTİ (T.A.T.) PROTOKOLÜ

Kart 1

Bir çocuk var, kitap okuduğu yerde uyumuş. Uyumuş uyumuş sonra biri gelmiş onu uyandırmış. Yo kitap değil keman çaldığı yerde uyumuş. Sonra keman bitmiş ve çocukta uyanmış. Evet. ? sonu böyle bence.

Kart 2

Bir kadın var hazırlanmış okula gidiyor ya da üniversiteye. Arasında da tarlada çalışıyorlar insanlar var. Bi de ona mutlulukla bakan insanlar var. Sonunda bu kadın okula gidiyor bu kadında ona mutlu mutlu bakıyor, bu kadında anne bence ikiside mutlu.

Kart 3BM

Kadın var rahatsızlanmış açlıktan düşmüş kalmış uyumuş sonra bir insan gelir ona yemek verir. İlk kez bir insan gelir onun yanına sonra kalkar yemeğini yer. Sonu böyledir, ona biri yemek vermiştir o da kalkmıştır.

Kart 4

Bu karı bu koca. Bu kadın ona bir şeyler anlatmaya çalışıyor, adam gidiyor. Kadın dur gitme diyor adam sinirli olduğu için çekip gidecek.

Kart 5

Anne çocuğunu çağırıyor, gel oğlum gel kızım yemek hazır diyor o da tamam annecim diyor sonra gidip yemek yiyecekler.

Kart 6GF

Kadınla bir adam var, ikiside konuşuyorlar adam sinirli sinirli bir şey anlatıyor kadın masum masum dinliyor sonra kadın kalkıp gidecek o öfkelenmesin diye çünkü adam öfkeli bakıyor.

Kart 7GF

Bebek. Anne kız beraber oyun oynuyorlar kızın kucağında bebek var, sonradan kız sıkılmış kalkıp gitmiş burdan bence. Evcilik oyunu.

Kart 9GF

İkisinde okula gitmeye çalışıyor. O da onu yakalamaya çalışıyor sonra ikisinde okula gidecekler.

Kart 10

Dans ediyorlar karı koca. Sevgilide olabilirler dans ediyorlar. Sonra dans bitecek ikisinde yerlerine oturacaklar.

Kart 11

Irmaklar akıyor burdan geçiş yolu yok. Adam boğulmuş dereye düşmüş, deredenden de kendi kendini çıkarmaya çalışıyor sonunda da burda uyumuş gidecek.

Kart 12BG

Sonbahar, yapraklar dökülmüş. Burdaki ağacın üzerinde hiçbir şey kalmayacak hepsi dökülecek dalları kalacak.

Kart 13B

Bir çocuk var annesi gitmiş üzgün bir şekilde annesinin gelmesini bekliyor. Acaba bugün annem gelir mi diye ama annesi gelecek bunun. Oğlum daha fazla ağlamasın diyecek dönüp sarılacak.

Kart 13MF

Adamın eşi ölmüş ağlıyor o kadar ağlamış ki sonra malum gidip eşini mecbur gömecek çünkü ölmüş kadın.

Kart 19

Bu sadece bir resim hiçbir şey üretemedim tablolar olur ya ona benziyor

Kart 16

Yazacak mıyım, çizecek miyim? 2 kişi varmış evlenmişler, mutlu mutlu yaşıyorlar sonra 1 çocukları olmuş 1 tane daha çocukları olmuş mutluluklarına mutluluk eklenmiş, çok mutlu bir hayatları olmuş. Çocuklar okula gitmiş büyümüş, onlarında çocukları olmuş. Çok mutlu olmuşlar benim en büyük hayalim bu.

